UCHWAŁA NR XLIII.410.2017
RADY GMINY DARŁOWO

z dnia 22 grudnia 2017 r.

w sprawie uchwalenia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r".

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1875 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 i 2 oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519 z późn. zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do 2025 r." w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Darłowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Darłowo
Elektronicznie podpisany
przez Grzegorz Hejno
Grzegorz Hejno

Załącznik do Uchwały Nr XLIII.410.2017
Rady Gminy Darłowo
z dnia 22.12.2017 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025

GMINA DARŁOWO
POWIAT SŁAWIEŃSKI
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

ZAMAWIAJĄCY	GMINA DARŁOWO
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING JOANNA KAŹMIERCZAK
SPRAWDZAJĄCY	BARBARA WOJCIECHOWSKA

DARŁOWO 2017

Wykaz skrótów występujących w opracowaniu

BEiŚ – *Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”*

EOG – Europejski Obszar Gospodarczy

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JCW – jednolite części wód

JCWPd – jednolite części wód podziemnych

GZWP – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

JST – jednostka samorządu terytorialnego

MŚ – Ministerstwo Środowiska

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020

POŚ – Program Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

PGN – Plan Gospodarki Niskoemisyjnej

MPZP – Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

SUiKZP – Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 3

Spis treści

1. Wprowadzenie 5
1.1. Cel opracowania 5
1.2. Podstawa wykonania pracy 5
1.3. Metodyka opracowania programu ochrony środowiska 5
2. Uwarunkowania zewnętrzne 8
2.1. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska 8
2.2. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim 20
2.3. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu powiatowym 27
2.4. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym 30
3. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska 36
4. Charakterystyka Gminy 65
4.1. Położenie administracyjne i geograficzne 65
4.2. Zagospodarowanie przestrzenne Gminy 67
4.3. Demografia 69
4.4. Sytuacja gospodarcza 75
4.5. Infrastruktura drogowa i transport 77
4.6. Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną 82
4.7. Odnawialne źródła energii 83
4.7.1. Energia wiatru 84
4.7.2. Energia wody 87
4.7.3. Energia z biomasy i biogazu 87
4.7.4. Energia geotermalna 89
4.7.5. Energia słoneczna 89
4.8. Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych 91
5. Analiza stanu środowiska przyrodniczego Gminy 97
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza 97
5.2. Zagrożenia hałasem 106
5.3. Pola elektromagnetyczne 107
5.4. Gospodarowanie wodami 111
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa 128
5.6. Zasoby geologiczne i gleby 130
5.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów 134
5.8. Zasoby przyrodnicze 140

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 4

5.8.1. Szata roślinna....140
5.8.2. Świat zwierząt....142
5.8.3. Formy ochrony przyrody....142
5.9. Zagrożenia poważnymi awariami....150
6. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii 151
7. Zagadnienia horyzontalne 154
7.1. Adaptacja do zmian klimatu....154
7.2. Działania edukacyjne....155
8. Analiza SWOT dla obszarów interwencji 156
9. Główne ustalenia Programu Ochrony Środowiska 161
9.1. Nadrzędny cel programu ochrony środowiska....161
9.2. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska....161
10. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska 170
11. System zarządzania i monitoring Programu Ochrony Środowiska..... 171
11.1. Struktura zarządzania środowiskiem....171
11.2. Struktura zarządzania Programem Ochrony Środowiska....173
11.3. Monitoring programu ochrony środowiska....174
12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym..... 175
13. Spis tabel..... 179
14. Spis rysunków 180
15. Spis wykresów..... 180

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

1. Wprowadzenie

1.1. Cel opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025,* który porusza zagadnienia związane z szeroko rozumianą problematyką ochrony środowiska na terenie Gminy Darłowo.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, niniejszy dokument zawiera cele ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów. *Program Ochrony Środowiska* definiuje cele i zadania dla najbliższych 8 lat (2018-2025), opisuje monitoring realizacji *Programu* oraz prognozuje nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń *Programu*.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo spełnia wymagania zawarte w opracowanym przez Ministerstwo Środowiska dokumencie „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska" z dnia 2 września 2015 r.

1.2. Podstawa wykonania pracy

Niniejszy dokument wykonany został na podstawie umowy z dnia 23.06.2017 r., której przedmiotem było opracowanie *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025*, zawartej pomiędzy Gminą Darłowo z siedzibą przy ul. Dąbrowskiego 4, 76-150 Darłowo a firmą WESTMOR Consulting Urszula Wódkowska, 87-704 Bądkowo, ul. 1 Maja 1a, z siedzibą we Włocławku przy ul. Królewieckiej 27.

1.3. Metodyka opracowania programu ochrony środowiska

Program Ochrony Środowiska (POŚ) jest dokumentem strategicznym, opracowywanym na szczeblu gminnym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. POŚ zachowuje spójność z dokumentami o charakterze strategicznym obowiązującymi na szczeblu powiatowym i wojewódzkim. Dokument określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia mieszkańców i stanu środowiska na terenie gminy oraz przyczynia się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025, opracowany został na zlecenie Wójta Gminy Darłowo, zgodnie z art. 14 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519 z późn. zm.), w którym czytamy - „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2017 poz. 1376)"

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 6

oraz „Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska".

Projekt *Programu Ochrony Środowiska* zgodnie z art. 17 ust. 2 podlega zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu, czyli Zarząd Powiatu Sławieńskiego. Jednocześnie należy podkreślić, że Wójt Gminy Darłowo, zgodnie z art. 17 ust. 4, zapewnia możliwość konsultacji społecznych, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2017 poz. 1405 ze zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie *Programu Ochrony Środowiska*.

Po przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko oraz po zaopiniowaniu, *Program* ten, zgodnie z art. 18 ust. 1 w/w ustawy, uchwala Rada Gminy. Ustawa ta wprowadza również obowiązek sporządzania co 2 lata raportu z wykonania *Programu* i przedstawienia go Radzie Gminy. Następnie raport przekazywany jest przez organ wykonawczy gminy do organu wykonawczego powiatu.

W sporządzanym opracowaniu uwzględniono wymagania obowiązujących przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska. Podstawę aktualizacji POŚ stanowią następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1875 ze zm.);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2017 r., poz. 519 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405);
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2017 r., poz. 1289);
- ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2016 r., poz. 1987);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce odpadami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2016 r., poz. 1863);
- ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1478);
- ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz.U. z 2004 r. Nr 3 poz. 20);

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 7

- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne (Dz. U. z 2017 r., poz. 1121);
- ustawa z dnia 10 lipca 2007 r. o nawozach i nawożeniu (Dz. U. z 2017 r., poz. 668);
- ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gatunków rolnych i leśnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1161);
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1073);
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2017 r., poz. 788);
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2017 r., poz. 328);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016 r. poz. 1131).

W trakcie prac nad *Programem*:

- konsultowano się z pracownikami Urzędu Gminy w zakresie pozyskania informacji niezbędnych do opracowania Programu;
- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego programu;
- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy Darłowo w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji planowanych działań ujętych we wszystkich dokumentach strategicznych;
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Darłowo i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w dokumentach strategicznych wyższego szczebla oraz obowiązującymi dokumentami strategicznymi dla Gminy;
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania;
- uzgodniono sposoby wdrażania i zasady monitorowania *Programu*.

W *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025* uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę Gminy, uwzględniającą dane demograficzne, gospodarcze oraz o stanie infrastruktury i środowiska;
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji *Programu Ochrony Środowiska* na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym;
- analizę jakości środowiska na terenie Gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi;

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 8

- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania dla Gminy Darłowo;
- harmonogram realizacji działań ekologicznych (inwestycyjnych i nie-inwestycyjnych) na terenie Gminy Darłowo;
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania *Programu*.

Gminny POŚ odnosi się do dokumentów wyższego szczebla, a więc *Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024* oraz *Programu Ochrony Środowiska dla powiatu sławieńskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022.* Programy te są wykonywane w określonej kolejności – od programu wojewódzkiego, poprzez programy powiatowe do gminnych. Wdrożenie założeń *Programu Ochrony Środowiska* przyczyni się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz wzrostu atrakcyjności Gminy Darłowo zarówno pod względem osiedleńczym, jak i inwestycyjnym.

2. Uwarunkowania zewnętrzne

2.1. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska

I. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH UNII EUROPEJSKIEJ

STRATEGIA NA RZECZ INTELIGENTNEGO I ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU „EUROPA 2020”

Strategia UE została przyjęta przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r. Dokument wskazuje trzy priorytety, których realizacja odbywa się na szczeblu unijnym oraz krajowym:

1. Wzrost inteligentny (wiedza, innowacja, edukacja, społeczeństwo cyfrowe),
2. Wzrost zrównoważony (efektywne wykorzystywanie zasobów w produkcji przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności).
3. Wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji).

W dokumencie zostały określone projekty przewodnie tzw. inicjatywy flagowe oraz zostało wskazanych 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. W związku z powyższym cele krajowe w znacznym stopniu wpisują się we wskazane w Strategii „Europa 2020” cele zawarte w projektach.

PAKIET ENERGETYCZNO-KLIMATYCZNY DO 2020 R.

Pakiet ten został przyjęty przez Parlament Europejski 17 grudnia 2008 roku i ma na celu ograniczenie emisji gazów cieplarnianych na terenie Unii Europejskiej. Dokument zawiera szereg rozwiązań legislacyjnych. Głównym celem jest ograniczenie emisji gazów

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 9

cieplarnianych do 2020 r. o 20% w stosunku do roku 1990 oraz wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, a także wzrost efektywności energetycznej do 2020 r.

Należy podkreślić, że dokumenty na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim uwzględniają szereg zobowiązań międzynarodowych związanych z wdrażaniem Dyrektyw UE, a także są spójne ze wspólnotowymi dokumentami programowymi. W związku z tym, dokumenty szczebla lokalnego, takie jak programy ochrony środowiska dla gmin są zgodne z poniższymi dokumentami wyższego rzędu.

II. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POLITYKI OCHRONY ŚRODOWISKA NA SZCZEBLU KRAJOWYM

STRATEGIA NA RZECZ ODPOWIEDZIALNEGO ROZWOJU DO ROKU 2020 (Z PERSPEKTYWĄ DO 2030 R.)

Dokument został przyjęty uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.). Dokument zawiera następujące cele szczegółowe oraz kierunki interwencji:

Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną

Kierunki interwencji:

- rozwój nowoczesnego przemysłu,
- system zarządzania jakością w przemyśle,
- surowce dla przemysłu,
- stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny,
- stymulowanie popytu zewnętrznego na innowacje poprzez zwiększenie zdolności i skłonności firm do eksportu oraz lokowania bezpośrednich inwestycji za granicą,
- konkurencyjne gospodarstwa rolne i producenci rolno-spożywczy,
- wzmocnienie rozpoznawalności polskich produktów, marki „Polska" oraz Marki Polskiej Gospodarki.

Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

Kierunki interwencji:

- poprawa dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych,
- tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki w Polsce Wschodniej i w innych obszarach słabszych gospodarczo,
- wsparcie dla podwyższania atrakcyjności inwestycyjnej Śląska oraz promocji zmian strukturalnych,
- aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 10

- rozwój obszarów wiejskich,
- wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju,

Cel szczegółowy III - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu

Kierunki interwencji:

- zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej.

Obszary wpływające na osiągnięcie celów *Strategii:*

Transport

Kierunki interwencji:

- budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Energia

Kierunki interwencji:

- poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju,
- poprawa efektywności energetycznej,
- rozwój techniki,
- restrukturyzacja sektora górnictwa węgla kamiennego.

Środowisko

Kierunki interwencji:

- zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
- likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich,
- zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego,
- ochrona gleb przed degradacją,
- zarządzanie zasobami geologicznymi,
- gospodarka odpadami,
- oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 11

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025* wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, a w szczególności w **Cel szczegółowy III** - Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji - zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej oraz **Cel szczegółowy II** - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji - aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

KRAJOWY PLAN GOSPODARKI ODPADAMI 2022 + PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Dokument przyjęty został Uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 i stanowi kontynuację wcześniejszych planów gospodarki odpadami (aktualizacja Kpgo 2014). Przedmiotowy dokument o charakterze strategicznym wyznacza kierunki działań niezbędnych dla zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju na najbliższe lata (cele i kierunki działań na lata 2016-2022 oraz perspektywicznie do 2030 roku). Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami Kpgo, należy przede wszystkim zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele. Znaczna część dokumentu poświęcona jest gospodarce odpadami komunalnymi, która bezpośrednio dotyczy działalności jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego. Efektem wdrożenia Kpgo 2022 będzie zapewnienie racjonalnej gospodarki odpadami i ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko.

Celami wskazanymi w dokumencie są między innymi:

1) ZPO (zapobieganie powstawaniu odpadów);
2) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na
3) składowiska odpadów, aby w 2020 r. nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.;
4) dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów;

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 12

5) osiągnięcie wymaganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących ze strumienia odpadów komunalnych; zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania zużytego sprzętu oraz zużytych baterii i akumulatorów;
6) osiągnięcie odpowiedniego poziomu odzysku i recyklingu odpadów powstających z produktów, między innymi odpadów opakowaniowych, zużytych opon, olejów odpadowych;
7) dokończenie likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne;
8) zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku.

Dla osiągnięcia założonych celów określone zostały kierunki działań dotyczące między innymi edukacji ekologicznej, rozwoju selektywnego zbierania odpadów, a także zostały wskazane działania takie jak np. prowadzenie kontroli przez inspekcję ochrony środowiska, prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej w zakresie gospodarki odpadami, wspieranie budowy sieci napraw i ponownego użycia produktów.

W ramach prac nad Kpgo 2022 sporządzona została prognoza oddziaływania na środowisko. Wnioski płynące z analizy Kpgo 2022 przeprowadzonej w ramach Prognozy:

- wskazane w Kpgo 2022 cele oraz kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami pozostają w zgodności z unijną hierarchią sposobów postępowania z odpadami;
- realizacja Kpgo 2022 przyczyni się do wypełnienia przepisów prawa wspólnotowego m.in. w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów, osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu oraz ograniczenia składowania odpadów;
- jednym z ważniejszych ustaleń Kpgo 2022 jest dążenie do redukcji ilości wytwarzanych odpadów oraz optymalnego wykorzystania substancji zawartych w odpadach (oszczędność cennych surowców oraz energii pierwotnej);
- realizacja Kpgo 2022 jako całości będzie wpływać pozytywnie na środowisko i przyczyni się do zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów oraz redukcji negatywnych oddziaływań związanych z gospodarką odpadami;
- postanowienia Kpgo 2022, wyznaczone w nim cele i kierunki działań są spójne wewnętrznie i pozostają w spójności z zapisami dokumentów strategicznych na poziomie globalnym, europejskim i krajowym. Kpgo 2022 będzie realizował cele wskazane w dokumentach strategicznych i przyczyniał się do ich wypełniania;
- wdrażanie postanowień Kpgo 2022 skutkować będzie przeprowadzeniem szeregu zamierzeń inwestycyjnych w zakresie budowy/modernizacji/rozbudowy obiektów

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 13

gospodarki odpadami. Ich realizacja będzie często wiązać się z potencjalnym negatywnym oddziaływaniem na środowisko. Dlatego też dla tego typu obiektów będzie konieczność przeprowadzenia indywidualnych ocen oddziaływania na środowisko;

- realizacja Kpgo 2022 oprócz działań inwestycyjnych proponuje też szereg zamierzeń o charakterze nieinwestycyjnym (edukacja, zmiana technologii, sieci współpracy itd.). Działania te będą mieć efekt synergii w stosunku do przedsięwzięć inwestycyjnych;
- odstąpienie od realizacji celów Kpgo 2022 związanych z dążeniem do stworzenia „społeczeństwa recyklingu", które będzie „unikać wytwarzania odpadów oraz dążyć do maksymalizacji wykorzystania odpadów jako zasobów" przyczyniłoby się do kontynuowania tradycyjnego modelu korzystania z zasobów środowiska, w którym brak jest nacisku na minimalizację ilości powstających odpadów, optymalne wykorzystanie substancji zawartych w odpadach (oszczędność cennych surowców) oraz odzysk energii, a także ograniczenie negatywnego wpływu powstających odpadów na środowisko;
- brak realizacji ustaleń Kpgo 2022 będzie prowadzić do stopniowego pogarszania stanu środowiska w całym kraju, co wpłynie także na zubożenie różnorodności biologicznej prawidłowego funkcjonowania ekosystemów i współtworzących je gatunków.

Uwarunkowania płynące z *Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2022* zostały uwzględnione w przedmiotowym *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo.* W dokumencie sformułowany został cel strategiczny w zakresie budowy systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2022.

STRATEGIA BEZPIECZEŃSTWO ENERGETYCZNE I ŚRODOWISKO – PERSPEKTYWA DO 2020 R.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i środowisko została przyjęta uchwałą nr 58 Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r.

Strategia *Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko* (BEiŚ) obejmuje dwa niezwykle istotne obszary: energetykę i środowisko, wskazując m.in. kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte w perspektywie do 2020 r. Celem dokumentu jest ułatwianie **„zielonego" (sprzyjającego środowisku) wzrostu gospodarczego w Polsce** przez zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dostępu do nowoczesnych, innowacyjnych technologii, a także wyeliminowanie barier administracyjnych utrudniających „zielony" wzrost.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 14

Rysunek 1. Obszary synergii w BEiŚ

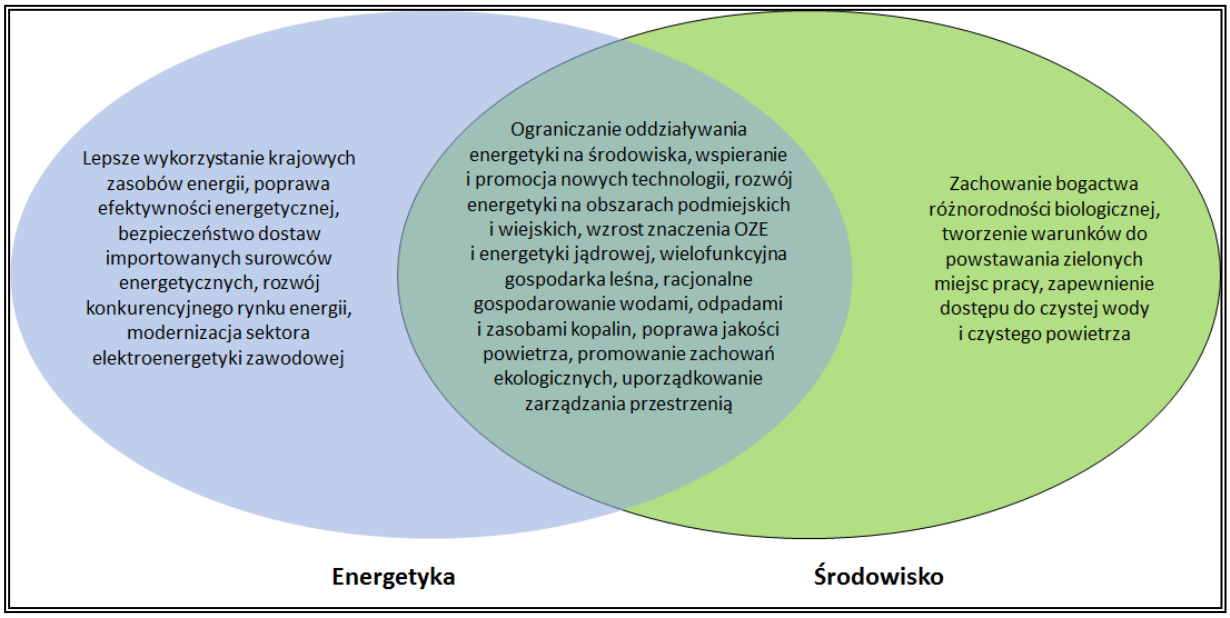

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.

Mimo że obszary energetyki i środowiska mają szereg punktów stycznych, to jednak część zagadnień jest charakterystyczna tylko dla jednego z nich. Podstawowe zadanie strategii BEiŚ polega na zintegrowaniu polityki środowiskowej z polityką energetyczną tam, gdzie aspekty te przenikają się w dostrzegalny sposób, jak również wytyczenie kierunków, w jakich powinna rozwijać się branża energetyczna, oraz wskazanie priorytetów w ochronie środowiska.

Celem głównym Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Cel główny BEiŚ realizowany będzie przez cele szczegółowe i kierunki interwencji przedstawione na poniższym schemacie:

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię	Cel 3. Poprawa stanu środowiska
1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin	2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii	3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki
1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody	2.2. Poprawa efektywności energetycznej	3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne
1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna	2.3. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych	3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki
1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią	2.4. Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzenia energetyki jądrowej	3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych
	2.5. Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy	3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy
	2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii	
	2.7. Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich	

Cele zawarte w BEiŚ są spójne z celami zawartymi w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo.* Niniejszy *Program* uwzględnia dobro środowiska przyrodniczego przy jednoczesnym rozwoju gospodarczym Gminy.

DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU. POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI

Dokument przyjęty Uchwałą Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności (M.P. 2013 poz. 121).

Strategia określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

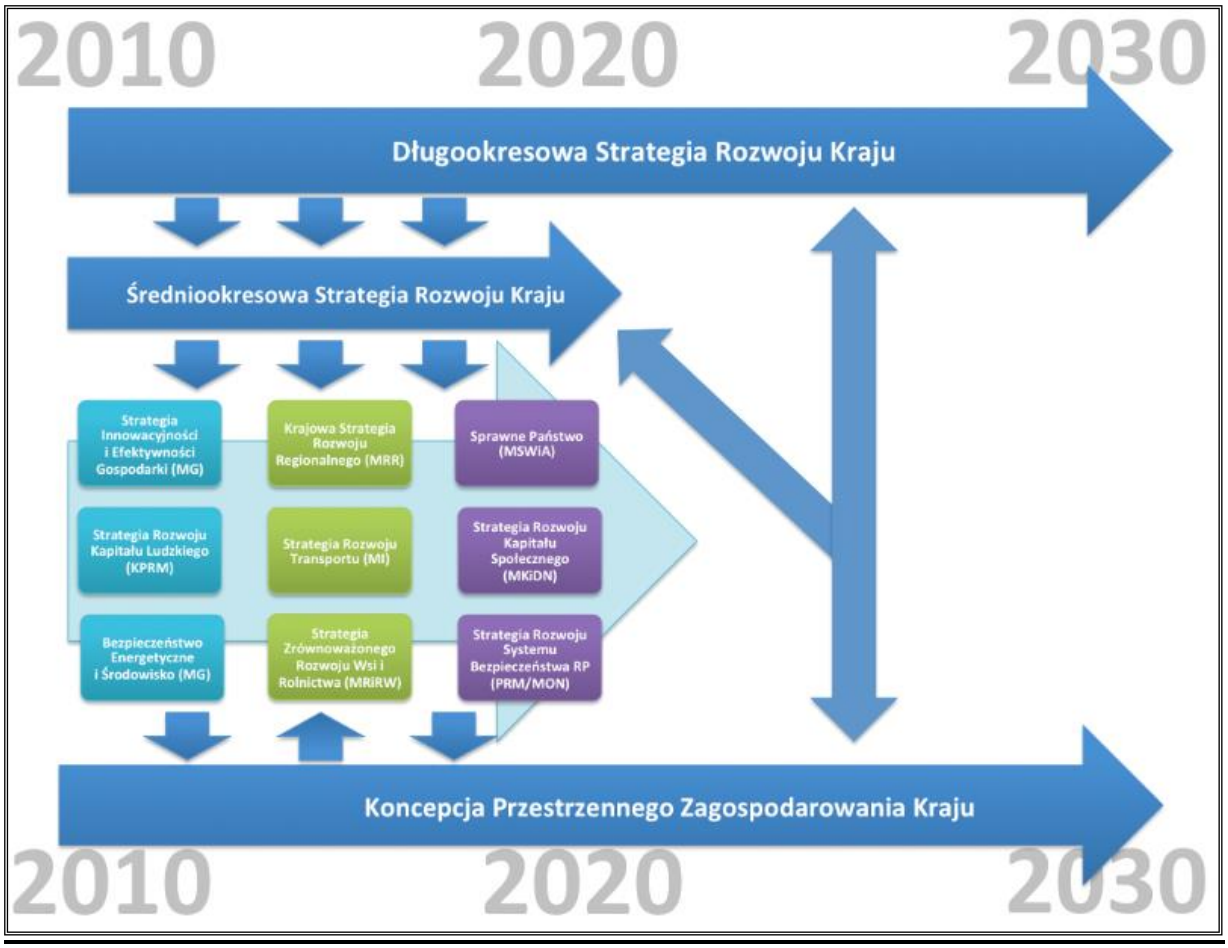

W dokumencie wyznaczone zostały następujące obszary i cele strategiczne:

Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki

Cel strategiczny 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji

Cel strategiczny 2. Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym

Cel strategiczny 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności i nauki

Cel strategiczny 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki

Cel strategiczny 5. Stworzenie Polski Cyfrowej

Cel strategiczny 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state"

Cel strategiczny 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska

W ramach celu „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska" w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, kierunkiem interwencji jest zwiększenie poziomu ochrony środowiska. Przedmiotowy *Program Ochrony Środowiska*

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

wpisuje się zatem w cel strategiczny 7 *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju*, gdyż przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Darłowo.

STRATEGICZNY PLAN ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030 (SPA 2020)

Dokument został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2013 r. Głównym celem *Planu* „jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu".

W dokumencie wskazano priorytetowe kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach, takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża.

Działania te, podejmowane zarówno przez podmioty publiczne, jak i prywatne, będą dokonywane poprzez realizację polityk, inwestycje w infrastrukturę oraz rozwój technologii. Obejmują one zarówno przedsięwzięcia techniczne, takie jak np. budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i ochrony wybrzeża, jak i zmiany regulacji prawnych, np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodziami.

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu.

Kierunek działań 1.2 – adaptacja strefy przybrzeżnej do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Uwzględnianie aktualnego i potencjalnego wzrostu poziomu morza i zagrożenia powodziowego w planach inwestycyjnych w strefie nadmorskiej i wodach przybrzeżnych.

Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Przygotowanie systemu energetycznego do zmienionych warunków z uwzględnieniem szczytu zimowego i letniego zapotrzebowania na energię.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 18

Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zamian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie

- Działanie priorytetowe: Opracowanie zasad zabudowy terenów zalewowych i chronionych, obszarów zieleni w Gminnych, pasa nadbrzeża oraz budowy obiektów użyteczności publicznej.

Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Ograniczenie skutków zdrowotnych stresu termicznego i nadzwyczajnych zdarzeń klimatycznych u wrażliwych grup ludności.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Kierunek działań 2.1 – stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami

- Działanie priorytetowe: Rozwój systemów monitoringu i wczesnego ostrzegania o możliwych skutkach zmian klimatycznych dla produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa wiejskiego i produkcji rolnej do zwiększonego ryzyka klimatycznego.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Kierunek działań 3.1 - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 19

- Działanie priorytetowe: Uwzględnienie w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej zmienionych warunków klimatycznych.

Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Opracowanie harmonogramów kolejności utrzymania przejezdności tras komunikacyjnych lub zmiany tras i stosowania zastępczych środków transportowych.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu (Gminy i obszary wiejskie)

- Działanie priorytetowe: Przygotowanie strategii zarządzania ryzykiem na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem działań adaptacyjnych.

Kierunek działań 4.2 – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu

- Działanie priorytetowe: Uwzględnienie w planach zagospodarowania w Gminnych konieczności zwiększenia obszarów zieleni i wodnych oraz korytarzy wentylacyjnych.

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 5.1 – promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Opracowanie procedur dotyczących współpracy służb i instytucji na potrzeby reagowania na wielowymiarowe zagrożenia zw. ze zmianami klimatu, ze szczególnym uwzględnieniem aspektu koordynacji.

Kierunek działań 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

- Działanie priorytetowe: Przeprowadzenie analizy potencjału polskiej gospodarki do wytwarzania i wdrażania innowacyjnych technologii adaptacyjnych.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 20

- Działanie priorytetowe: Edukacja i zwiększanie świadomości w zakresie: zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków oraz znaczenia i konieczności oszczędzania zasobów, szczególnie wody.

Kierunek działań 6.2 – ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych

- Działanie priorytetowe: Wypracowanie kompleksowych rozwiązań w zakresie pomocy Państwa udzielanej na pokrycie strat w przypadku wystąpienia klęsk żywiołowych, oraz rozwijanie systemu ubezpieczeń obejmujących ryzyko wynikające ze zmian klimatu.

Cele, kierunki działań i działania priorytetowe zawarte w *Strategicznym Planie Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030* są spójne i wpisują się w cele i założenia zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025.* Przede wszystkim przedmiotowy dokument przyczynia się do realizacji **Celu 1 Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska**, a w szczególności jest spójny z kierunkiem działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu. Działaniem priorytetowym w tym zakresie jest przygotowanie strategii, planów ochrony, programów ochrony lub planów zadań ochronnych w zakresie ochrony przyrody z uwzględnieniem zmian warunków klimatycznych.

2.2. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim

Podstawowe uwarunkowania zewnętrzne dla Gminy Darłowo w zakresie ochrony środowiska, wynikają z następujących dokumentów strategicznych województwa zachodniopomorskiego:

- *Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020;*
- *Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024;*
- *Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2028;*
- *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego.*

Wszelkie cele i działania w zakresie ochrony środowiska podjęte na terenie Gminy Darłowo muszą być bowiem zbieżne z celami i działaniami ujętymi w dokumentach strategicznych województwa zachodniopomorskiego, a także przyczyniać się do ich realizacji. W związku z tym, etap formułowania celów ekologicznych dla Gminy, został poprzedzony analizą zewnętrznych uwarunkowań, podyktowanych polityką ekologiczną województwa.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 21

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO DO ROKU 2020

Dokument został przyjęty Uchwałą Nr XLII/482/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego 2020* po aktualizacji. Od tej pory dokument wyznacza kierunki działań społeczności regionu oraz mechanizmy monitorowania jego rozwoju.

W Strategii przyjęto następującą misję dla województwa zachodniopomorskiego:

„Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów”

Przeprowadzone analizy uwarunkowań i stanu rozwoju województwa oraz prognoz rozwoju województwa pozwoliły na identyfikację priorytetów rozwoju województwa.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego zawiera się w sześciu celach strategicznych, z których wyprowadzono 34 cele kierunkowe:

1) Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.
2) Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.
3) Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.
4) Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.
5) Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.
6) Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo wpisuje się w następujący cel strategiczny:

- Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo wpisuje się zatem w założenia *Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020,* gdyż zakłada dbałość o środowisko przyrodnicze oraz przyczynia się do ograniczenia negatywnych zjawisk wpływających na stan środowiska przyrodniczego.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 22

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2016-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020 z perspektywą do roku 2024 został przyjęty Uchwałą Nr XVI/298/16 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 listopada 2016 r.
Głównym celem Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami.

W *Programie* zostały wyznaczone cele w podziale na poszczególne obszary interwencji:

Ochrona klimatu i jakości powietrza

- poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu,
- osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu.

Zagrożenia hałasem

- poprawa klimatu akustycznego w województwie zachodniopomorskim.

Pola elektromagnetyczne

- ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

Gospodarowanie wodami

- osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych, podziemnych, przejściowych i przybrzeżnych,
- racjonalny transport i turystyka wodna,
- ochrona pasa wybrzeża,
- ochrona przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z wodą.

Gospodarka wodno-ściekowa

- prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej**.**

Zasoby geologiczne

- racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi.

Gleby

- ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 23

- zalesienia gruntów nieprzydanych na inne cele.

Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

- gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa zachodniopomorskiego.

Zasoby przyrodnicze

- ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej,
- prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- zwiększanie lesistości.

Zagrożenia poważnymi awariami

- ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii.

Założenia zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo* są spójne z założeniami *Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego*, ponieważ oba dokumenty dążą do poprawy stanu środowiska przyrodniczego na terenie województwa zachodniopomorskiego.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI DLA WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO NA LATA 2016-2022 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2023-2028

Dokument przyjęty został przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 27 grudnia 2016 r. uchwałą Nr XVIII/321/16/ w sprawie uchwalenia aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2023-2028.

Naczelną zasadą przyjętą w *Planie* jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny, zgodny z przyjętym Prawem ochrony środowiska. Nadrzędnym celem *Planu* jest: Stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi jak również zgodnego z zasadą zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz zapewniającego poprawę stanu środowiska naturalnego. Jednocześnie powinien być realizowany cel społeczny budowy świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną społeczeństwa.

Zgodnie z *Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2022 oraz Krajowym Programem Zapobiegania Powstawaniu Odpadów,* do realizacji zostały przyjęte cztery główne cele w zakresie gospodarki odpadami:

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 24

Cel 1. Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB.

Cel 2. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.

Cel 3. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.

Cel 4. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Osiągnięcie wyznaczonych celów będzie możliwe poprzez realizację wyznaczonych kierunków działań na szczeblu wojewódzkim:

- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami,
- wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach w procesach termicznego ich przekształcania,
- wyeliminowanie praktyk niewłaściwej eksploatacji i rekultywacji składowisk odpadów,
- Wskazanie w planie inwestycyjnym, będącym załącznikiem do WPGO, infrastruktury niezbędnej do osiągnięcia zgodności z unijnymi dyrektywami w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w tym wdrożenia hierarchii sposobów postępowania z odpadami, osiągnięcia wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- Właściwe zaplanowanie w planie inwestycyjnym niezbędnych inwestycji pozwalających na osiągnięcie celów w zakresie gospodarki odpadami wynikających z przepisów krajowych oraz UE.

Realizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo* pozwoli na realizację celów ogólnych w zakresie gospodarki odpadami zawartymi w dokumencie wojewódzkim. Gminny POŚ zakłada m.in. ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów; zapewnienie mieszkańcom możliwości segregowania odpadów komunalnych oraz likwidację azbestu, przez co jest zgodny z założeniami WPGO.

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego, który został przyjęty Uchwałą Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r., jest aktem planowania, określającym zasady organizacji przestrzennej województwa.

Plan jest elementem regionalnego planowania strategicznego i stanowi podstawowe narzędzie koordynacji różnych sfer rozwoju województwa w przestrzeni, a jednocześnie służy

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 25

przestrzennej konkretyzacji celów sformułowanych w strategii rozwoju województwa i innych dokumentach programowych.

Strategicznym celem zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego jest *zrównoważony rozwój przestrzenny województwa służący integracji przestrzeni regionalnej z przestrzenią europejską i krajową, spójności wewnętrznej województwa, zwiększeniu jego konkurencyjności oraz podniesieniu poziomu i jakości życia mieszkańców do średniego poziomu Unii Europejskiej*.

Powyższy cel strategiczny będzie realizowany przez 14 celów szczegółowych. Inwestycje będące przedmiotem dokumentu wpisują się w następujące cele:

- **Cel 3.3.3. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego:**

- Kierunek 7. *Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom klimatycznym oraz ograniczanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery*;
  - Zalecenia: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzącego ze spalania węgla;

- **Cel 3.3.8. Wzrost gospodarczy:**

- Kierunek 3. *Wykorzystanie potencjału rolniczej przestrzeni produkcyjnej województwa do rozwoju gospodarki żywnościowej i produkcji specjalistycznej*;
  - Zalecenia: Zwiększenie upraw roślin przeznaczonych na cele energetyczne i biomasę;

- **Cel 3.3.10. Rozbudowa infrastruktury technicznej, rozwój odnawialnych źródeł energii i usług elektronicznych:**

- Kierunek 1. *Rozbudowa i modernizacja sieci i urządzeń elektroenergetycznych*;
- Kierunek 2. *Budowa i rozbudowa sieci gazowych*:
  - Ustalenia: dopuszcza się możliwość budowy gazociągów wysokiego ciśnienia wzdłuż istniejących gazociągów przesyłowych. Rozbudowa oraz budowa sieci dystrybucyjnej średniego ciśnienia w całym województwie z uwzględnieniem możliwości przesyłu gazu do celów grzewczych;
  - Zalecenia: budowa sieci dystrybucyjnej wysokiego ciśnienia na obszarach deficytowych;
- Kierunek 3. *Ograniczenie zużycia paliw węglowych i wzrost wykorzystywania odnawialnych źródeł energii*;

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 26

- Ustalenia: rozwój energetyki wiatrowej; rozwój małej energetyki wodnej o znaczeniu lokalnym z wykorzystaniem istniejącej budowli piętrzących i jednoczesnym utrzymaniem lub poprawą drożności cieków wodnych jako korytarzy migracyjnych; dalszy rozwój energetyki geotermalnej do celów ciepłowniczych; wykorzystanie wód geotermalnych do celów leczniczych, rekreacyjnych (aquaparki), w produkcji rolniczej (szklarnie) i innych;
- Zalecenia: lokalizacja zespołów elektrowni wiatrowych przy przyjęciu następujących zaleceń: minimalna odległość pomiędzy zespołami elektrowni wiatrowych 5 km oraz odległość od budynków zabudowy mieszkaniowej min. 1000 metrów; wykorzystanie dla celów energetyki wiatrowej części morza w polskiej strefie ekonomicznej (w odległości powyżej 12 mil morskich od brzegu) na podstawie przepisów odrębnych; budowa, rozbudowa i modernizacja sieci energetycznych umożliwiająca przyłączenia powstających zespołów elektrowni wiatrowych; działania na rzecz stworzenia rozproszonych źródeł energii; wdrażanie programów termomodernizacyjnych budynków mieszkalnych, usługowych, użyteczności publicznej;

- **Cel 3.3.13. Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich:**

- Kierunek 1. *Odchodzenie na obszarach wiejskich od dominującej funkcji rolniczej na rzecz rozwoju wielofunkcyjnego, z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju;*
  - Zalecenia: modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich; wspieranie rozwoju energii odnawialnej na obszarach wiejskich.

Reasumując, w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego przyjęto utrzymanie i dalszą eksploatację istniejących obiektów odnawialnych źródeł energii, oraz rozwój praktycznie wszystkich rodzajów źródeł odnawialnych, przy zapewnieniu bezpiecznej dla środowiska realizacji przedsięwzięć. Położono również nacisk na działania informacyjne i promocyjne, stymulujące wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w celu zaspokojenia własnych potrzeb w zakresie energii elektrycznej i cieplnej przez odbiorców indywidualnych. *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo* jest zgodny z kierunkami działań ujętymi w *Planie* w zakresie celu 3.3.10. Rozbudowa infrastruktury technicznej, rozwój odnawialnych źródeł energii i usług elektronicznych.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 27

2.3. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu powiatowym

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU SŁAWIEŃSKIEGO NA LATA 2015-2018 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2019-2022

Dokument został przyjęty uchwałą nr XII/V/84/15 Rady Powiatu w Sławnie z dnia 18 grudnia 2015 r. *Program ochrony środowiska dla powiatu sławieńskiego na lata 2015-2018 z perspektywą na lata 2019-2022* określa cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji dla Powiatu Sławieńskiego.

Naczelną zasadą przyjętą w Programie jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem Programu jest: rozwój gospodarczy Powiatu przy zachowaniu i ochronie wartości przyrodniczych oraz racjonalnej gospodarce zasobami.

W ramach kolejnych obszarów wyznaczono cele długo- i krótkoterminowe. Są one następujące:

Jakość powietrza

- Cel długoterminowy - kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł,
- Cele krótkoterminowe:
  - poprawa jakości powietrza;
  - spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych,
  - zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Wody powierzchniowe i podziemne

- Cel długoterminowy - osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych,
- Cele krótkoterminowe:
  - poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
  - zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych,
  - zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie,
  - przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Wody morskie

- Cel długoterminowy - osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przybrzeżnych oraz skuteczna ochrona linii brzegowej,
- Cele krótkoterminowe:
  - osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód przybrzeżnych, w szczególności zatrzymanie eutrofizacji tych wód.

Gospodarka odpadami

- Cel długoterminowy - stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami,
- Cele krótkoterminowe:
  - utrzymanie zmniejszonej tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB,
  - zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
  - zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
  - wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Zasoby przyrodnicze Powiatu

- Cel długoterminowy - ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych,
- Cele krótkoterminowe:
  - pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu,
  - stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody,
  - ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych,
  - ochrona walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego,
  - wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska,
  - zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych,
  - edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 29

- identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom.

Turystyka

- Cel długoterminowy - zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki,
- Cele krótkoterminowe:
  - wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych,
  - promocja przyrodniczych walorów turystycznych powiatu.

Klimat akustyczny

- Cel długoterminowy - poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów,
- Cele krótkoterminowe:
  - rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas,
  - ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.

Pola elektromagnetyczne

- Cel długoterminowy - ochrona przed polami elektromagnetycznymi,
- Cele krótkoterminowe:
  - monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.

Zapobieganie poważnym awariom

- Cel długoterminowy - minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia,
- Cele krótkoterminowe:
  - zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii,
  - zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych,
  - wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.

Kopaliny

- Cel długoterminowy - zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi,
- Cele krótkoterminowe:

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 30

- minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego.

Jakość gleb

- Cel długoterminowy - ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- Cele krótkoterminowe:
  - ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej,
  - opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej,
  - inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych.

Edukacja ekologiczna

- Cel długoterminowy - wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- Cele krótkoterminowe:
  - kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami,
  - kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń,
  - tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska,
  - wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.

Cele zawarte w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo* są spójne z celami ujętymi w *Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Sławieńskiego*. W związku z tym, gminny *Program Ochrony Środowiska* będzie się przyczyniał do realizacji założeń powiatowego *Programu Ochrony Środowiska.*

2.4. Uwarunkowania wynikające z polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU GMINY DARŁOWO NA LATA 2015-2025

Dokument został przyjęty uchwałą nr XVII.145.2015 Rady Gminy Darłowo z dnia 29 grudnia 2015 r. Wyznacza on główne cele Strategii, które brzmią następująco:

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

- Ograniczenie niekorzystnych skutków ubocznych przyjętego modelu rozwoju, mających wpływ na jakość życia mieszkańców.
- Stworzenie dogodnych warunków dla tworzenia nowych miejsc pracy, co z jednej strony stwarza korzystny klimat gospodarczy, a więc przyczynia się do dynamizacji rozwoju, z drugiej zaś bezpośrednio prowadzi do pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców.
- Uzyskanie stabilności gospodarczej w wyniku wspierania dziedzin gospodarki o stabilnym popycie krajowym i zagranicznym oraz wysokiej dynamice wzrostu.
- Stworzenie dogodnych warunków osadnictwa dla osób poszukujących w danej gminie lepszych środowiskowych warunków do życia.

Celem strategicznym Gminy Darłowo jest „zapewnienie mieszkańcom warunków do osiągnięcia wysokich standardów życia".

Strategicznym problemem w sferze ekologicznej jest ochrona wartości przyrody oraz systematyczna poprawa stanu istniejącego. Z polityką ochrony środowiska wiąże się ściśle ochrona dóbr kultury. Na poprawę i ochronę dziedzictwa kulturowego mogą wpłynąć skorelowane działania prawne, finansowe oraz organizacyjne. W związku z powyższym w Strategii wyznaczono dodatkowe cele strategiczne oraz operacyjne.

Pierwszy cel strategiczny - Rozwój infrastruktury technicznej i społecznej - Gmina Darłowo bezpieczna i przyjazna dla mieszkańców i turystów.

Cele operacyjne:

- poprawa i utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- zapewnienie ochrony i wsparcia dla rodzin,
- rozwój licznych i aktywnych organizacji pozarządowych oraz ich działalności,
- aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wsparcie osób niepełnosprawnych w integracji społecznej i zawodowej,
- poprawa stanu technicznego placówek opieki zdrowotnej i opieki społecznej,
- rozwój sportu szkolnego i rekreacji, baseny solankowe i termalne.

Drugi cel strategiczny - Wspieranie procesów dostosowawczych rolnictwa do wymogów rynku Unii Europejskiej i przetwórstwa. Gmina Darłowo przyjazna inwestorom. Silna, wspierająca makro, małe i średnie przedsiębiorstwa działające na potrzeby mieszkańców, gospodarki i turystów.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 32

Cele operacyjne:

- promocja gospodarcza Gminy Darłowo – aktywne pozyskiwanie inwestorów,
- zagospodarowanie w związku z rekultywacją wysypiska odpadów komunalnych w Krupach,
- rozwój sieci wodno - kanalizacyjnej na terenie gminy,
- poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy poprzez utworzenie i utrzymanie terenów atrakcyjnych pod względem turystycznym ,
- poprawa warunków komunikacyjnych z naciskiem na poprawę infrastruktury drogowej, budowę ścieżek rowerowych i wypożyczalni rowerów w celu ożywienia ruchu turystycznego,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego.

Trzeci cel strategiczny - Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Gmina Darłowo miejscem edukacji przedszkolnej, szkolnej i kształcenia ustawicznego wspierającego aktywnie rozwój i możliwości podnoszenia kwalifikacji dla mieszkańców.

Cele operacyjne:

- umacnianie Gminy Darłowo, jako rozwijającego się ośrodka edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych,
- podwyższanie jakości świadczonych usług edukacyjnych na szczeblu przedszkolnym podstawowym, gimnazjalnym oraz kształcenia ustawicznego,
- kształtowanie i rozwój pozaszkolnych form edukacji.

Czwarty cel strategiczny - Poprawa i ochrona środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego - Gmina Darłowo miejscem chroniącym środowisko naturalne i dziedzictwo kulturowe oraz rozwijającym sferę kulturalną i gospodarkę turystyczną.

Cele operacyjce:

- utrzymania statusu „Uzdrowiska Dąbki” i budowa parku zdrojowego,
- wzmacnianie instytucjonalne działalności w sferze kultury i poszerzanie oferty kulturalnej Gminy,
- rozwój marki gmina Darłowo i uzdrowisko Dąbki oraz konkurencyjnych produktów turystycznych takich jak lokalne targi turystyczno – imprezy cykliczne o charakterze sportowo – rekreacyjnym,
- utworzenie punktów Informacji turystycznej w miejscowościach turystycznych oraz kreowania postaw społecznych sprzyjających rozwojowi turystyki,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 33

- gmina Darłowo miejscem spotkań osób wybierających aktywny wypoczynek,
- zagospodarowanie nadbrzeży jezior i rzek – na cele turystyczno-rekreacyjne oraz edukacyjno-kulturalne,
- ochrona środowiska, termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

Założenia *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo* wpisują się w cele zawarte w *Lokalnej Strategii Rozwoju Gminy Darłowo*, m.in. w **Drugi cel strategiczny** – cele operacyjne: zagospodarowanie w związku z rekultywacją wysypiska odpadów komunalnych w Krupach, rozwój sieci wodno - kanalizacyjnej na terenie gminy, poprawa stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy poprzez utworzenie i utrzymanie terenów atrakcyjnych pod względem turystycznym oraz poprawa warunków komunikacyjnych z naciskiem na poprawę infrastruktury drogowej, budowę ścieżek rowerowych i wypożyczalni rowerów w celu ożywienia ruchu turystycznego.

ZAŁOŻENIA DO PLANU ZAOPATRZENIA W CIEPŁO, ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ I PALIWA GAZOWE DLA GMINY DARŁOWO NA LATA 2012-2027

Dokument został przyjęty uchwałą nr XXIX/258/2013 Rady Gminy Darłowo z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia *Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027.*

Założenia zawierają m.in. informacje o stanie zaopatrzenia Gminy Darłowo w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz działania dotyczące racjonalnego wykorzystania tych zasobów mając na uwadze troskę o środowisko przyrodnicze. Podczas sporządzania *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo* wzięto pod uwagę ustalenia zawarte w *Założeniach do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027* w zakresie gospodarki energetycznej.

PLAN GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ DLA GMINY DARŁOWO

Dokument przyjęty uchwałą nr XIX.166.2016 Rady Gminy Darłowo z dnia 19 lutego 2016 r. Dokument ten analizuje sytuację związaną ze stanem powietrza na terenie Gminy oraz wskazuje metody pozwalające uzyskać lepszy stan powietrza w Gminie.

Celami dla Gminy Darłowo są:

- redukcja emisji dwutlenku węgla o co najmniej 7,73% w stosunku do roku bazowego 2013,
- wzrost udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii w stosunku do roku bazowego 2013 o co najmniej 0,24%,
- zwiększenie efektywności energetycznej o 7,40% w stosunku do roku bazowego 2013.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 34

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo przyczyni się do realizacji założeń zawartych w *Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Darłowo* poprzez dążenie Gminy do redukcji emisji dwutlenku węgla, wzrostu udziału energii pochodzącej z wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz wzrostu efektywności energetycznej.

ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DARŁOWO

Uchwała nr XXXVII/503/2010 Rady Gminy Darłowo z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie przyjęcia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Darłowo.

Uwarunkowania rozwoju Gminy Darłowo, określone w Studium, odnoszą się do powiązań:

- przyrodniczo-geograficznych:
  - położenie w pasie nadmorskim środkowego wybrzeża, o unikatowych wartościach przyrodniczo-gospodarczych o znaczeniu europejskim,
  - położenie w sąsiedztwie portu morskiego i jachtowego w Darłowie,
  - położenie w obszarze zlewni morza Bałtyckiego i dwóch jezior przybrzeżnych Bukowo i Kopań,
  - położenie w obszarze chronionego krajobrazu oraz obszarach Natura 2000,
  - konsekwencją położenia geograficznego i cech przyrodniczych otoczenia jest bezwzględna konieczność ochrony dóbr przyrody i dziedzictwa kulturowego oraz szansa znacznego wzrostu gospodarczego gminy.
- gospodarczych:
  - ruch turystyczny w postaci wykorzystania bazy noclegowej przez turystów krajowych i zagranicznych na obszarze gminy oraz tranzyt turystów głównie w kierunku wschodnim,
  - zbyt artykułów rolnych i przemysłowych poza obszar gminy.
- społecznych:
  - zaspokojenie potrzeb mieszkańców gminy w zakresie usług wyższego rzędu (komercyjnych i niekomercyjnych) przez infrastrukturę społeczną Darłowa i Koszalina,
  - ruch ludnościowy związany z miejscami pracy zarówno w kierunku gminy Darłowo (głównie w sezonie turystycznym), jak i poza obszar gminy (dojazdy do pracy).
- komunikacyjnych:

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 35

- droga krajowa relacji: Darłowo – Domasławice – Słowino – Karwice,
- droga wojewódzka relacji Koszalin – Darłowo – Postomino,
- droga wojewódzka relacji Darłowo – Sławno – Bobolice,
- sieć dróg powiatowych,
- linie kolejowe relacji Szczecin – Koszalin – Gdańsk,
- międzynarodowa ścieżka rowerowa (trasa Nadmorska-Hanzeatycka),
- szlaki turystyki pieszej: „Koszaliński Szlak Nadmorski" i „Szlak Rezerwatów",
- trasy kajakowe wzdłuż Wieprzy i Grabowej.

Założenia zawarte w *Zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo* są spójne z założeniami *Programu Ochrony Środowiska* oraz zostały wzięte pod uwagę podczas jego sporządzania.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DARŁOWO

Na terenie Gminy Darłowo obowiązują następujące plany zagospodarowania przestrzennego:

- Uchwała Nr XXII/282/2005 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 czerwca 2005 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo na całym obszarze z wyłączeniem działek: obręb Cisowo: nr ew. 5/2, 523/2, 531/1, 532/5, 532/7, 542/1, 543/1, 550, 551, 552, 561/1, 76/3, 101/3, 100/1, 88/4, 60/2, 68/2, 69/1, 64/4, 47/1, 79/4, obręb Barzowice: nr ew. 143/1, 159/2, 161/2, 168, obręb Kopań: nr ew. 151/1, 153/1, 174/2, obręb Zakrzewo: nr ew. 45/3, 142/5, 40/2, 36/5, 44/1, 142/3, 139/1, 42/2, 138/1;
- Uchwała Nr XXI / 285 / 2008Rady Gminy Darłowo z dnia 26 listopada 2008 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo;
- Uchwała Nr XXI / 286 / 2008 Rady Gminy Darłowo z dnia 26 listopada 2008 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo;
- Uchwała Nr XXI / 287 /2008 Rady Gminy Darłowo z dnia 26 listopada 2008 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo;
- Uchwała Nr XXI / 288 /2008 Rady Gminy Darłowo z dnia 26 listopada 2008 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo;

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 36

- Uchwała Nr XXI / 289 /2008 Rady Gminy Darłowo z dnia 26 listopada 2008 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo;
- Uchwała Nr XXI / 290 /2008 Rady Gminy Darłowo z dnia 26 listopada 2008 roku w sprawie: zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo;
- Uchwała Nr XVI/123/2012 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 stycznia 2012 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo;
- Uchwała Nr XXXIII.308.2017 Rady Gminy Darłowo z dnia 27 marca 2017 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Darłowo.

Źródło: http://ug.darlowo.ibip.pl/public/

Ustalenia zawarte w ww. miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zostały wzięte pod uwagę podczas opracowywania *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo.*

3. Efekty realizacji dotychczasowego Programu Ochrony Środowiska

Dotychczas obowiązującym dokumentem dotyczącym ochrony środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Darłowo był *Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021.*

Poniższa tabela prezentuje zadania wyznaczone w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021* realizowane przez Gminę Darłowo (oraz inne podmioty) w okresie 2015 – 2016.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Tabela 1. Zadania wyznaczone w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021* zrealizowane przez Gminę Darłowo (oraz inne podmioty) w okresie 2015 – 2016

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
Priorytet 1. Poprawa jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł						
Ograniczenie niskiej emisji	Ograniczenie niskiej emisji z sektora komunalnego poprzez działania termomodernizacyjne budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	-	-	-	-
	Zmiana systemu ogrzewania na bardziej efektywny ekologicznie i energetycznie, w tym wymiana ogrzewania węglowego na gazowe, olejowe lub inne bardziej ekologiczne	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	2015 r. – wymiana ogrzewania konwencjonalnego na gazowe w Dziennym Domu Opieki Senior Wigor, oraz budynku stołówki w Bobolinie. 2016 r. – wymiana ogrzewania konwencjonalnego na gazowe w budynku świetlicy w Starym Jarosławiu.	10	194 662,99 zł	budżet gminy
	Redukcja zanieczyszczeń pochodzących z transportu poprzez budowę oraz modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	-	-	-	-
	Promocja korzystania z publicznych środków transportu	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury	-	-	-	-

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
		Technicznej i Gospodarki Przestrzennej				
	Zintensyfikowanie ruchu rowerowego poprzez likwidację barier technicznych i tworzenie nowych ścieżek rowerowych	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	2016 r. – budowa ścieżki rowerowej na odcinku Dąbki - Żukowo Morskie.	75%	1 000 000,00 zł	budżet gminy
	Niezbędne prace sieciowe wynikające z planów oraz zamierzeń inwestycyjnych w obszarze sieci przesyłowych, w tym kontynuowanie modernizacji istniejącej sieci dystrybucyjnej dla potrzeb nowych odbiorców oraz OZE, inwestycje w zakresie linii 110kV pod kątem nowych odbiorców OZE	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	-	-	-	-
	Wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez podmioty gospodarcze	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-	-

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	Kontrola dotrzymania przez podmioty korzystające ze środowiska standardów emisyjnych oraz wzmocnienie i prowadzenie systemu monitoringu powietrza	WIOŚ w Szczecinie	W 2015 r. oraz 2016 r. na terenie Gminy Darłowo WIOŚ w Szczecinie nie prowadził kontroli dotyczących przestrzegania przepisów w zakresie ochrony powietrza. WIOŚ prowadził monitoring powietrza na obszarze strefy zachodniopomorskiej, do której należy Gmina Darłowo. W 2015 r. odnotowano przekroczenia poziomu pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu, Natomiast w 2016 r. oprócz pyłu PM10 i benzo(a)pirenu odnotowano przekroczenia poziomu pyłu PM2,5. W 2016 r. przeprowadzono kontrolę z wyjazdem na teren spółki „PREMIUM SEAFOOD" Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w miejscowości Rusko, w wyniku której, w zakresie ochrony powietrza, stwierdzono następujące naruszenia: niezgłoszenie Staroście Sławieńskiemu instalacji wyrzutni powietrza mogącej negatywnie oddziaływać na środowisko oraz nie wprowadzenie do Krajowej Bazy rocznego raportu o emisjach gazów cieplarnianych i innych substancji za rok 2015.	10	koszty trudne do oszacowania	budżet państwa, WFOŚiGW
	Systematyczna kontrola zakładów przemysłowych, zwłaszcza zakładów wymienionych w monitoringu WIOŚ jako szczególnie uciążliwych dla środowiska	WIOŚ w Szczecinie	-	-	-	-
	Spełnienie wymagań prawnych przez zakłady w zakresie jakości powietrza, spełnienie standardów emisyjnych z instalacji,	Podmioty gospodarcze	-	-	-	-

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	wymaganych przepisami prawa					
	Instalowanie urządzeń do redukcji zanieczyszczeń powstałych w procesie spalania, a także poprawa sprawności obecnie funkcjonujących urządzeń redukujących zanieczyszczenia	Podmioty gospodarcze	-	-	-	-
	Modernizacja i hermetyzacja procesów technologicznych oraz ich automatyzacja	Podmioty gospodarcze	-	-	-	-
	Wdrażanie nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku	Podmioty gospodarcze	-	-	-	-
Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Zastępowanie węgla ekologicznymi nośnikami ciepła	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	2015 r. – wymiana ogrzewania konwencjonalnego na gazowe w budynku Senior Wigor oraz budynku stołówki w Bobolinie. 2016 r. – wymiana ogrzewania konwencjonalnego na gazowe w budynku świetlicy w Starym Jarosławiu.	10	194 662,99 zł	budżet gminy

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	Promocja i wspieranie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-	-
	Upowszechnienie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego i poszczególnych rodzajów OZE	Urząd Gminy Darłowo	-	-	-	-
Priorytet 2. Ochrona jakości wód podziemnych oraz poprawa i utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych						
Dobry stan wód powierzchniowych i podziemnych. Racjonalizacja ich wykorzystania oraz zapewnienie wszystkim mieszkańcom Gminy Darłowo wody pitnej	Rozwój systemów kanalizacyjnych	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	2015 r. – budowa sieci kanalizacyjnej w Wiciu i Dąbkach. 2016 r. – budowa sieci przesyłowej Wicie-Rusko.	100%	5 902 237, 78 zł	budżet gminy oraz dotacja z WFOŚiGW
	Zaopatrzenie w wodę pitną mieszkańców gminy Darłowo	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	2015 r. – rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Zakrzewo, Wicie, Słowino, Jeżyczki, Żukowo Morskie, Porzecze.	100%	217 093,05 zł	-

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
odpowiedniej jakości	Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód poprzez modernizację istniejących oczyszczalni ścieków	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	2013 r. – budowa nowej oczyszczalni ścieków w Rusku.	-	-	-
	Wspieranie rozwoju lokalnych systemów oczyszczania ścieków bytowych poprzez wyposażanie nieruchomości w przydomowe oczyszczalnie ścieków	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	Nie dotyczy – od 2005 r. obowiązuje zakaz budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy w związku z budową kanalizacji i przyłączaniem do niej kolejnych mieszkańców (zapisy w mpzp).	-	-	-
	Budowa szczelnych zbiorników na gnojowicę/gnojówkę oraz płyt obornikowych w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowlę i chów zwierząt	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 prowadzono kontrole w gospodarstwach rolnych prowadzących hodowle i chów zwierząt, w związku ze szczelnością budowanych zbiorników na gnojowicę/gnojówkę. Kontrolowano również czy gospodarze posiadają płyty obornikowe.	10	-	budżet Gminy - w ramach działań statutowych
	Prowadzenie ewidencji wszystkich zbiorników bezodpływowych wraz z ich opisem technicznym oraz przeprowadzaniem kontroli częstotliwości ich opróżniania	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 prowadzono ewidencję wszystkich zbiorników bezodpływowych na terenie Gminy Darłowo.	10	-	-

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	Budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja kanalizacji w celu wydzielenia kanalizacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	-	-	-	-
	Weryfikacja obszarów zagrożonych zanieczyszczeniem azotu pochodzących ze źródeł rolniczych	ZZMiUW w Szczecinie				
	Działania podejmowane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych	WIOŚ w Szczecnie, ZZMiUW w Szczecinie	Na terenie Gminy Darłowo nie występują wielkoprzemysłowe fermy tuczu trzody chlewnej oraz drobiu wymagające uzyskania pozwolenia zintegrowanego. Ponadto, w 2015 r. na terenie Gminy nie wystąpiły obszary szczególnie narażone na odpływ związków azotu ze źródeł rolniczych (OSN). W 2015 r. oraz 2016 r. WIOŚ w Szczecinie nie prowadził w Gminie Darłowo kontroli w zakresie dopływu do wód powierzchniowych zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł rolniczych.	-	-	-
	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ w Szczecinie	W 2015 r. WIOŚ w Szczecinie wykonał badania wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2013-2015”oraz Aneksem nr 2 do tego Programu. Na terenie Gminy Darłowo badaniami objęto jedną kategorię JCWP: wody przybrzeżne. Monitoring regionalny wód podziemnych nie był wykonywany (brak	10	koszty trudne do oszacowania	budżet państwa, WFOŚiGW

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
			punktów pomiarowych WIOŚ). Do granicy Gminy Darłowo przylega jedna silnie zmieniona JCWP Jarosławiec-Sarbinowo. Ocena stanu tej JCWP wykonywana jest na podstawie badań dwóch punktów pomiarowo-kontrolnych: w punkcie 6 zlokalizowanych w odległości 1 mili morskiej od brzegu i w punkcie 7 położonym najbliżej miasta Darłowo. W 2015 r. badania JCWP Jarosławiec-Sarbinowo przeprowadzono w ramach monitoringu badawczego i operacyjnego. Potencjał ekologiczny oceniono jako zły. W 2016 r. WIOŚ w Szczecinie wykonał badania wód powierzchniowych i podziemnych zgodnie z „Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa zachodniopomorskiego na lata 2016-2020". Na terenie Gminy Darłowo badaniami objęto trzy kategorie JCWP: wody przybrzeżne, rzeki, jeziora. Monitoring regionalny wód podziemnych nie był wykonywany (brak punktów pomiarowych WIOŚ). Na terenie Gminy Darłowo znajduje się jedna silnie zmieniona JCWP Wieprza od Łąkawicy do ujścia. Potencjał ekologiczny ustalono jako umiarkowany. Ponadto, na terenie Gminy zlokalizowane są dwie naturalne JCWP – jezioro Bukowo i jezioro Kopań. W 2016 r. wykonane zostały badania jeziora Kopań w ramach monitoringu operacyjnego. Jego stan ekologiczny ustalono jako słaby.			
	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, budowa nowych i modernizacja istniejących ujęć stacji uzdatniania wody	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej i Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	2015 r. – rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Zakrzewo, Wicie, Słowino, Jeżyczki, Żukowo Morskie, Porzecze	100%	217 093,05 zł	-

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	Edukacja oraz propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnych gazetach oraz prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy dotycząca edukacji w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą.	10	-	-
	Rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrona przed zanieczyszczeniami	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnych gazetach oraz prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy dotycząca edukacji w zakresie racjonalnego gospodarowania wodą.	10	-	-
Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed sutkami zjawisk ekstremalnych	Utrzymanie koryt cieków, kanałów i obwałowań w należytym stanie technicznym, remonty budowli wodnych, w tym regulacyjnych, zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów, poprawa warunków przepływu wód powodziowych	ZZMiUW w Szczecinie	W roku 2015 działania obejmowały: • konserwację wałów przeciwpowodziowych poprzez wykonanie dwukrotnego koszenia, • utrzymanie cieków naturalnych oraz urządzeń melioracji wodnych podstawowych, • remont jazu na rzece Grabowej w km 10+800, • remont jazu na rzece Wieprzy, m . Pomiłowo, • naprawę szkód wyrządzanych przez dzikie zwierzęta na wałach przeciwpowodziowych, • roboty awaryjne – udrożnienie ujścia do morza przekop Kopań oraz przekop Dąbkowice, • eksploatację, obsługę i konsekrację urządzeń melioracji wodnych podstawowych wraz z odcinkowym utrzymaniem koryt cieków naturalnych. W roku 2016 działania obejmowały: • usługi kompleksowe – utrzymanie cieków naturalnych oraz urządzeń melioracji wodnych podstawowych,			

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
			• rzeka Grabowa – roboty remontowe, • remont syfonu – rzeka Ścięgnica w km 1+240, • roboty awaryjne – udrożnienie ujścia do morza jezioro Kopań w m. Wicie, • roboty awaryjne – wały - rzeka Bagiennica zabudowa wyrwy, • eksploatację, obsługę i konserwacje urządzeń melioracji wodnych podstawowych wraz z odcinkowym utrzymaniem koryt cieków naturalnych, • udrożnienie ujścia do morza – jezioro Kopań w m. Wicie, • naprawę szkód wyrządzanych przez dzikie zwierzęta na wałach przeciwpowodziowych, • usługę kompleksową– konserwacje wałów przeciwpowodziowych poprzez wykonanie dwukrotnego koszenia, • roboty awaryjne – udrożnienie ujścia do morza rzeka Główница, • roboty awaryjne – zabudowę wyrwy, usunięcie drzewa z koryta Kanału Bagiennica, • udrożnienia ujścia do morza z jeziora Kopań, udrożnienie ujścia do morza z jeziora Wicko rzeka Główница.			
Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek	Przywrócenie i utrzymanie wymaganych standardów wodom śródlądowym będącym środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych	ZMiUW w Szczecinie	-	-	-	-

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	Renaturyzacja koryt i dolin rzecznych, w tym ochrona, zachowanie i przywracanie biotopów oraz naturalnych siedlisk przyrodniczych wodnych i od wód zależnych oraz introdukcja rodzimych gatunków ryb	ZMiUW w Szczecinie	-	-	-	-
Priorytet 3. Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami						
Budowa systemu gospodarki odpadami zgodnego z wymaganiami KPGO 2014	Intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno – edukacyjnej w tym zakresie	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	- nałożono nacisk na intensywniejsze działania edukacyjne promujące odpowiednie postępowanie z odpadami komunalnymi. Na tablicach ogłoszeń zostały rozwieszone plakaty informujące o prawidłowym sposobie postępowania z odpadami komunalnymi, w tym prawidłowym ich segregowaniu; - na stronie internetowej Urzędu Gminy Darłowo zamieszczono zakładkę dot. prawidłowej gospodarki odpadami, w tym szereg zaleceń i wytycznych dot. segregacji odpadów oraz prawidłowego postępowania z odpadami ulegającymi biodegradacji; - wprowadzono cykl corocznej zbiórki makulatury w szkołach; - umieszczono mobilne gniazda w poszczególnych miejscowościach gminnych ułatwiające selektywną zbiórkę odpadów komunalnych; - zamieszczono artykuły w gminnym czasopiśmie „Wieści Gminne” promujące selektywną zbiórkę odpadów komunalnych, szczegółowe informacje o obowiązkach mieszkańców wynikających z regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Darłowo, informacje o najczęstszych wątpliwościach związanych z prawidłową gospodarką odpadami;	10	-	budżet Gminy

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	Wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na recykling oraz odzysk energii zawartej w odpadach, w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	W 2015 r. Rada Gminy Darłowo podjęła uchwałę w sprawie powierzenia MPGKiM Sp. z o.o. w Sławnie zadania własnego Gminy Darłowo w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi oraz wyrażenia zgody Wójtowi Gminy Darłowo na zawarcie przez Gminę Darłowo umowy niezbędnej dla realizacji projektu pn. „Usprawnienie systemu gospodarki odpadami w Powiecie Sławieńskim poprzez rozbudowę składowiska odpadów w Gwiazdowie. W grudniu 2015 r. MPGKiM Sp. z o.o. w Sławnie zakupiła technologię zamkniętego tunelowego biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o frakcji 0-80 mm w celu ograniczenia ilości składowanych odpadów.	10	-	budżet Gminy
	Wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów dla zapewnienia skutecznego egzekwowania prawa	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej, WIOŚ w Szczecinie	Gmina sprawuje nadzór nad przedsiębiorcą odbierającym odpady komunalne pod kątem egzekwowania selektywnego zbierania odpadów komunalnych. W 2015 r. na terenie Gminy Darłowo WIOŚ przeprowadził dwie kontrole z wyjazdem w teren, dotyczące przestrzegania przepisów w zakresie gospodarki odpadami. Jedna kontrola dotyczyła osoby fizycznej zamieszkującej miejscowość Cisowo, prowadzącej zbieranie odpadów bez wymaganego zezwolenia. Druga kontrola została przeprowadzona na skaldowsku odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Krupach zarządzanym przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Krupach. W wyniku kontroli stwierdzono prowadzenie składowiska odpadów bez wymaganego zezwolenia na przewarzanie odpadów i bez decyzji zatwierdzającej instrukcje prowadzenia składowiska w okresie od 01.01.2014 r. do 05.11.201 r. oraz prowadzenie zbieranie odpadów w okresie od 01.01.2014 r. do 04.02.2015 r. bez wymaganego zezwolenia. W 2016 r. na terenie Gminy Darłowo przeprowadzono trzy kontrole dotyczące	10	-	budżet państwa

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
			przestrzegania przepisów w zakresie gospodarki odpadami, w tym: - osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą w miejscowości Sińczyca, w wyniku której stwierdzono następujące nieprawidłowości: przekazywanie odpadów podmiotom, które nie posiadają wymaganych decyzji, zbieranie odpadów bez wymaganego zezwolenia, przetwarzanie odpadów poprzez ich odzysk bez wymaganego zezwolenia. - składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Krupach zarządzanym przez Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Krupach, w wyniku której nie stwierdzono naruszeń. - spółki „PREMIUM SEAFOOD" Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny w miejscowości Rusko, w wyniku której stwierdzono następujące naruszenia: nieprowadzenie ewidencji odpadów, nieprzedłożenie Marszałkowi Województwa Zachodniopomorskiego zbiorczego zestawienia danych o odpadach za 2015 r., przekazanie odpadów nieuprawnionemu podmiotowi.			
	Stymulowanie rozwoju rynku surowców wtórnych i produktów zawierających surowce wtórne poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu i samorządu terytorialnego oraz konsekwentne egzekwowanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	W 2015 r. Rada Gminy Darłowo podjęła uchwałę w sprawie powierzenia MPGKiM Sp. z o.o. w Sławnie zadania własnego Gminy Darłowo w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi oraz wyrażenia zgody Wójtowi Gminy Darłowo na zawarcie przez Gminę Darłowo umowy niezbędnej dla realizacji projektu pn. „Usprawnienie systemu gospodarki odpadami w Powiecie Sławieńskim poprzez rozbudowę składowiska odpadów w Gwiazdowie". W grudniu 2015 r. MPGKiM Sp. z o.o. w Sławnie zakupiła technologię zamkniętego tunelowego biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o frakcji 0-80 mm w celu ograniczenia ilości składowanych odpadów.	10	-	budżet Gminy

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
Prawidłowa gospodarka odpadami komunalnymi	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35%, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	Rada Gminy Darłowo podjęła uchwałę w sprawie powierzenia MPGKiM Sp. z o.o. w Sławnie zadania własnego Gminy Darłowo w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi oraz wyrażenia zgody Wójtowi Gminy Darłowo na zawarcie przez Gminę Darłowo umowy niezbędnej dla realizacji projektu pn. „Usprawnienie systemu gospodarki odpadami w Powiecie Sławieńskim poprzez rozbudowę składowiska odpadów w Gwiazdowie. W grudniu 2015 r. MPGKiM Sp. z o.o. w Sławnie zakupiła technologię zamkniętego tunelowego biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o frakcji 0-80 mm w celu ograniczenia ilości składowanych odpadów. - nałożono nacisk na intensywniejsze działania edukacyjne promujące odpowiednie postępowanie z odpadami komunalnymi. Na tablicach ogłoszeń zostały rozwieszone plakaty informujące o prawidłowym sposobie postępowania z odpadami komunalnymi, w tym prawidłowym ich segregowaniu; - na stronie internetowej Urzędu Gminy Darłowo zamieszczono zakładkę dot. prawidłowej gospodarki odpadami, w tym szereg zaleceń i wytycznych dot. segregacji odpadów oraz prawidłowego postępowania z odpadami ulegającymi biodegradacji; - wprowadzono cykl corocznej zbiórki makulatury w szkołach; - umieszczono mobilne gniazda w poszczególnych miejscowościach gminnych ułatwiające selektywną zbiórkę odpadów komunalnych; - zamieszczono artykuły w gminnym czasopiśmie „Wieści Gminne” promujące selektywną zbiórkę odpadów komunalnych, szczegółowe informacje o obowiązkach mieszkańców wynikających z regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Darłowo, informacje o najczęstszych wątpliwościach związanych z prawidłową gospodarką odpadami; - sprawowany jest nadzór nad przedsiębiorcą odbierającym	10	10 000,00 zł	budżet Gminy

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
			odpady komunalne pod kątem egzekwowania selektywnego zbierania odpadów komunalnych.			
	Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	Rada Gminy Darłowo podjęła uchwałę w sprawie powierzenia MPGKiM Sp. z o.o. w Sławnie zadania własnego Gminy Darłowo w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi oraz wyrażenia zgody Wójtowi Gminy Darłowo na zawarcie przez Gminę Darłowo umowy niezbędnej dla realizacji projektu pn. „Usprawnienie systemu gospodarki odpadami w Powiecie Sławieńskim poprzez rozbudowę składowiska odpadów w Gwiazdowie. W grudniu 2015 r. MPGKiM Sp. z o.o. w Sławnie zakupiła technologię zamkniętego tunelowego biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych o frakcji 0-80 mm w celu ograniczenia ilości składowanych odpadów. - nałożono nacisk na intensywniejsze działania edukacyjne promujące odpowiednie postępowanie z odpadami komunalnymi. Na tablicach ogłoszeń zostały rozwieszone plakaty informujące o prawidłowym sposobie postępowania z odpadami komunalnymi, w tym prawidłowym ich segregowaniu; - na stronie internetowej Urzędu Gminy Darłowo zamieszczono zakładkę dot. prawidłowej gospodarki odpadami, w tym szereg zaleceń i wytycznych dot. segregacji odpadów oraz prawidłowego postępowania z odpadami ulegającymi biodegradacji; - wprowadzono cykl corocznej zbiórki makulatury w szkołach; - umieszczono mobilne gniazda w poszczególnych miejscowościach gminnych ułatwiające selektywną zbiórkę odpadów komunalnych; - zamieszczono artykuły w gminnym czasopiśmie „Wieści Gminne” promujące selektywną zbiórkę odpadów	10	20 000,00 zł	budżet Gminy

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
			komunalnych, szczegółowe informacje o obowiązkach mieszkańców wynikających z regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Darłowo, informacje o najczęstszych wątpliwościach związanych z prawidłową gospodarką odpadami; - sprawowany jest nadzór nad przedsiębiorcą odbierającym odpady komunalne pod kątem egzekwowania selektywnego zbierania odpadów komunalnych.			
	Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości, odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50% masy do 2020 roku	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa oraz Gminny Zakład Użyteczności Publicznej	Publikowano artykuły w lokalnych gazetach, prowadzono kampanie informacyjną na stronie internetowej Urzędu, zakupiono pojemniki do segregacji. W ramach prawidłowej gospodarki odpadami na terenie gm. Darłowo, od 01.07.2013 r., utworzono gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK). W ramach ponoszonej przez właściciela nieruchomości opłaty za gospodarowanie odpadami, nieodpłatnie przyjmowane są następujące rodzaje odpadów komunalnych powstających w gospodarstwie domowym lub innych nieruchomościach objętych systemem, tj.: zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny; zużyte baterie i akumulatory; meble i inne odpady wielkogabarytowe; zużyte opony; chemikalia i opakowania po chemikaliach; przeterminowane leki; odpady odzieży i tekstyliów; odpady zielone; odpady ulegające biodegradacji inne niż zielone; inne odpady niebezpieczne powstające w gospodarstwach domowych; papier i tektura; metal; tworzywa sztuczne; szkło; opakowania wielomateriałowe; inne odpady komunalne.	8	50 000,00 zł	budżet Gminy
	Monitoring dzikich składowisk	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa oraz Gminny Zakład	Usuwanie odpadów z miejsc do tego nie przeznaczonych.	5	10 000,00 zł	budżet Gminy

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
		Użyteczności Publicznej				
Prawidłowa gospodarka odpadami niebezpiecznymi	Przekazywanie informacji do Marszałka Województwa o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (np. PCB – Polichlorowane bifenyle)	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 na terenie Gminy Darłowo nie stwierdzono przypadków występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.	-	-	-
	Realizacja gminnego Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	W latach 2015-2016 realizowano założenia Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, poprzez pozyskiwanie środków zewnętrznych na usunięcie azbestu na terenach gospodarstw domowych.	10	-	budżet Gminy
Priorytet 4. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu						
Zachowanie walorów i zasobów przyrodniczych z uwzględnieniem	Kontynuowanie inwentaryzacji przyrodniczej województwa ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 kontynuowana była inwentaryzacja przyrodnicza województwa ze szczególnym uwzględnieniem obszarów Natura 2000. Gmina w głównej mierze współpracowała w tym zakresie z RDOŚ w Szczecinie.	10	-	-

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
bioróżnorodności oraz utrzymanie istniejących form ochrony przyrody	Prowadzenie działań edukacyjnych mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie oraz prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy, dotycząca podnoszenia świadomości w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego.	10	-	budżet Gminy
	Tworzenie nowych form ochrony przyrody na podstawie wyników inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	-	-	-	-
	Podkreślanie znaczenia walorów przyrodniczych i ich ochrony w kampaniach promocyjnych poszczególnych regionów	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnych gazetach oraz prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy dotycząca walorów przyrodniczych oraz ich ochrony na terenie poszczególnych regionów.	0	-	budżet Gminy
	Zagospodarowanie i utrzymanie istniejących form zieleni urządzonej	Gminny Zakład Użyteczności publicznej	W latach 2015-2016 zwiększeniu uległa powierzchnia form zieleni urządzonej na terenie Gminy poprzez realizację zadań w zakresie pielęgnacji istniejących jej form oraz nowych nasadzeń.	5	50 000,00 zł	budżet Gminy
Priorytet 5. Ochrona przed hałasem						

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
Ograniczenie uciążliwości systemu komunikacyjnego i poprawa jakości dróg na terenie Gminy Darłowo	Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem poprzez: budowę obwodnic i dróg alternatywnych do istniejących (wraz ze skutecznymi zabezpieczeniami akustycznymi), przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg, zastosowanie zmniejszenia prędkości pojazdów	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	-	-	-	-
	Opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska oraz utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania (w przypadku braku innych technicznych możliwości)	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	-	-	-	-
	Ograniczenie uciążliwości akustycznej w miejscach występowania	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury	-	-	-	-

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	szczególnych uciążliwości akustycznych dla mieszkańców (szczególnie w okolicach takich budynków jak: szpitale, szkoły, przedszkola, internaty, domy opieki społecznej itp.) poprzez: budowę ekranów akustycznych, stosowanie mat antywibracyjnych, wykopów, tuneli, tworzenie pasów zieleni przy głównych trasach komunikacyjnych, zwiększenie izolacyjności akustycznej budynków	Technicznej i Gospodarki Przestrzennej-				
	Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	-	-	-	-

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	Zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozgraniczania terenów o zróżnicowanej funkcji) w planowaniu przestrzennym, oraz wprowadzenie zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	-	-	-	-
	Przeprowadzenie edukacji ekologicznej oraz promowanie komunikacji zbiorowej, transportu rowerowego oraz proekologicznego korzystania z samochodów: Carpooling (jazda z sąsiadem), Eco-driving (ekologiczny, oszczędny styl jazdy)	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	-	-	-	-
	Przebudowa dróg i ulic gminnych	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	2016 r. – przebudowa drogi gminnej nr 150020Z w Starym Jarosławiu oraz przebudowa drogi na odcinku Barzowice - Sulimice	100%	785 293,34 zł	budżet gminy, dofinansowanie z Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych
Priorytet 6. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi						

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
Zachowanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi (w tym zasad lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne z uwzględnieniem walorów krajobrazowych)	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	W latach 2015-2016 wprowadzano zapisy do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dotyczące ochrony przed polami elektromagnetycznymi.	10	-	w ramach działań statutowych gminy
	Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W przypadku wszystkich inwestycji realizowanych w latach 2015-2016 zostały spełnione ustawowe wymogi dotyczące oceny oddziaływania tych przedsięwzięć na środowisko.	10	-	w ramach działań statutowych gminy
	Podnoszenie świadomości społeczeństwa o źródłach i stopniu oddziaływania pól elektromagnetycznych	WIOŚ w Szczecinie	2015 r. – jedna kontrola oparta na analizie sprawozdania z pomiaru pól elektromagnetycznych wykonywanych na stacji bazowej Dąbki Hotel Dukat 3848/3221 (3841)/41875, w wyniku której nie stwierdzono przekroczeń. 2016 r. – jedna kontrola oparta na analizie sprawozdania z pomiaru pól elektromagnetycznych wykonywanych na stacji bazowej SLA04018 w miejscowości Dąbki. W wyniku kontroli nie stwierdzono przekroczeń.	10	koszty trudne do oszacowania	budżet państwa, WFOŚiGW

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	Ograniczenie emisji promieniowania niejonizującego do środowiska poprzez preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 nie stwierdzono przypadków emisji promieniowania niejonizującego do środowiska.	-	-	-
Priorytet 7. Ograniczenie skutków wystąpienia poważnych awarii						
Dysponowanie sprawnym systemem zapobiegawczo - interwencyjno-ratunkowym na wypadek wystąpienia poważnej awarii lub klęski żywiołowej	Wzmocnienie kadr pracowniczych monitoringu środowiska (straży pożarnej, WIOŚ)	WIOŚ w Szczecinie, Komenda Powiatowa Straży Pożarnej w Sławnie	-	-	-	-
	Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrof	Urząd Gminy Darłowo, służby interwencyjne, WIOŚ	-	-	-	-
	Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego	Urząd Gminy Darłowo, stanowisko ds.. Zarządzania kryzysowego	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie oraz prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy dotycząca wspierania działalności reagowania kryzysowego.	10	-	budżet Gminy

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
Wzrost świadomości społecznej w zakresie zapobiegania awariom i klęskom naturalnym i postępowania w przypadku ich wystąpienia	Edukacja w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców	Urząd Gminy Darłowo, stanowisko ds. Zarządzania kryzysowego	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie oraz prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy związana z edukacją mieszkańców w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia.	10	-	budżet Gminy
Priorytet 8. Ochrona powierzchni ziemi i gleb						
Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją oraz efektywne wykorzystywa-nie eksploatowa-nych złóż	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich znanych złóż w granicach ich udokumentowania wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałym zainwestowaniem	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	W latach 2015-2016 w planach zagospodarowania przestrzennego uwzględniane były złoża w granicach ich udokumentowania, wcześniej do tych planów nie wpisane, wraz z zapisami o ochronie ich obszarów przed trwałym zainwestowaniem.	10	-	budżet Gminy
	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin	Urząd Gminy Darłowo, Referat Inwestycji i Infrastruktury Technicznej i Gospodarki Przestrzennej	W latach 2015-2016 nie stwierdzono przypadków nielegalnej eksploatacji kopalin.	10	-	-

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	Upowszechnianie i praktyczne wdrażanie zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie oraz prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy dotycząca wdrażania zasad „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”.	10	-	budżet Gminy
	Wspieranie i promowanie rolnictwa ekologicznego	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie oraz prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy dotycząca wspierania i promowania rolnictwa ekologicznego.	10	-	budżet Gminy
	Rekultywacja, ochrona i poprawa jakości gruntów rolnych	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie oraz prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy dotycząca odpowiedniego postępowania z gruntami rolnymi.	10	-	budżet Gminy
Priorytet 9. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców						

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa Gminy, kształtowanie postaw proekologicznych jej mieszkańców oraz poczucia odpowiedzialności za jakość środowiska	Prowadzenie działań dotyczących możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii oraz poszanowania energii (np. kampanii, szkoleń, konferencji itp.)	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie oraz prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy związana z edukacją mieszkańców w zakresie wykorzystania alternatywnych źródeł energii.	10	-	budżet Gminy
	Prowadzenie działań podnoszących wiedzę z zakresu właściwej gospodarki odpadami (np. szkolenia, konferencje, kampanie)	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie, prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy, a także organizowane były akcje typu: zbiórka makulatury w szkołach, akcja "drzewko za makulaturę", akcja "sprzątanie świata".	10	10 000,00 zł	budżet Gminy
	Propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno-promocyjne	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie, prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy, a także organizowane były akcje typu: zbiórka makulatury w szkołach, akcja ”drzewko za makulaturę", akcja "sprzątanie świata".	10	-	budżet Gminy

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
	Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie wpływu na jakość wód nieprawidłowej gospodarki ściekowej w domostwach i gospodarstwach rolnych (np. spotkania, prelekcje, szkolenia)	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie, prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy, a także organizowane były akcje typu: zbiórka makulatury w szkołach, akcja "drzewko za makulaturę", akcja "sprzątanie świata".	10	-	budżet Gminy
	Przeprowadzenie działań mających na celu rozwiązanie aktualnych problemów środowiskowych (np. przez prowadzenie projektów, akcji, kampanii, szkoleń itp.)	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie, prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy, a także organizowane były akcje typu: zbiórka makulatury w szkołach, akcja "drzewko za makulaturę", akcja "sprzątanie świata".	10	-	budżet Gminy
	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony Środowiska i Rolnictwa	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie, prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy, a także organizowane były akcje typu: zbiórka makulatury w szkołach, akcja "drzewko za makulaturę", akcja "sprzątanie świata".	10	-	budżet Gminy
	Działania promujące i podnoszące poziom wiedzy dot. walorów środowiska przyrodniczego	Urząd Gminy Darłowo, Referat Gospodarki Komunalnej Ochrony	W latach 2015-2016 publikowane były artykuły w lokalnej prasie, prowadzona była kampania informacyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy, a także organizowane były akcje typu: zbiórka makulatury w szkołach, akcja "drzewko za makulaturę", akcja "sprzątanie świata".	10	-	budżet Gminy

Cel	Działania ekologiczne	Jednostka realizująca	Opis realizacji zadania w latach 2015-2016	Ocena realizacji zadania w % lub w punktach 1-10	Poniesione koszty	Źródła finansowania
		Środowiska i Rolnictwa				

Źródło: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021 za lata 2015-201

4. Charakterystyka Gminy

4.1. Położenie administracyjne i geograficzne

POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE

Gmina wiejska Darłowo położona jest w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Jednostka zajmuje powierzchnię 269,45 km^2.

Gmina Darłowo graniczy z następującymi Gminami:

- Gminą Sianów – pow. koszaliński, woj. zachodniopomorskie,
- Gminą Malechowo – pow. sławieński, woj. zachodniopomorskie,
- Gminą Postomino – pow. sławieński, woj. zachodniopomorskie,
- Gminą Sławno – pow. sławieński, woj. zachodniopomorskie,
- Gminą Mielno – pow. koszaliński, woj. zachodniopomorskie.

Ponadto, Gmina Darłowo graniczy również z miastem Darłowo.

Rysunek 2. Położenie Gminy Darłowo na tle powiatu i województwa

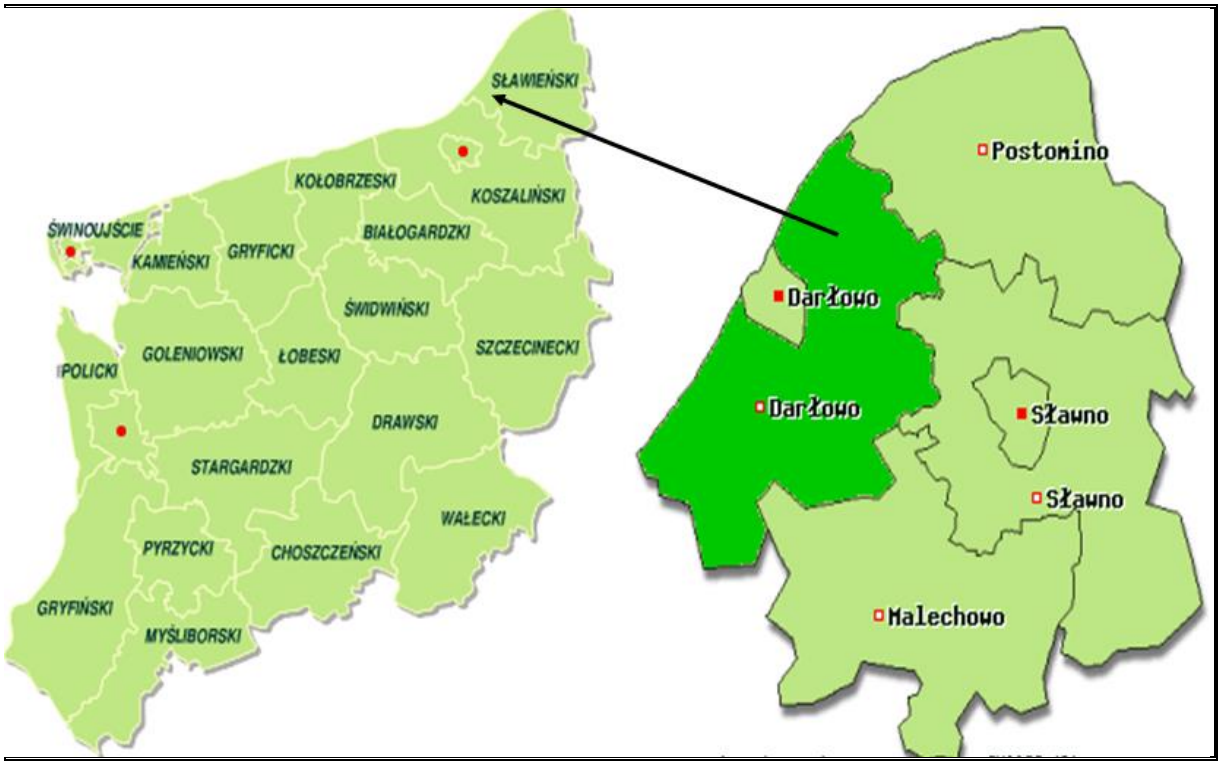

Źródło: http://archiwum.zpp.pl/

Na terenie Gminy Darłowo znajduje się 31 sołectw. Są to sołectwo Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dąbki, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Gleźnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kopnica, Kowalewice, Krupy, Nowy Jarosław, Palczewice,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Pęciszewko, Porzecze, Rusko, Sińczyca, Słowino, Stary Jarosław, Sulimice, Wicie, Wiekowice, Wiekowo, Zakrzewo, Zielnowo i Żukowo Morskie.

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego (2002), Gmina Darłowo położone jest na terenie dwóch mezoregionów: Równiny Słupskiej oraz Wybrzeża Słowińskiego. Szczegółowa regionalizacja fizycznogeograficzna Gminy została zaprezentowana w poniższej tabeli.

Tabela 2. Położenie Gminy Darłowo wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Gmina Darłowo		
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	
Podprowincja	Pobrzeża Południowobałtyckie	
Makroregion	Pobrzeże Koszalińskie	
Mezoregion	Równina Słupska	Wybrzeże Słowińskie

Źródło: Kondracki J. (2002), Geografia regionalna Polski

Równina Słupska (313.43) – mezoregion fizycznogeograficzny w północnej Polsce, jest przedłużeniem Równiny Białogardzkiej oddzielonym przez wał Wzgórz Koszalińskich. Powierzchnia wynosi ok. 1,5 tys. km^2 jest jednak mało urozmaicona, miejscami zupełnie płaska. Przeciętna wys. 40–60 m. Zbudowana jest z gliny morenowej, piasków glacifluwialnych oraz iłów i mułków glacilimnicznych. W północnej części równiny ciągnie się pasmo moren czołowych pochodzących z ostatniej fazy (Gradzieńskiej) zlodowacenia Polski - Wzgórza Barzowickie (wysokość do 72 m). Główne rzeki to: Grabowa, Wieprza, Słupia, które wykorzystują system małych pradolin. Jest to obszar typowo rolniczy obejmujący również kompleks leśny Puszczy Słupskiej.

Źródło: „Geografia regionalna Polski" – J. Kondracki, PWN, Warszawa 2009

Wybrzeże Słowińskie (313.41) – mezoregion fizycznogeograficzny, najbardziej wysunięta na północ, nadmorska część Pobrzeża Koszalińskiego, zajmująca powierzchnię 1123 km². Najwyższe wzniesienie to Rowokół (114,8 m n.p.m.). Rozciągnięta od Kołobrzegu na zachodzie po Karwię na wschodzie. Krajobraz to głównie nadmorskie wydmy, bagna i jeziora (np. Łebsko). Region słabo zaludniony, większe Gminy to Kołobrzeg, Łeba, Ustka, Darłowo. Na terenie wybrzeża Słowińskiego leży Słowiński Park Narodowy.

Źródło: „Geografia regionalna Polski" – J. Kondracki, PWN, Warszawa 2009

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 67

Rysunek 3. Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Darłowo

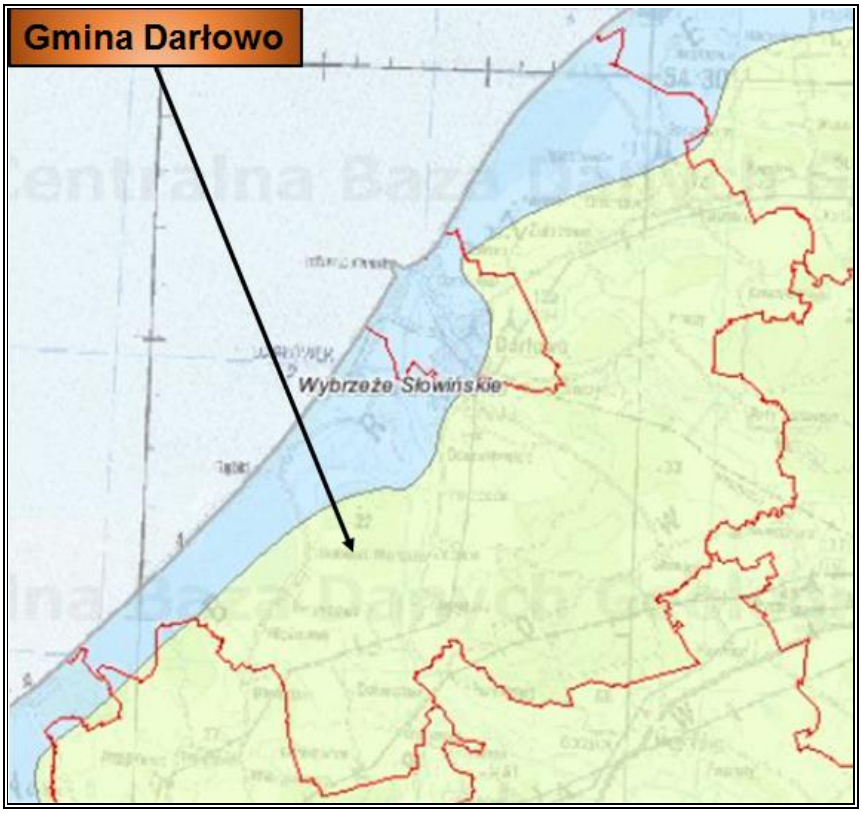

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, http://web3.pgi.gov.pl/

4.2. Zagospodarowanie przestrzenne Gminy

Największą powierzchnię na terenie Gminy Darłowo zajmują użytki rolne (59,55%), wśród nich przeważają grunty orne stanowiące 64,89%. Drugie miejsce pod względem powierzchni stanowią lasy oraz grunty leśne, które w 2014 r. zajmowały 23,95% ogólnej powierzchni Gminy.

Tabela 3. Zagospodarowanie wszystkich gruntów na terenie Gminy Darłowo w 2014 r.

Rodzaje gruntów	Powierzchnia (w ha)	Udział %
Użytki rolne, w tym:	**16 047**	**59,55%**
- Grunty orne	10 413	64,89%
- Sady	48	0,30%
- Łąki	2 809	17,50%
- Pastwiska	2 250	14,02%
- Pozostałe użytki rolne	527	3,28%
Lasy oraz grunty leśne, w tym:	**6 453**	**23,95%**
- Lasy	6 329	98,08%
- Grunty zadrzewione i zakrzewione	124	1,92%
Grunty pod wodami	**2 879**	**11%**

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Rodzaje gruntów	Powierzchnia (w ha)	Udział %
Grunty zabudowane i zurbanizowane	**1 058**	**4%**
Pozostałe grunty i nieużytki	**508**	**1,89%**
RAZEM	**26 945**	**100,00%**

Źródło: Dane z GUS

Na terenie Gminy przeważają gospodarstwa o powierzchni do 1 ha, jest ich 2 329 szt. (stanowią one 56,67% wszystkich gospodarstw). Drugie miejsce zajmują gospodarstwa o powierzchni od 1 do 2 ha jest ich 690 (16,79%). Gospodarstw o powierzchni 15 ha i więcej odnotowano 247 szt. (6,01%). Dane na temat liczby gospodarstw wg powierzchni prezentują poniższe tabela i wykres.

Tabela 4. Liczba gospodarstw rolnych wg powierzchni na terenie Gminy Darłowo

Zakres powierzchni w ha	Liczba gospodarstw w szt.	Powierzchnia gruntów w ha fizycznych
do 1 ha	2 329	558,2729
1 - 2 ha	690	1 093,1811
2 - 5 ha	397	1 474,9510
5 - 7 ha	152	763,5998
7 - 10 ha	147	1 103,2488
10 - 15 ha	148	1 531,8335
15 ha i więcej	247	6 294,5367

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Darłowo

Wykres 1. Struktura gospodarstw wg zajmowanej powierzchni na terenie Gminy Darłowo

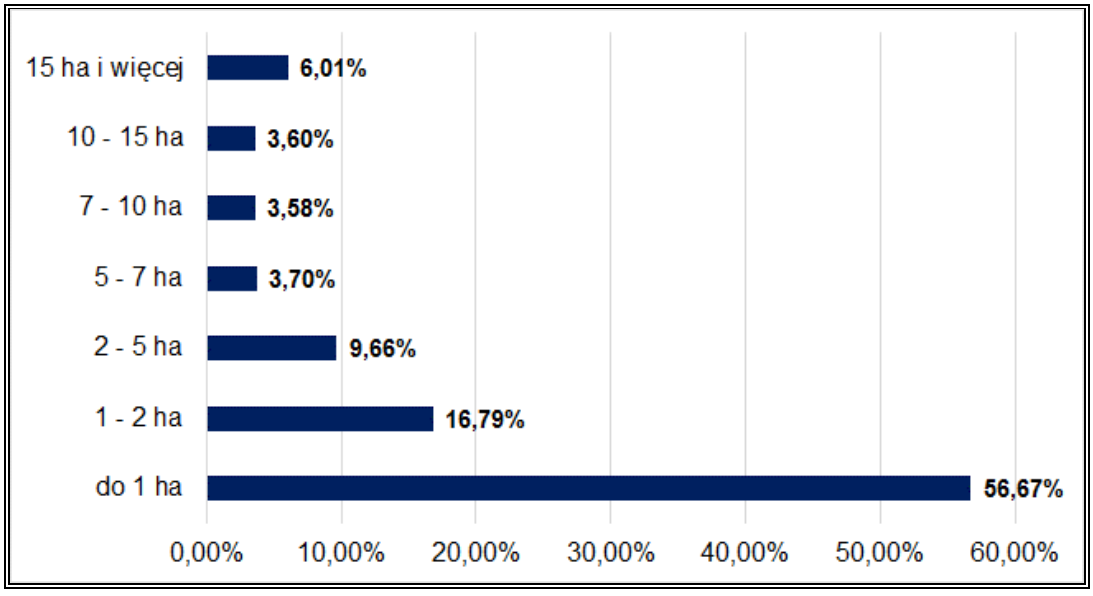

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Darłowo

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

4.3. Demografia

Zgodnie z danymi z Urzędu Gminy Darłowo, liczba mieszkańców Gminy w 2017 r. wynosiła 8 037 osób, z czego najwięcej osób (549) zamieszkiwało miejscowość Stary Jarosław, co stanowi 6,83% wszystkich mieszkańców Gminy.

Tabela 5. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości Gminy Darłowo (stan na 17.07.2017 r.)

Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział
Barzowice	295	3,67%
Bobolin	171	2,13%
Boryszewo	194	2,41%
Borzyszkowo	61	0,76%
Bukowo Morskie	402	5,00%
Cisowo	341	4,24%
Czarnolas	1	0,01%
Darłowiec	11	0,14%
Dąbki	316	3,93%
Dąbkowice	1	0,01%
Dobiesław	351	4,37%
Domasławice	477	5,94%
Drozdowo	188	2,34%
Gleźnowo	209	2,60%
Gleźnówko	94	1,17%
Gorzebądz	15	0,19%
Górzyca	5	0,06%
Jeżyce	296	3,68%
Jeżyczki	364	4,53%
Kępka	2	0,02%
Kopań	147	1,83%
Kopnica	113	1,41%
Kowalewice	183	2,28%
Kowalewiczki	156	1,94%
Krupy	362	4,50%
Leśnica	29	0,36%
Nowy Jarosław	191	2,38%
Nowy Kraków	17	0,21%
Palczewice	98	1,22%
Pęciszewko	97	1,21%

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział
Porzecze	174	2,16%
Rusko	251	3,12%
Sińczyca	130	1,62%
Słowinko	26	0,32%
Słowino	390	4,85%
Stary Jarosław	549	6,83%
Sulimice	140	1,74%
Trzmielewo	15	0,19%
Wicie	66	0,82%
Wiekowice	413	5,14%
Wiekowo	206	2,56%
Zagórzyn	68	0,85%
Zakrzewo	210	2,61%
Zielnowo	77	0,96%
Żukowo Morskie	135	1,68%
Razem	**8 037**	**100,00%**

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Darłowo

Według danych z GUS, na przestrzeni lat 2010-2016 liczba mieszkańców Gminy wzrosła o 1,47%. W całym analizowanym okresie liczba mężczyzn przewyższa liczbę kobiet, jednak ta różnica ulegała systematycznemu zmniejszeniu. Dane dotyczące liczby mieszkańców Gminy Darłowo prezentują poniższe tabela i wykres.

Tabela 6. Liczba ludności wg płci na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	7 927	7 982	8 026	8 030	8 048	8 011	8 044
mężczyźni	4 011	4 041	4 047	4 036	4 040	4 018	4 023
kobiety	3 916	3 941	3 979	3 994	4 008	3 993	4 021

Źródło: Dane z GUS

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Wykres 2. Struktura ludności wg płci na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016

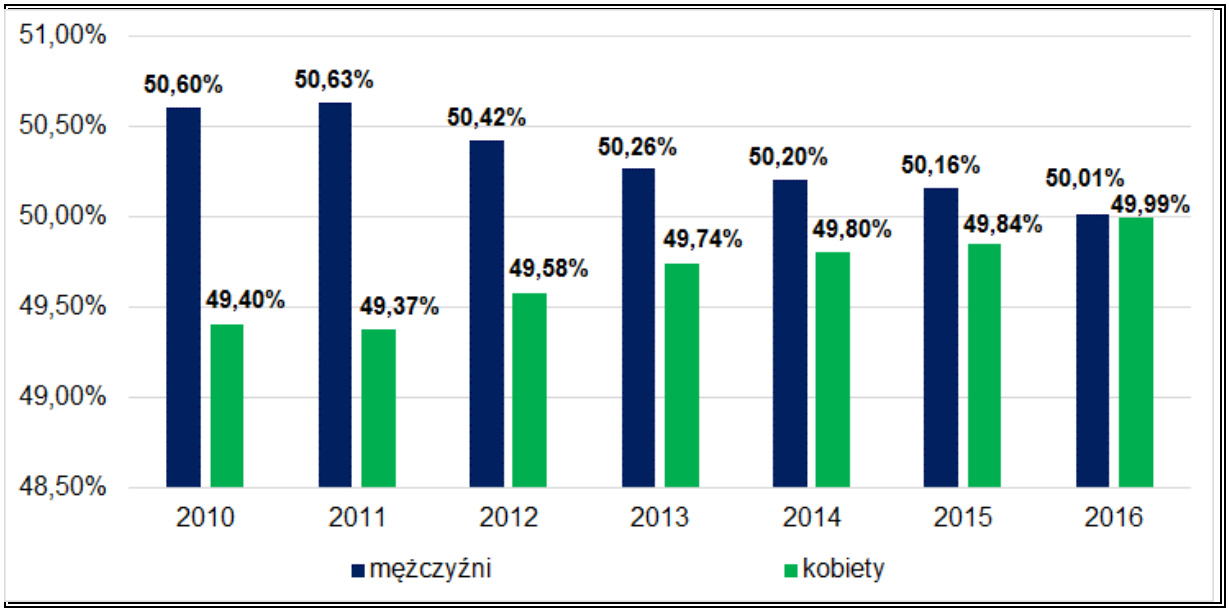

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W latach 2010-2016 wartość przyrostu naturalnego ulegała wahaniom. Przez cały analizowany okres, z wyłączeniem roku 2015 przyjmowała wartość dodatnią. Świadczy to o przewadze liczby urodzeń nad liczbą zgonów na analizowanym obszarze. Dane na temat wskaźników przyrostu naturalnego prezentują poniższe tabela i wykresy.

Tabela 7. Przyrost naturalny na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Urodzenia żywe							
Ogółem	85	90	79	95	82	57	96
Kobiety	39	37	35	43	46	31	53
Mężczyźni	46	53	44	52	36	26	43
Zgony							
Ogółem	77	76	65	67	66	91	75
Kobiety	39	29	23	28	27	40	27
Mężczyźni	38	47	42	39	39	51	48
Przyrost naturalny							
Ogółem	8	14	14	28	16	-34	21
Kobiety	0	8	12	15	19	-9	26
Mężczyźni	8	6	2	13	-3	-25	-5

Źródło: Dane z GUS

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Wykres 3. Wielkość przyrostu naturalnego w latach 2010-2016 w Gminie Darłowo

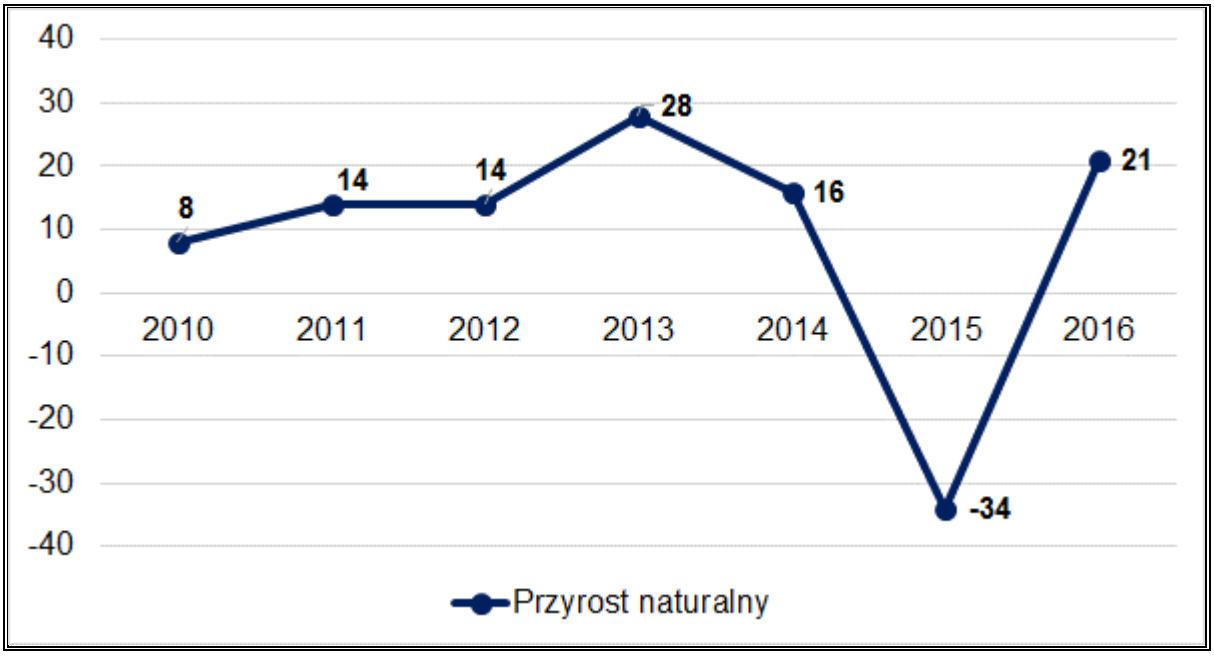

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Wykres 4. Liczba urodzeń żywych i zgonów na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016

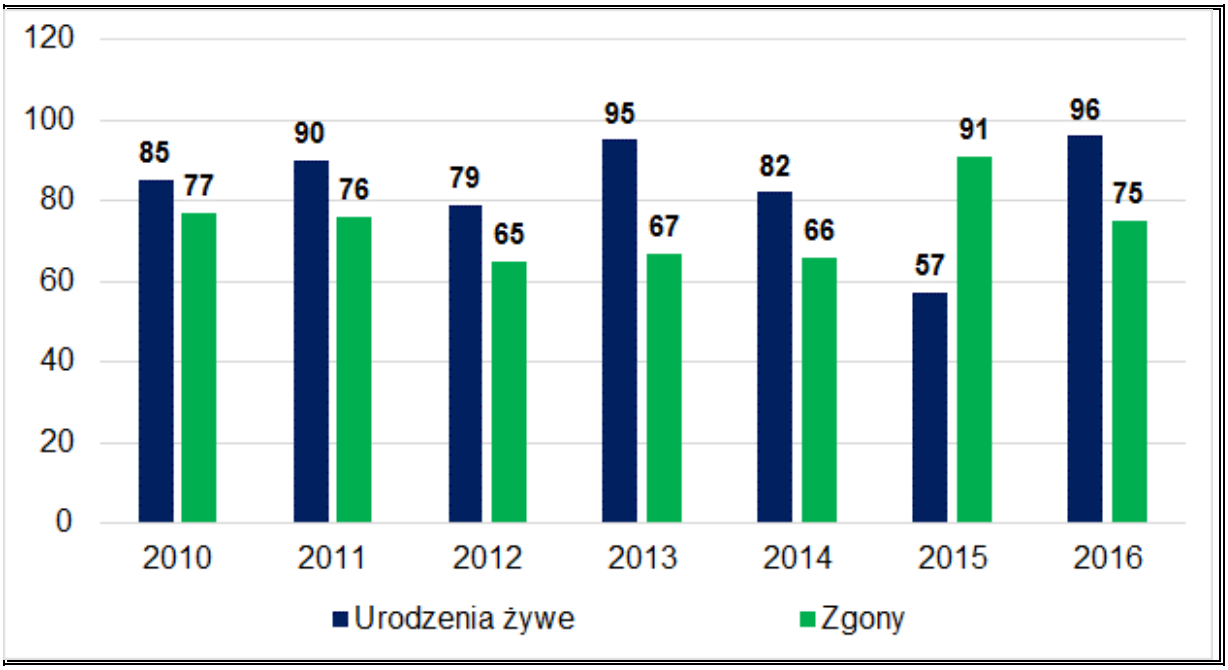

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016 dostrzec można spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym o 11,75%, wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym o 1,24% oraz wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym o 25,72%. Sytuacja taka świadczy o niekorzystnym zjawisku starzenia się społeczeństwa na terenie Gminy.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

W 2016 r. liczba osób w wieku produkcyjnym stanowiła 65,03%. Dane na temat ludności wg ekonomicznych grup wieku prezentują poniższe tabela i wykres.

Tabela 8. Liczba ludności Gminy Darłowo wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2016

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
w wieku przedprodukcyjnym							
Ogółem	1 753	1 724	1 699	1 663	1 618	1 559	1 547
Mężczyźni	912	907	899	863	841	813	807
Kobiety	841	817	800	800	777	746	740
w wieku produkcyjnym							
Ogółem	5 167	5 198	5 247	5 237	5 264	5 259	5 231
Mężczyźni	2 819	2 832	2 837	2 833	2 842	2 835	2 814
Kobiety	2 348	2 366	2 410	2 404	2 422	2 424	2 417
w wieku poprodukcyjnym							
Ogółem	1 007	1 060	1 080	1 130	1 166	1 193	1 266
Mężczyźni	280	302	311	340	357	370	402
Kobiety	727	758	769	790	809	823	864

Źródło: Dane z GUS

Wykres 5. Podział ludności Gminy Darłowo wg ekonomicznych grup wieku (udział %)

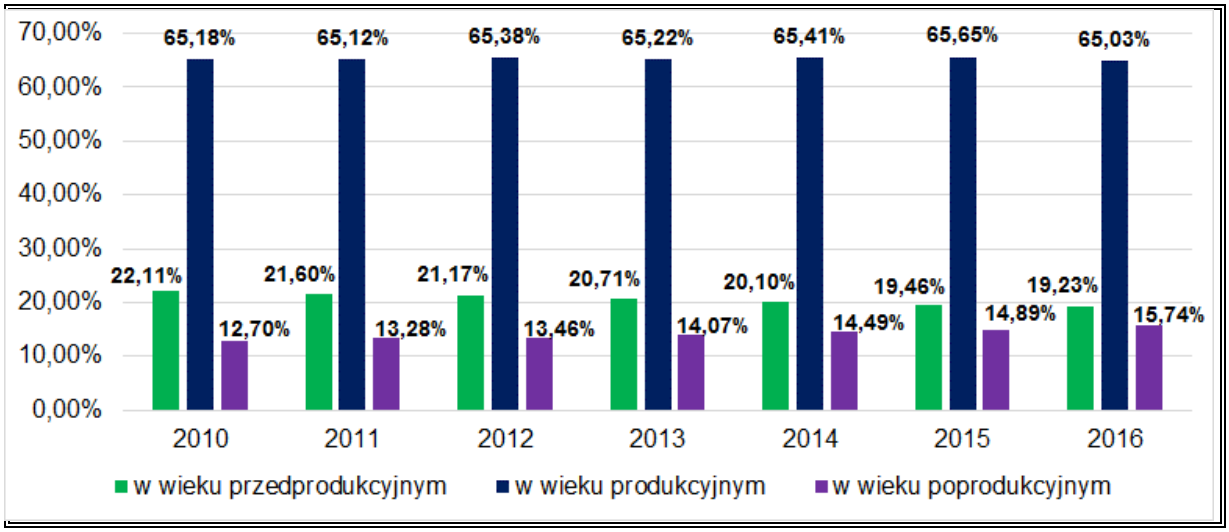

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W latach 2010-2016 liczba zameldowań w ruchu wewnętrznym na terenie Gminy Darłowo zmalała o 23,48%. Odnotowano wzrost liczby wymeldowań w ruchu wewnętrznym o 13,1%. Ujemne saldo migracji wewnętrznych w latach 2015-2016 świadczy o tym, że w więcej było wymeldowań niż zameldowań na obszarze badanej jednostki. Dane na temat migracji na terenie Gminy Darłowo prezentują poniższe tabela i wykres.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Tabela 9. Migracja na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zameldowania w ruchu wewnętrznym							
Ogółem	115	112	91	79	106	74	88
Mężczyźni	57	54	37	36	59	29	50
Kobiety	58	58	54	43	47	45	38
Zameldowania z zagranicy							
Ogółem	2	1	1	1	0	0	3
Mężczyźni	2	0	0	1	0	0	1
Kobiety	0	1	1	0	0	0	2
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym							
Ogółem	84	68	78	79	86	100	95
Mężczyźni	35	28	32	38	41	42	45
Kobiety	49	40	46	41	45	58	50
Wymeldowania za granicę							
Ogółem	3	4	6	0	6	0	0
Mężczyźni	1	2	2	0	4	0	0
Kobiety	2	2	4	0	2	0	0

Źródło: Dane z GUS

Wykres 6. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016

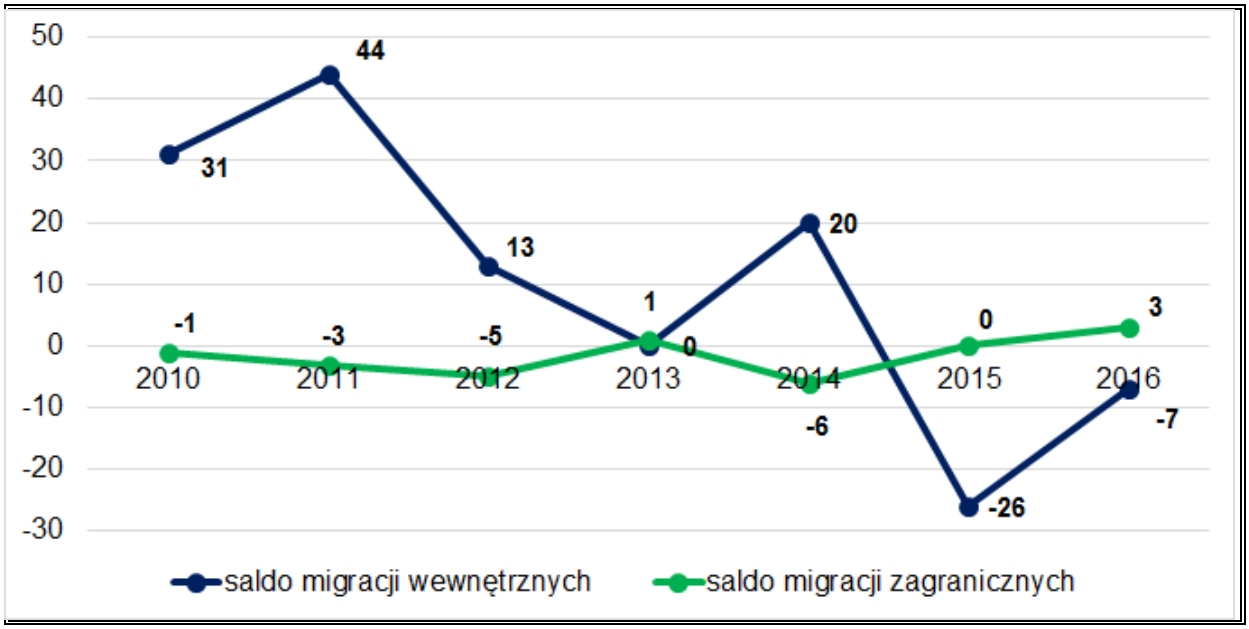

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

4.4. Sytuacja gospodarcza

Wg danych z GUS, na terenie Gminy Darłowo na koniec 2016 roku działało 775 podmiotów gospodarczych, z czego 3,87% funkcjonowało w sektorze publicznym, zaś 96,13% w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych ogółem od 2010 roku wzrosła o 133 podmioty (20,72%). Strukturę działalności gospodarczej prowadzonej na terenie Gminy, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym, prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Darłowo w latach 2010-2016

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON		Rok						
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
podmioty gospodarki narodowej ogółem*		**642**	**653**	**719**	**731**	**735**	**762**	**775**
sektor publiczny	**Ogółem***	**16**	**16**	**25**	**27**	**27**	**30**	**30**
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	15	15	15	15	14	16	15
	spółki handlowe	0	0	0	1	1	1	2
sektor prywatny	**Ogółem***	**626**	**637**	**694**	**704**	**708**	**732**	**745**
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	542	551	566	570	561	580	585
	spółki handlowe	23	25	29	30	30	31	32
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	9	10	9	11	11	12	12
	Spółdzielnie	1	1	1	1	1	1	1
	Fundacje	1	1	1	1	1	2	2
	Stowarzyszenia i organizacje społeczne	21	22	25	27	27	28	31

Źródło: Dane z GUS

*Nie są prezentowane wszystkie formy prawne podmiotów, dlatego dane liczbowe nie sumują się na sektor ogółem.

Zgodnie z danymi dotyczącymi struktury działalności gospodarczej prowadzonej w sektorze prywatnym przedstawionymi na poniższym wykresie, prywatna działalność gospodarcza prowadzona na terenie Gminy Darłowo koncentruje się głównie na: działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (sekcja I – 171 podmiotów), handlu hurtowym i detalicznym (sekcja G – 147 podmiotów) oraz budownictwie (sekcja F – 125 podmiotów).

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Wykres 7. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Darłowo w 2016 r. wg sekcji PKD 2007

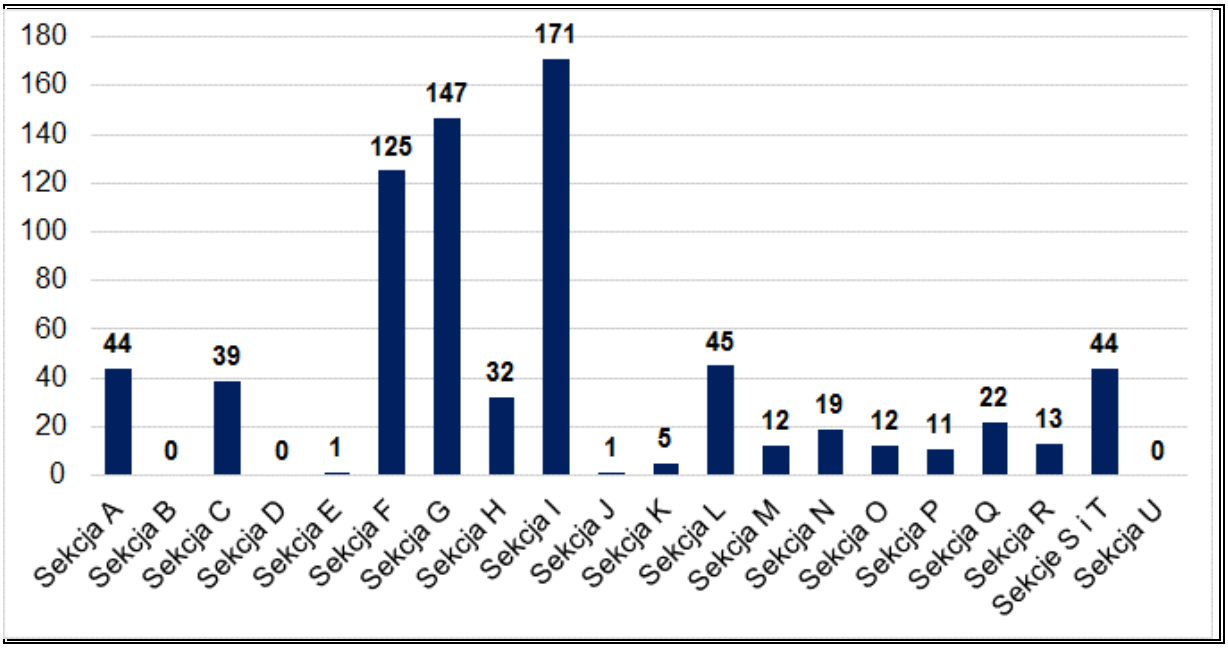

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Legenda:

A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
B	Górnictwo i wydobywanie
C	Przetwórstwo przemysłowe
D	Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
E	Dostawa wody: gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S	Pozostała działalność usługowa
T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

U	Organizacje i zespoły eksterytorialne

4.5. Infrastruktura drogowa i transport

Znaczącym atutem Gminy Darłowo jest korzystne położenie pod względem komunikacyjnym. Przez teren Gminy przebiega jedna droga krajowa, trzy drogi wojewódzkie, a także liczne drogi powiatowe i gminne. Ich szczegółowy wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 11. Wykaz dróg znajdujących się na terenie Gminy Darłowo

Drogi krajowe		
Nazwa drogi lub relacja drogi	**Długość drogi w granicach gminy (km)**	**Stan techniczny drogi**
37 Karwice Darłowo	10,107	dobry
Drogi wojewódzkie		
Nazwa drogi lub relacja drogi	**Długość drogi w granicach gminy (km)**	**Stan techniczny drogi**
203 Koszalin Darłowo	14,298	dobry/zły
203 Darłowo Ustka	7,770	dostateczny
205 Darłowo Bobolice	9,437	bardzo dobry
Drogi powiatowe		
Nazwa drogi lub relacja drogi	**Długość drogi w granicach gminy (km)**	**Stan techniczny drogi**
0389 Z Wiekowo-Grabowo	0,700	dobry
0395 Z Bielkowo-Jeżyczki	4,638	zły
0500 Z Kopań-Cisowodr.woj.nr 203	3,173	dobry/zły
0501 Z Zakrzewo-Górne-Zielnowo-Krupy	5,498	zły/bardzo zły
0502 Z Krupy-Borzyszkowo	2,898	zły/bardzo zły
0503 Z Sulimie-Kowalewice-Stary Jarosław dr 205	6,372	dobry/zły
0504 Z dr.woj.nr 205 Sińczyca	2,198	dobry/bardzo zły
0505 Z Stary Jarosław-Nowy Jarosław	2,314	zły/bardzo zły
0506 Z Kolonia Słowino-Słowino	1,752	zły
0508 Z Rusko-Domasławice	4,083	dobry

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

0509 Z Domasławice-Zagórzyn	1,972	zły
0510 Z Jeżyce-Słowino-Boleszewo	9,658	zły/bardzo zły
0511 Z Rusko-Jeżyce-Malechowo	10,535	bardzo dobry/dobry
0512 Z Bukowo Morskie-Boryszewo	3,676	zły
0513 Z dr.woj.nr 203 Dobiesław-Wiekowice	7,080	zły
0514 Z Wiekowice-Przystawy	3,420	zły
0524 Z Palczewice-Drozdowo	2,855	zły
0525 Z Wicie-Barzowice	4,099	zły
0526 Z Drozdowo-Barzowice-Rusinowo-Zaleskie	4,420	zły

Drogi gminne				
Nazwa drogi lub relacja drogi		**Długość drogi w granicach gminy (km)**	**Nawierzchnia**	**Stan techniczny drogi**
150001Z	Cisowo	Łącznie 550 km	gruz/kruszywo	zły
150002Z	Zakrzewo		gruz/żużel/kruszywo	zły
150003Z	Barzowice		płyta bet/grunt/kostka bet./bruk	dostateczna
150004Z	Barzowice-Sulimice		płyta bet/grunt/płyta bet	dostat./zły/dobry
150005Z	Kowalewiczki-Karsino		płyty bet./gruntowa	dobry/zły
150006Z	Kowalewiczki-Karsino		płyty bet./gruntowa	dobry/zły
150007Z	Zielnowo - Kowalewice		płyty bet./gruntowa/kruszywo	dobry/zły/dobry
150008Z	Kowalewice-Stary Kraków		bitum/gruntowa	dostateczna/zły
150009Z	Krupy		płyty betonowe	dobry
150010Z	Sińczyca		płyty betonowe	dobry
150011Z	Dąbki ul. Polna		bitumiczna/gruntowa	dostateczna/zły
150012Z	Gleźnowo		płyty betonowe/żużel	dobry/zły

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

150013Z	Gleźnowo-Dobiesław		płyty betonowe/żużel/płyty bet.	dobry/zły/dobry
150014Z	Porzecze		płyty betonowe	dobry
150015Z	Jeżyce		płyty betonowe	dobry
150016Z	Wiekowice		żużel/płyty betonowe	zły/dobry
150017Z	Rusko-Nowy Kraków		grunt/kruszywo/płyty betonowe/bruk	zły/dobry/dobry/dobry
150018Z	Słowino		bruk/gruntowa	dostateczna/zła
150019Z	Słowino dr-37-Słowino		płyty bet/żużel, kruszywo	dobry/dostateczny
150020Z	Stary Jarosław		bitumiczna	dostateczny
150021Z	Nowy Jarosław - Słowinko		kruszywo-gruntowa	dostateczny/zły
150022Z	Stary Jarosław - Słowinko		bruk/kruszywo/grunt	dostateczny/dobry/zły
150023Z	Wicie ul. Wczasowa		płyty betonowe	dostateczny
150024Z	Wicie ul Morska i ul. Plażowa		kostka brukowa	bardzo dobry
150025Z	Wicie ul. Słoneczna		płyty betonowe/ bruk/płyty bet.	dostateczna/dobry

Źródło: Dane w Urzędu Gminy Darłowo

Jak wynika z powyższego zestawienia, wiele dróg na terenie Gminy charakteryzuje się złym lub dostatecznym stanem technicznym. W celu poprawy jakości dróg na terenie Gminy, władze Gminy w latach 2010-2014 zrealizowały szereg inwestycji w tym zakresie.

Oprócz dróg, na terenie Gminy funkcjonuje również sieć chodników i ścieżek rowerowych. Łączna długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy to 6,128 km, natomiast chodników – 17,3 km. Ich szczegółowy wykaz został przedstawiony w tabeli poniżej.

Tabela 12. Chodniki i ścieżki rowerowe na terenie Gminy Darłowo

L.p.	Ulice		Czy na terenie ulicy są chodniki?	Czy na terenie ulicy są ścieżki rowerowe?	Potrzeby rozbudowy	
					chodników	ścieżek rowerowych
1	Rusko	droga krajowa 37			0,185	
2	Domasłowie	droga krajowa37			1,260	

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

L.p.	Ulice		Czy na terenie ulicy są chodniki?	Czy na terenie ulicy są ścieżki rowerowe?	Potrzeby rozbudowy	
					chodników	ścieżek rowerowych
3	Słowino	droga krajowa 37	0,380		0,800	
4	Gleźnówko	droga woj.203	ciąg pieszo-rowerowy o łącznej długości 5510 m.		zrealizowane – 2012 r.	
5	Gleźnowo	droga woj.203				
6	Bukowo Morskie	droga woj.203				
7	Dąbki	droga woj.203	1,400		0,900	2,300
8	Bobolin	droga woj.203	1,200		1,200	2,400
9	Żukowo Morskie	droga woj.203	0,100		3,000	3,100
10	Cisowo	droga woj.203			1,450	1,450
11	Zakrzewo	droga woj.203			1,900	1,900
12	Kopnica	droga woj.203			1,410	1,410
13	Drozdowo	droga woj.203	0,060		0,860	0,920
14	Sulimice	droga woj.203			2,060	2,060
15	Krupy	droga woj. 205			0,440	
16	Stary Jarosław	droga woj. 205	1,670		0,180	
17	Cisowo	droga pow. 0500 Z	0,400		0,750	2,155
18	Kopań	droga pow. 0500 Z			0,900	0,900
19	Rusko	droga pow. 0508 Z	0,420		0,470	
20	Domasławice	droga pow. 0508 Z	0,100		3,000	
21	Rusko	droga pow. 0511 Z	0,530		0,420	
22	Porzecze	droga pow. 0511 Z			1,200	
23	Pęciszewko	droga pow. 0511 Z	0,270			3,640
24	Jeżyce	droga pow. 0511 Z	0,955		0,410	1,365
25	Jeżyczki	droga pow. 0511 Z	0,220		2,730	3,740

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 81

L.p.	Ulice			Czy na terenie ulicy są chodniki?	Czy na terenie ulicy są ścieżki rowerowe?	Potrzeby rozbudowy	
						chodników	ścieżek rowerowych
26	Dobiesław	droga pow. 0513 Z		0,420		1,370	
27	Wiekowice	droga pow. 0513 Z		0,550		1,600	
28	Wiekowice Wiekowo	droga pow. 0514 Z		0,420		1,320	
29	Barzowice	droga pow. 0525 Z					3,065
30	Wicie	droga pow. 0525 Z					0,610
31	Drozdowo	droga pow. 0526 Z		0,300		0,400	1,400
32	Barzowice	droga pow. 0526 Z		0,140		0,700	3,000
33	Dąbki ul. Polna	droga gm.150011Z		0,480		0,130	
34	Wicie ul. Wczasowa	droga gm.150023Z		0,140		0,820	
35	Wicie ul. Morska i Plażowa	droga gm.150024Z		0,300	0,618	0,305	0,305
36	Wicie ul. Słoneczna	droga gm.150025Z				1,100	1,100
37	Wicie ul. Plażowa	droga gminna	wew.				2,500
38	Dąbki ul. Dąbkowicka	droga gminna	wew.	0,650			
39	Dąbki ul. Turystyczna	droga gminna	wew.			1,470	
40	Dąbki ul. Wydmowa	droga gminna	wew.			0,280	
41	Dąbki ul. Morska	droga gminna	wew.			0,150	
42	Dąbki. ul. Słoneczna	droga gminna	wew.	0,115		0,200	
43	Dąbki ul. Parkowa	droga gminna	wew.			0,330	
44	Dąbki Promenada	Promenada		0,570		0,730	
Długość chodników na terenie Gminy (km)						17,30	

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

L.p.	Ulice	Czy na terenie ulicy są chodniki?	Czy na terenie ulicy są ścieżki rowerowe?	Potrzeby rozbudowy	
				chodników	ścieżek rowerowych
Długość ścieżek rowerowych na terenie Gminy (km)				6,128	

Źródło: Dane w Urzędu Gminy Darłowo

4.6. Zaopatrzenie w ciepło, gaz, energię elektryczną

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO

Gmina Darłowo nie posiada scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Obsługiwana jest przez lokalne systemy ciepłownicze zlokalizowane na terenie Gminy. Należą do nich kotłownie indywidualne, które zaopatrują w energię cieplną budyni mieszkalne, budynki mieszkalno-usługowe, budynki użyteczności publicznej oraz budynki należące do przedsiębiorstw.

Źródło: Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Darłowo

ZAOPATRZENIE W GAZ SIECIOWY

Na terenie Gminy Darłowo nie znajdują się gazowe sieci przesyłowe. Przez Gminę Darłowo przebiega odcinek sieci wysokiego ciśnienia doprowadzający gaz do miasta Darłowo. W Gminie Darłowo sieć gazowa doprowadza gaz do miejscowości: Dąbki, Rusko. Bobolin i Porzecze – zasilane są one z sieci średniego ciśnienia miasta Darłowo.

Pozostali mieszkańcy zaopatrują się w gaz ze własnym zakresie. Potrzeby cieplne w gospodarce komunalno – bytowej, w gospodarstwach domowych są zaspokajane za pomocą dostaw gazu płynnego LPG, dostarczanego w butlach gazowych – przez okoliczne firmy prowadzące dystrybucję energią elektryczną, olejami opałowymi, węglem i koksem.

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Darłowo

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Operatorem sieci dystrybucyjnej na terenie Giny Darłowo jest spółka ENERGA – OPERTAOR S.A. Oddział w Koszalinie. Posiada ona linie elektroenergetyczne o napięciu 110kV, 15kV i 0,4kV oraz stacje transformatorowe 15/0,4kV, które obsługiwane są przez Region Dystrybucji w Koszalinie i Słupsku.

Gmina Darłowo zasilana jest z dwóch stacji transformatorowych 110/15kV o nazwie GPZ Darłowo i GPZ Sławno zlokalizowanych poza granicami Gminy. Stacje wyposażone są w dwusekcyjne rozdzielnice wnętrzowe 15kV. W każdej ze stacji zainstalowano po dwa transformatory 110/15kV, które w normalnym układzie pracy sieci pracują niezależnie. Obecny stan techniczny ocenia się jako dobry.

Tabela 13. Zestawienie mocy poszczególnych GPZ

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 83

Lp.	Nazwa GPZ	Napięcie transformacji	Ilość transformatorów	Moc transformatorów	Gmina
1	Darłowo	110/15	2	16 MVA	miasto Darłowo
2	Sławno	110/15	2	16 MVA	miasto Darłowo

Źródło: ENERGA – OPERATOR S.A. Oddział w Koszalinie

Na terenie Gminy zlokalizowane są dwie elektroenergetyczne linie napowietrzone o napięciu 110kV relacji Darłowo – Pieńkowo, Dunowo – Darłowo. Łączna długość tych linii na przedmiotowym terenie wynosi 26,5 m, a średni wiek tych linii szacuje się na 32 lata. Obecny stan techniczny linii oceniany jest jako dobry.

Ponadto, na terenie Gminy zlokalizowane są linie napowietrzone i kablowe o napięciu 15kV, których łączna długość wynosi odpowiednio:

- linia kablowa – 46,9 km,
- linia napowietrzona – 66,2 km.

Na terenie Gminy Darłowo ENEGRA-OPERATOR S.A. Oddział w Koszalinie posiada 140 stacji transformatorowych 15/0,4kV typu: wieżowe, słupowe, kontenerowe, wnętrzowe, zasilane z sieci średniego napięcia.

Dostawa energii elektrycznej dla obiorców zasilanych na niskim napięciu odbywa się ze stacji transformatorowych 15/0,4kV poprzez sieć niskiego napięcia złożoną z linii napowietrzonych (dł. ok. 213,1 km) i linii kablowych (dł. ok. 82,3 km).

Spółka planuje wykonać inwestycje polegające na budowie stacji transformatorowych 15/0,4kV oraz budowie elektroenergetycznych linii 15kV i 0,4kV mających na celu stworzenie możliwości przyłączenie nowych odbiorców do sieci.

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Darłowo

4.7. Odnawialne źródła energii

Możliwość eksploatacji i rozwój ekologicznych źródeł energii jest szansą dla województwa zachodniopomorskiego na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia w energię terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie w województwie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) może przyczynić się również do redukcji emisji CO_2 oraz wpłynąć na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej.

Montaż tego typu urządzeń wiąże się z dość wysokimi nakładami na etapie inwestycyjnym, natomiast w fazie eksploatacji pozwala na duże oszczędności na opłatach za energię, w porównaniu do powszechnie stosowanych źródeł ciepła opalanych węglem, olejem czy

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 84

gazem. Ze względu na coraz atrakcyjniejsze ceny urządzeń grzewczych bazujących na odnawialnych źródłach energii oraz dodatkowo szerokich możliwościach współfinansowania takich inwestycji np. z WFOŚiGW oraz funduszy Unii Europejskiej, prognozuje się, że gminy będą podejmowały działania mające na celu zachęcenie mieszkańców do wyposażenia budynków mieszkalnych w urządzenia bazujące na odnawialnych źródłach energii.

4.7.1. Energia wiatru

Z uwagi na uwarunkowania prawne, przyrodnicze, krajobrazowe i sozologiczne, należy uznać za wyłączone dla lokalizacji elektrowni wiatrowych następujące obszary:

- wszystkie tereny objęte formami ochrony przyrody,
- projektowane obszary ochronne, w tym zwłaszcza obszary wytypowane w ramach tworzenia Europejskiej Sieci Obszarów Chronionych NATURA 2000, projektowane i postulowane zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- tereny tworzące osnowę ekologiczną województwa, której zasięg określony został w planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego,
- tereny położone w strefach ekspozycji obiektów dziedzictwa kulturowego: pomników historii, cennych założeń urbanistycznych i ruralistycznych oraz założeń zamkowych, parkowo-pałacowych i parkowo-dworskich,
- tereny w otoczeniu lotnisk wraz z polami wznoszenia i podejścia do lądowania.

Zgodnie z raportem Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej „Stan energetyki wiatrowej w Polsce w 2016 roku", województwo zachodniopomorskie posiada 98 instalacji wiatrowych o łącznej mocy 1 477,2 MW. Pod względem mocy farm wiatrowym w Polsce, województwo zachodniopomorskie plasuje się na pierwszym miejscu.

Źródło: Stan energetyki wiatrowej w Polsce w 2016 roku

Gmina Darłowo położone jest w I strefie energetycznej wiatru w Polsce (strefa wybitnie korzystna). W rejonie nadmorskim występują jedne z najwyższych prędkości wiatru w Polsce (za wyjątkiem terenów górskich). Gmina charakteryzuje się ponadto wysoką liczbą dni w roku z wiatrem silnym i bardzo silnym (powyżej 15 m/s), która wynosi ok. 70 dni. Na terenie Gminy występuje stosunkowo niewiele dni bezwietrznych. Ponieważ elektrownie wiatrowe wykorzystują moc wiatru w zakresie jego prędkości od 4 do 25 m/s, warunki Gminy stwarzają potencjał dla instalowania farm wiatrowych. Nie można również wykluczyć rozwoju małych turbin wiatrowych (MTW), wykorzystywanych na potrzeby własne właściciela, m.in. do oświetlenia domów, pomieszczeń gospodarczych, ogrzewania. Największy potencjał produkcji energii elektrycznej pochodzącej z wiatru w Polsce przypada na okres jesienno – zimowy, kiedy to prędkości wiatru są najwyższe. Sytuacja ta jest bardzo korzystna,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 85

ze względu na fakt, że maksymalne sezonowe zasoby energii wiatru pokrywają się z największym zapotrzebowaniem na energię w okresie grzewczym.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Rysunek 4. Strefy energetyczne wiatru w Polsce

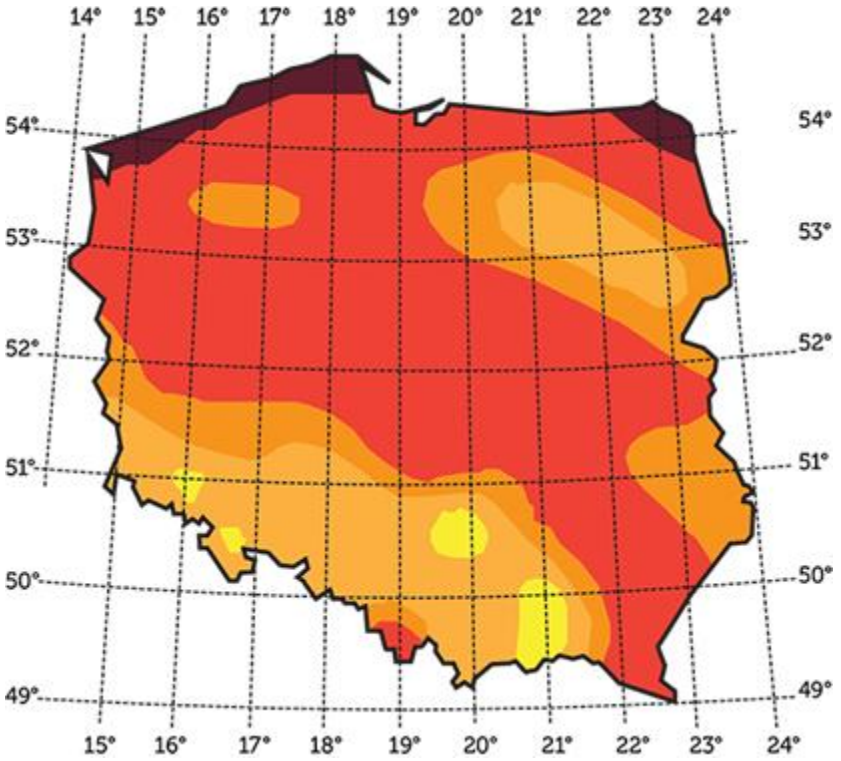

Nr i nazwa strefy	Energia wiatru na wys. 10m	Energia wiatru na wys. 30m
I - bardzo korzystna	>1000	>1500
II - korzystna	750 - 1000	1000 - 1500
III - dość korzystna	500 - 750	750 - 1000
IV - niekorzystna	250 - 500	500 - 750
V - wybitnie niekorzystna	< 250	< 500
VI - szczytowe partie gór	tereny wyłączone	tereny wyłączone

Źródło: http://www.oze.otwartaszkola.edu.pl/

Zgodnie z danymi zamieszczonymi na stronie internetowej Gminy Darłowo, na terenie analizowanej jednostki występują następujące farmy wiatrowe:

- farma wiatrowa Boryszewo II – złożona z 7 turbin wiatrowych o łącznej mocy 17,5 MW wraz z towarzyszącą infrastrukturą elektroenergetyczną,
- farma wiatrowa Boryszewo III – złożona z 3 turbin wiatrowych o łącznej mocy 7,5 MW wraz z towarzyszącą infrastrukturą elektroenergetyczną,
- farma wiatrowa Krupy I – złożona z 7 turbin wiatrowych o łącznej mocy 17,5 MW wraz z towarzyszącą infrastrukturą elektroenergetyczną,
- farma wiatrowa Nowy Jarosław – złożona z 11 turbin wiatrowych o łącznej mocy 27,5 MW zlokalizowanych w rejonie miejscowości Sińczyca, Nowy Jarosław, Stary Jarosław i Krupy,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

- farma wiatrowa Stary Jarosław – złożona z 9 turbin wiatrowych o łącznej mocy 22,5 MW zlokalizowanych w rejonie miejscowości Stary Jarosław i Nowy Jarosław,
- farma wiatrowa Wiekowice – złożona z 8 wiatraków o łącznej mocy 20 MW zlokalizowana w rejonie miejscowości Wiekowo i Dobiesław,
- farma wiatrowa Wiekowice II – złożona z jednej elektrowni wiatrowej o mocy 2,5 MW,
- farma wiatrowa Wiekowice III - złożona z jednej elektrowni wiatrowej o mocy 2,5 MW,
- farma wiatrowa Darłowo – (etap III) złożona z 36 turbin wiatrowych o łącznej mocy 74 MW,
- farma wiatrowa Wiekowo – złożona z 6 turbin wiatrowych o łącznej mocy około 15 MW,
- farma wiatrowa obręb Barzowice – złożona z jednej elektrowni wiatrowej o mocy do 330kW.

Źródło: http://ug.darlowo.ibip.pl/

4.7.2. Energia wody

Energia wody jest nieszkodliwa dla środowiska, nie przyczynia się do emisji gazów cieplarnianych, nie powoduje zanieczyszczeń, a jej produkcja nie pociąga za sobą wytwarzania odpadów. Poza tym koszty użytkowania elektrowni wodnych są niskie. Ich zaletą jest także stworzenie możliwości wykorzystania zbiorników wodnych do rybołówstwa, celów rekreacyjnych czy ochrony przeciwpożarowej. Wśród wad hydroenergetyki należy wymienić niekorzystny wpływ na populację ryb, którym uniemożliwia się wędrówkę w górę i w dół rzeki, niszczące oddziaływanie na środowisko nabrzeża, a także fakt, że uzależnione od dostaw wody hydroelektrownie mogą być niezdolne do pracy np. w czasie suszy. Wadą jest również fakt, że niewiele jest miejsc odpowiednich do lokalizacji takich elektrowni.

Obecnie na terenie Gminy Darłowo nie funkcjonuje żadna Mała Elektrownia Wodna. Jednak zgodnie z danymi z Urzędu Gminy Darłowo, na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego istnieją odpowiednie warunki do montażu elektrowni wodnych.

Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczna i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027

4.7.3. Energia z biomasy i biogazu

Największy potencjał w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu posiadają tereny rolnicze oraz charakteryzujące się występowaniem dużej koncentracji hodowli zwierzęcej. Opłacalność budowy biogazowni zależy również od dodatkowych czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 88

odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej. Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

Rolniczy charakter powiatu sławieńskiego i Gminy Darłowo sprawia, że tereny te dysponują dużym potencjałem w zakresie wykorzystania biomasy i biogazu.

BIOMASA

Zgodnie z zapisami Dyrektywy 2001/77/WE biomasa oznacza podatne na rozkład biologiczny produkty oraz ich frakcje, odpady i pozostałości przemysłu rolnego (łącznie z substancjami roślinnymi i zwierzęcymi), leśnictwa, związanych z nim gałęzi gospodarki, jak również podatne na rozkład biologiczny frakcje odpadów przemysłowych i miejskich. Ustawa o biokomponentach i paliwach ciekłych definiuje biomasę jako „*stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej oraz leśnej, przemysłu przetwarzającego ich produkty, a także części pozostałych odpadów, które ulegają biodegradacji, a w szczególności surowce rolnicze*" (Art. 2 ust. 1 pkt. 2). Jednym ze sposobów produkcji biomasy jest także uprawa roślin energetycznych.

Obecnie ocenia się, że biomasa jest źródłem energii odnawialnej o największym potencjale do wykorzystania w Polsce. Również na terenie Gminy Darłowo energia z biomasy jest wykorzystywana.

BIOGAZ

Prawo energetyczne definiuje biogaz rolniczy jako „*paliwo gazowe otrzymywane w procesie fermentacji metanowej surowców rolniczych, produktów ubocznych rolnictwa, płynnych lub stałych odchodów zwierzęcych, produktów ubocznych lub pozostałości z przetwórstwa produktów pochodzenia rolniczego lub biomasy leśnej, z wyłączeniem gazu pozyskanego z surowców pochodzących z oczyszczalni ścieków oraz składowisk odpadów" (Art. 3 ust. 20a).* Biogaz może być również wytwarzany podczas fermentacji anaerobowej bądź rozpadu gnilnego ścieków i odpadów komunalnych.

Opłacalność budowy biogazowni zależy od wielu czynników, m.in. bliskiego sąsiedztwa licznych ferm w stosunku do planowanej biogazowni, dużej koncentracji zakładów surowcowego przetwórstwa rolnego, spożywczego albo rzeźni, a także zapewnienia odpowiedniego zbytu ciepła lub energii elektrycznej.

W 2014 roku w województwie zachodniopomorskim funkcjonowało łącznie sześć biogazowni zlokalizowanych w miejscowościach: Giżyno, Nacław, Świelino, Grzmiąca, Byszewo oraz Przemysław. Bezpośrednio na terenie Gminy Darłowo nie funkcjonuje biogazownia rolnicza.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 89

4.7.4. Energia geotermalna

Gmina Darłowo znajduje się na terenie, gdzie temperatura wód geotermalnych na głębokości 2000 m p.p.t. wynosi 65 - 70˚C. Położenie takie stanowi dobre źródło pozyskiwania energii.

Rysunek 5. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t.

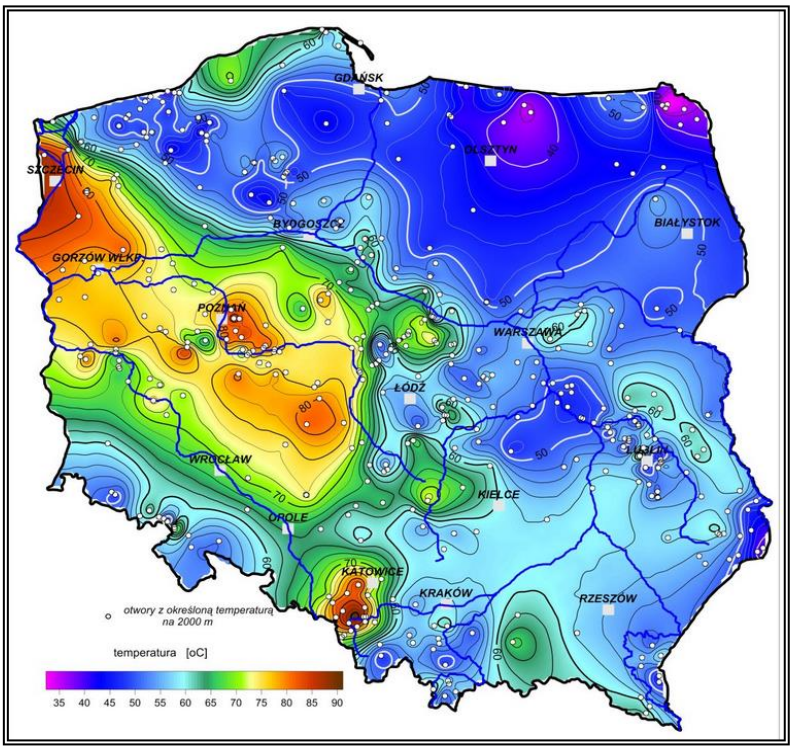

Źródło: http://www.pgi.gov.pl/

Obecnie na terenie Gminy Darłowo nie funkcjonują ciepłownie geotermalne, natomiast odnotowano istnienie instalacji pomp ciepła w miejscowości Rusko. Ze względu na stosunkowo wysoki koszt urządzeń należy się spodziewać, że nadal będą one pełniły marginalną rolę w produkcji energii.

Źródło: Bilans otwarcia kadencji dla Gminy Darłowo, rok 2015

4.7.5. Energia słoneczna

Energię słoneczną wykorzystuje się przetwarzając ją w inne użyteczne formy, takie jak:

- ciepło – za pomocą kolektorów słonecznych;
- energia elektryczna – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

W Polsce wykorzystanie paneli fotowoltaicznych w układach zasilających jest ograniczone jedynie do specyficznych zastosowań, na ogół tam, gdzie ze względu na małą moc odbiornika doprowadzenie sieci elektroenergetycznej jest mało opłacalne. Ogniwa fotowoltaiczne mogą być wykorzystane do zasilania znaków ostrzegawczych przy drogach i reklam. Na terenach o silnej koncentracji zabudowy mogą zostać zamontowane na dachach

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, natomiast na terenach niezagospodarowanych – mogą powstać farmy fotowoltaiczne.

Warunki dla rozwoju energetyki w tej części województwa zachodniopomorskiego są korzystne. Analizowana jednostka samorządu terytorialnego położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie względne w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) waha się w granicach 34-36% i należy do jednego z najwyższych w Polsce. Roczna suma napromieniowania słonecznego wynosi ok. 1022 kWh/m^2. Oznacza to, że Gmina Darłowo posiada duży potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Rysunek 6. Usłonecznienie względne na terenie Polski

Źródło: http://maps.igipz.pan.pl/atlas/

Planując inwestycje w technologie energii słonecznej należy pamiętać, że nasłonecznienie podlega wahaniom w zależności od pory dnia i roku, a w naszej strefie klimatycznej pogoda dodatkowo bywa kapryśna, co wpływa na zmienną ilość dni słonecznych w roku. Główną barierą ograniczającą stosowanie instalacji solarnych w Polsce jest także dość wysoki koszt realizacji przedsięwzięcia. Coraz wyższa jest jednak dostępność preferencyjnych źródeł finansowania tego typu proekologicznych inwestycji, co przyczynia się do ich popularyzacji i powszechniejszego zastosowania, także w budownictwie indywidualnym.

W chwili obecnej na terenie Gminy Darłowo energia słoneczna wykorzystywana jest w miejscowościach Zakrzewo i Wiekowice.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Gmina Darłowo wykorzystując sprzyjające warunki nasłonecznienia, szczególnie w okresie wiosenno – letnim, powinna w kolejnych latach podejmować działania w celu rozpowszechniania wykorzystania energii słonecznej na potrzeby c.o. i c.w.u. budynków użyteczności publicznej, jaki i pozostałych obiektów. Ponadto, na terenie analizowanej jednostki samorządu terytorialnego należy propagować wśród mieszkańców oraz lokalnych przedsiębiorców korzyści wynikające z zastosowania kolektorów słonecznych na potrzeby c.o. i c.w.u., zachęcając do wykorzystywania w szerokim zakresie niniejszego odnawialnego źródła energii.

Źródło: Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczna i paliwa gazowe dla Gminy Darłowo na lata 2012-2027; Bilans otwarcia kadencji dla Gminy Darłowo, rok 2015

4.8. Włączenie aspektów ekologicznych do polityk sektorowych

ROLNICTWO

Do pożądanych, planowanych do osiągnięcia cech zrównoważenia sektora rolnictwa należą:

- optymalne wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, poprzez dostosowanie rodzaju produkcji do jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, zalesienie nieprzydatnych dla rolnictwa oraz zminimalizowanie powierzchni gruntów rolnych przekazywanych na inne cele, zwłaszcza gruntów wysokich klas bonitacyjnych,
- podniesienie dochodowości gospodarstw rolnych dzięki poprawie jakości produkcji rolniczej,
- powszechne wdrożenie dobrych praktyk rolniczych, zwłaszcza w zakresie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawożenia i gospodarowania obornikiem i gnojowicą, regulacji stosunków wodnych, mechanizacji prac polowych,
- wprowadzenie na szeroką skalę rolnictwa ekologicznego i rozwój agroturystyki,
- rozwój infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich w szczególności infrastruktury związanej z ochroną środowiska.

Zgodnie z Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 1 lutego 2017 r. w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć, na terenie Gminy Darłowo znajdują się obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzenia rolniczego (obszary OSN), z których należy ograniczyć odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód. Są to: jezioro Bukowo, jezioro Kopań, wody przybrzeżne Jarosławiec – Sarbinowo.

Ponadto, ze względu na rolniczy charakter zlewni (zlewnia to podstawowa jednostka podziału hydrograficznego; jest to obszar, z którego wody spływają do jednego wspólnego odbiornika -

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

rzeki, jeziora itp.; granice zlewni wyznacza dział wodny, biegnący najczęściej grzbietami wzniesień), Gminę Darłowo można również zaliczyć do obszarów narażonych na zanieczyszczenia związkami azotowymi pochodzenia organicznego i mineralnego. Powodem takiej sytuacji jest udział pogłowia zwierząt gospodarskich w produkcji, które wytwarzają znaczne ilości naturalnych nawozów, zwłaszcza gnojowicy. Ponadto gospodarstwa rolne, które realizują proces produkcji żywności, pasz dla zwierząt lub surowców rolnych, zużywają duże ilości substancji nawozowych. Znaczna, niewykorzystana część tych substancji ulega kumulacji w glebie, spływa do wód powierzchniowych i gruntowych oraz migruje do atmosfery. Są to w szczególności pierwiastki biogenne - azot i fosfor, które jednocześnie wpływając pozytywnie na poziom produkcji rolnej, w nadmiernych ilościach stanowią groźne zanieczyszczenie i potencjalne zagrożenie dla środowiska naturalnego.

Wg danych z 2014 roku pochodzących z GUS, użytki rolne stanowiły ok. 59,55% powierzchni Gminy Darłowo.

PRZEMYSŁ

Na terenach przewidzianych do zagospodarowania w ramach produkcji przemysłowej, usług i handlu proponuje się wprowadzenie następujących zasad zrównoważonego rozwoju:

1. zasada zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń,
2. zasada utrzymania i ochrony istniejących zasobów środowiska przyrodniczego,
3. zasada racjonalnego zagospodarowania powierzchni ziemi przy zachowaniu wysokiego udziału terenów zielonych,
4. zasada stosowania najlepszej dostępnej techniki (BAT), w tym technologii energooszczędnych z maksymalnym wykorzystaniem energii odpadowej oraz energii odnawialnej,
5. zasada ograniczania ryzyka wystąpienia poważnej awarii oraz jej skutków dla ludzi i środowiska.

Wg danych z 2016 roku pochodzących z GUS, na terenie Gminy Darłowo w sektorze prywatnym funkcjonowało 39 podmiotów należących do Sekcji C – przetwórstwo przemysłowe. Na terenie Gminy nie funkcjonują duże zakłady przemysłowe, które mogą stanowić uciążliwość dla środowiska przyrodniczego.

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Darłowo

TRANSPORT

Jednym z atutów Gminy jest dobry układ komunikacyjny. Z uwagi na zwiększający się ruch pojazdów proponuje się następujące cele dla zrównoważenia sektora transportu:

- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez:

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

- uzyskanie przez wszystkie eksploatowane środki transportu parametrów w zakresie walorów użytkowych oraz w zakresie oddziaływania na środowisko, jakie będą w tym czasie obowiązywały w Unii Europejskiej,
- doprowadzenie ogólnej przepustowości szlaków i węzłów infrastruktury transportowej, a także jej rozmieszczenia przestrzennego, do stanu w pełni odpowiadającego rzeczywistym potrzebom przewozowym, eliminującego zarówno „zatory" transportowe, jak i zbyt mały stopień wykorzystania stworzonego potencjału oraz ewentualne, związane z takim zjawiskiem straty,
- poprawę stanu istniejących dróg i ulic (w zależności od konieczności - poprzez ich przebudowę, utwardzenie, modernizację, poszerzenie),

➢ Usprawnienie i wzmocnienie połączeń komunikacyjnych,
➢ Rozwój komunikacji zbiorowej oraz poprawa warunków podróżowania.

Na terenie Gminy znajduje się droga krajowa nr 37, drogi wojewódzkie nr 203 oraz nr 205, 81,341 km dróg powiatowych oraz 550 km dróg gminnych.

GOSPODARKA KOMUNALNA I BUDOWNICTWO

Zamierzenia w zakresie uzyskania docelowych cech zrównoważenia gospodarki komunalnej i budownictwa obejmują:

1. Spełnienie wszystkich wymagań wynikających z przepisów prawa krajowego i regulacji Unii Europejskiej, a także określonych regułami racjonalności i dobrej praktyki gospodarowania, dotyczących stanu infrastruktury technicznej gospodarki komunalnej w zakresie: uzdatniania wody do picia, oczyszczania i odprowadzania ścieków, zagospodarowania odpadów, ograniczania emisji ze spalania w lokalnych kotłowniach, opomiarowanie zużycia wody i ciepła, zmniejszenie strat przesyłowych wody i ciepła,
2. Tworzenie bądź utrzymanie ładu przestrzennego w Gminie, obejmującego zachowanie właściwych relacji pomiędzy terenami zabudowanymi i terenami otwartymi; zaplanowany, zharmonizowany z krajobrazem kształt architektoniczno-urbanistyczny pojedynczych budynków i ich zespołów, dbałość o czystość i porządek,
3. Całkowite wyeliminowanie samowoli budowlanej,
4. Szerokie wdrażanie tzw. dobrych praktyk w zakresie realizacji prac budowlanych (organizacja zaplecza i placu budowy, stosowane technologie, jakość, a zwłaszcza uciążliwość dla środowiska, maszyn i urządzeń oraz środków transportu, porządkowanie i rekultywacja zajętego terenu po zakończeniu inwestycji, itp., skuteczne wspierane nadzorem inwestorskim i administracyjnym w pełni wykorzystującym zalecenia zawarte w wykonanych ocenach oddziaływania projektowanych inwestycji na środowisko.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

TURYSTYKA I REKREACJA

Docelowe cechy zrównoważenia sektora rekreacji i turystyki obejmują:

- optymalne wykorzystanie walorów przyrodniczych powiatu do celów rekreacji i turystyki,
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- wspieranie towarzystw i fundacji zajmujących się turystyką, rekreacją i sportem,
- wspieranie rozbudowy szlaków pieszych, konnych i rowerowych,
- kontynuacja i wdrażanie programów wspierających rozwój rekreacji i sportu mieszkańców, organizacja turniejów i zawodów sportowych,
- rozszerzanie edukacji ekologicznej o przyrodę powiatu,
- ochrona dziedzictwa kulturowo-historycznego (program ochrony zabytków).

Ziemia Darłowska położona jest w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Swoisty mikroklimat, 20-kilometrowy odcinek szerokich, piaszczystych plaż, czyste środowisko naturalne, liczne zabytki oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe powodują, że należy do najatrakcyjniejszych turystycznych regionów nadbałtyckich.

Nadmorskie miejscowości Bobolin, Dąbki, Kopań i Wicie zapewniają wspaniałe warunki do wypoczynku. Przymorskie jeziora Bukowo i Kopań stanowią idealną bazę do uprawiania windsurfingu czy żeglarstwa, jak również są rajem dla wędkarzy. Malowniczo wijące się rzeki Wieprza i Grabowa to idealne szlaki kajakowe.

Uzdrowisko Dąbki

Dąbki to nadbałtycka miejscowość uzdrowiskowa, położona po środku Pobrzeża Słowińskiego. Dąbki od strony północnej ogranicza Morze Bałtyckie natomiast od południa znajduje się duże, przybrzeżne jezioro Bukowo. Takie umiejscowienie przyczynia się do rozwoju turystyki, a szczególnie aktywnego wypoczynku. Liczne trasy piesze, a także rowerowe pobudzają do wypadów, z kolei przygotowany skraj jeziora stanowi zachętę dla fanów sportów wodnych i wędkarstwa. Tutejsze wypożyczalnie wynajmują wyposażenie, zaś szkółki organizują kursy windsurfingu, kitesurfingu i żeglarstwa. Nad jeziorem zlokalizowana jest także przystań żeglarska, a w sezonie po jeziorze pływa nieduży statek wycieczkowy. Niepowtarzalny mikroklimat i czyste powietrze zachęcają do odwiedzania uzdrowiska rzesze kuracjuszy przez cały rok. Sanatoria z Dąbek oferują swoim klientom m.in. wykfalifikowaną kadrę, specjalistycznie wyposażoną bazę zabiegową, gabinety SPA czy dostosowaną bazę noclegową do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Bobolin

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

W przestrzeni lat 1937 - 1945 w Bobolinie znajdował się tajny niemiecki poligon artyleryjski, na którym montowano i testowano największe armaty na świecie o kalibrach od 155 do 800 mm. Próby z armatą gigant obserwował Adolf Hitler. Znajduje się tutaj również stadnina koni.

Wicie

Wicie to mała miejscowość wypoczynkowa, znajdująca się w samym środku polskiego wybrzeża. To idealne miejsce na odpoczynek z dziećmi oraz dla osób ceniących sobie ciszę i spokój. Oferuje ona czyste plaże, malownicze jezioro, mini zoo oraz bazę noclegową zaspokajają potrzeby wszystkich wypoczywających tu turystów. Do Wicia dojechać można międzynarodową trasą rowerową R-10.

LEONARDIA Park Edukacji i Rozrywki

W parku znajduje się około setki gier. Są tu zarówno gry jedno- jak i kilkuosobowe zaprojektowane i ręcznie wykonane w jednym egzemplarzu.

Szlak Cysterski i Szlak Świętego Jakuba

Szlak św. Jakuba to ponad tysiącletni trakt pątniczy wiodący z rożnych stron Europy do grobu św. Jakuba Apostoła w hiszpańskiej Galicji. Odnalezione na Pomorzu ślady peregrynacji do Santiago były impulsem dla odtwarzania Pomorskiej Drogi, która ma swój początek w litewskiej Kretyndze, by przez Kaliningrad, Elbląg, Gdańsk, Lębork, Sławno, Darłowo, Koszalin, Kołobrzeg, Białogard, Kamień Pomorski, Wolin, Szczecin, Świnoujście połączyć się z niemiecką Via Baltica, a w Rostocku z Via Scandynavia by już razem biec do Hiszpanii. Przez Gminę Darłowo przebiegają dwa odcinki szlaku: Sławno - Boleszewo – Stary Jarosław – Krupy – Zielnowo – Zakrzewo – Cisowo Darłowo oraz Darłowo – Rusko – Porzecze – Bukowo Morskie – Boryszewo – Bielkowo – Iwięcino.

Szlaki piesze i rowerowe

Koszaliński Szlak Nadmorski to odcinek międzynarodowego szlaku E-9 prowadzącego z Brestu (Francja) do Braniewa. Prowadzi on wzdłuż wód Bałtyku przez nadmorskie kąpieliska od miejscowości Dźwirzyna do Wicia (102 km). Przez Gminę Darłowo przebiega odcinek o długości ok. 30 km od miejscowości Dąbkowice przez Dąbki, Bobolin, Żukowo Morskie, Darłówko do Wicia.

Szlak Rezerwatów o długości 71,5 km rozpoczynający się w Darłówku ma swój koniec w Polanowie. Na trasie rezerwatu spotkać można pomniki przyrody, zamki w Darłowie oraz Kręgu. Przez Gminę Darłowo przebiega odcinek około 15 km od Darłówka przez Darłowo, Zakrzewo, Zielnowo i Kowalewice.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 96

Szlak Zabytków Średniowiecza (czarny) o długości 104 km. Polecany w szczególności dla rowerzystów i turystów zmotoryzowanych. Przebiega przez Darłowo, Dąbki, Dobiesław, Jeżyce, Słowino, Boleszewo, Krupy, Leonardie, Stary Jarosław, Kowalewice, Barzowice, Cisowo, Dąbki. Na trasie zlokalizowane są: Zamek Książąt Pomorskich, średniowieczne kościoły, grodziska i zabytki budownictwa wiejskiego.

Międzynarodowy szlak rowerowy sieci EuroVelo R-10 przebiega dookoła basenu Morza Bałtyckiego, ma długość 8 539 km. Polski odcinek szlaku o długości 588 km przebiega przez tereny województw: zachodniopomorskiego, pomorskiego i warmińsko-mazurskiego. Odcinek przebiegający przez Gminę Darłowo biegnie przez miejscowości Bukowo Morskie, Dąbki, Cisowo, Drozdowo i Barzowice. Częściowo składa się on ze ścieżek rowerowych (odcinek Gleźnowo - Dąbki).

Szlaki kajakowe na rzekach Wieprzy oraz Grabowej na odcinkach biegnących przez teren Gminy są dość łatwe i dogodne do masowych spływów. Rzeką Wieprzą można spływać cały rok. Nadaje się ona także do spływów zimowych. Na Wieprzy spływ można rozpocząć w Kowalewicach i dopłynąć aż do Morza Bałtyckiego, podziwiając przy tym piękno przyrody oraz rozległe, malownicze krajobrazy. Natomiast na Grabowej najdogodniejszym miejscem rozpoczęcia spływu jest miejsce przy moście w Jeżyczkach. Kontynuując go kanałem Bagiennica dopłyniemy do Bukowa Morskiego, malowniczej osady z historią cystersów w tle.

Na terenie całej Gminy Darłowo rozproszone są gospodarstwa agroturystyczne. Wiele z nich oferuje wyjątkowe produkty, których zazwyczaj nie można nabyć nigdzie indziej. Gospodarstwa te były wielokrotnie nagradzane na konkursach o zasięgu wojewódzkim i krajowym. Na terenie Gminy działa Stowarzyszenie Agroturystyczne Ziemi Darłowskiej „Zagroda. Powstało ono w 2003 roku i obecnie liczy 56 członków będących mieszkańcami Gminy Darłowo. Stowarzyszenie oferuje wczasy nad morzem w gospodarstwach agroturystycznych należących do swoich członków.

Źródło: http://zagroda.urlopnadmorski.pl/

Tereny Gminy Darłowo to doskonałe miejsce również dla pasjonatów wędkarstwa. Rzeki Wieprza i Grabowa, jeziora Bukowo i Kopań oraz Morze Bałtyckie oferują wiele gatunków ryb, które można łowić każdą metodą wędkarską o każdej porze roku. Corocznie w trzeci weekend lipca na jeziorze Bukowo organizowane są Ogólnopolskie Spinningowe Zawody Wędkarskie.

Na terenie Gminy Darłowo znajduję się kolekcja Antyków Ziemi Darłowskiej w Starym Jarosławiu, która liczy około 2 500 eksponatów i ściśle związana jest z historią Ziemi Darłowskiej. Prowadzona jest ona przez rzeźbiarza ludowego, który sam odrestaurowuje oraz

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 97

konserwuje gromadzone eksponaty. Ponadto, opowiada gościom o przeznaczeniu i pochodzeniu tych przedmiotów.

Źródło: http://gminadarlowo.pl

5. Analiza stanu środowiska przyrodniczego Gminy

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

KLIMAT

Zgodnie z regionalizacją rolniczo – klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, obszar Gminy Darłowo znajduje się w obrębie zaliczanym do pomorskiej dzielnicy rolniczo - klimatycznej. Klimat tej dzielnicy charakteryzuje najsilniej w Polsce zaznaczającym się wpływem klimatycznym Morza Bałtyckiego oraz silnym oddziaływaniem klimatycznym mas powietrza znad Atlantyku. Dzielnica ta charakteryzuje się łagodnymi latami oraz krótkimi i łagodnymi zimami, opady stosunkowo niewielkie 550-700 mm.

Rysunek 7. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: http://www.wiking.edu.pl

POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

Powietrze atmosferyczne należy do najważniejszych chronionych komponentów środowiska przyrodniczego. Obowiązujące regulacje prawne odnoszą się przede wszystkim do jego jakości oraz kontroli emisji w postaci pozwoleń na emisję gazów i pyłów. Ze względu na porozumienia międzynarodowe, ochrona powietrza atmosferycznego obejmuje również warstwę ozonową i klimat.

W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza

Potrzeba prawnej ochrony powietrza jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane jako **emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska** (art. 3 pkt 29 u.p.o.ś.).

Postępująca urbanizacja przyczynia się do wzrostu liczby źródeł emisji zanieczyszczeń. Badania jakości powietrza potwierdzają, że emisja antropogeniczna jest głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza w województwie zachodniopomorskim.

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 99

Emisja punktowa

Punktowe źródła mają istotny wpływ na wielkość i zasięg stężeń zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym. Emisja punktowa pochodzi głównie z dużych zakładów przemysłowych emitujących pyły, dwutlenek siarki, tlenek azotu, tlenek węgla oraz metale ciężkie.

Zgodnie z ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o systemie zarządzania emisjami gazów cieplarnianych i innych substancji (Dz. U. 2017 poz. 286) podmioty gospodarcze zobowiązane są do sporządzania rocznych raportów o wielkościach emisji gazów cieplarnianych i innych substancji, wprowadzanych do powietrza. Ustawowy obowiązek raportowania danych o emisji gazów cieplarnianych do powietrza dotyczy wszystkich korzystających ze środowiska.

Na stan czystości powietrza w Gminie Darłowo mają wpływ zanieczyszczenia związane z energetyką zawodową i działalnością zakładów przemysłowych zlokalizowanych na jego terenie. Zanieczyszczenia te to przede wszystkim pyły, tlenki węgla, siarki i azotu, które w sprzyjających warunkach meteorologicznych przenoszone są poprzez atmosferę na znaczne odległości. Zanieczyszczenia pochodzące z procesów technologicznych to głównie pyły oraz często toksyczne gazy.

Emisja liniowa

Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych to tzw. emisja liniowa. System komunikacyjny ma istotny wpływ na stan jakości powietrza głównie z tytułu transportu drogowego. Pomimo działań w zakresie modernizacji i przebudowy dróg, ciągły wzrost ruchu samochodowego pociąga za sobą degradację stanu technicznego nawierzchni, a co za tym idzie zwiększenie hałasu komunikacyjnego i wzrost ilości zanieczyszczeń uwalnianych do atmosfery. W im gorszym stanie technicznym znajduje się nawierzchnia drogi, tym mniejsza prędkość poruszania się pojazdem. Powoduje to dłuższy czas pokonania danego odcinka trasy, a co za tym idzie, większe spalanie i większą emisję spalin do powietrza.

Poziom zanieczyszczenia powietrza jest zależny od natężenia ruchu na poszczególnych trasach komunikacyjnych. Wielkość emisji ze źródeł komunikacyjnych zależna jest od ilości i rodzaju samochodów oraz rodzaju stosowanego paliwa jak również od procesów związanych ze zużyciem opon, hamulców, a także ścierania nawierzchni dróg. Emisję związaną z ww. procesami zalicza się do tzw. emisji pozaspalinowej. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji pyłu PM10 ma tzw. emisja wtórna (z unoszenia) pyłu PM10 z nawierzchni dróg. Na terenie Gminy Darłowo, największa emisja liniowa występuje w obrębie drogi krajowej, dróg wojewódzkich, dróg powiatowych oraz dróg gminnych. Jest to główna przyczyna zanieczyszczenia powietrza w wyniku emisji liniowej.

Na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenia powietrza oraz hałas komunikacyjny ważne jest prowadzenie działań naprawczych, w tym mających na celu

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 100

ograniczenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (w tym pyłu zawieszonego i hałasu), poprzez przywrócenie wymaganych standardów dróg lokalnych i regionalnych oraz wykorzystanie mniej uciążliwych dla środowiska form ruchu, tj. ruch pieszy i rowerowy. W celu redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych warto kontynuować działania polegające na poprawie stanu technicznego dróg już istniejących (w tym również likwidacja nieutwardzonych poboczy). Dodatkowym istotnym elementem przyczyniającym się do zmniejszenia unosu pyłu z dróg również w okresie bezopadowym.

Do ograniczenia emisji ze źródeł liniowych na terenie Gminy Darłowo przyczynią się głównie inwestycje w zakresie przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych, zaplanowane do 2020 r. (szczegółowy wykaz w *Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Darłowo)* wzrastające ceny paliw, które prawdopodobnie zmuszą część społeczeństwa do zmiany nawyków na bardziej ekonomiczne. Korzystny wpływ na ograniczenie tego rodzaju emisji wywierają również kampanie społeczne o tematyce proekologicznej (zachęcanie do korzystania ze środków transportu publicznego), ekonomicznego podróżowania samochodem (zorganizowanie dojazdów przy maksymalnym wykorzystaniu liczby miejsc w pojeździe, co zmniejsza koszty podróży i jednocześnie ogranicza emisję zanieczyszczeń na skutek mniejszej ilości spalonego paliwa) lub jeśli to tylko możliwe, zastępowanie samochodu rowerem (na terenie Gminy Darłowo planowana jest budowa kolejnych, nowych ścieżek rowerowych).

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Darłowo

Emisja powierzchniowa

Źródłem emisji powierzchniowej, pochodzącej z sektora bytowego, są lokalne kotłownie i paleniska domowe. Na terenie Gminy Darłowo część mieszkańców ogrzewa swoje domy węglem, co przyczynia się do wysokiej emisji dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów, sadzy oraz tlenku węgla i węglowodorów aromatycznych. Coraz wyższe ceny paliw opałowych przyczyniają się z kolei do poszukiwania różnego rodzaju oszczędności. Z tego powodu część mieszkańców spala w swoich piecach różnego rodzaju odpady, emitujące duże ilości toksycznych zanieczyszczeń do atmosfery. W konsekwencji, na terenie Gminy Darłowo, podobnie jak w całej Polsce, zaobserwować można zjawisko tzw. „niskiej emisji", czyli emisji pochodzącej ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej kilkunastu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Elementem składowym „niskiej emisji" są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. Do źródeł niskiej emisji należy zaliczyć przede wszystkim indywidualne posesje, w których występuje opalanie węglowe, a także mniejsze zakłady produkcyjne, punkty usługowe i handlowe. Ze względu na dużą ilość

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 101

tego typu źródeł emisji nie jest możliwe monitorowanie każdego z nich, a tym samym określenie dokładnej ilości dostających się z nich do atmosfery zanieczyszczeń.
Sposobem ograniczenia niskiej emisji na terenie Gminy jest termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, których przegrody zewnętrzne nie spełniają warunków technicznych w zakresie wartości współczynnika przenikania ciepła. Docieplenie ścian zewnętrznych, stropów lub stropodachów, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz usprawnienia w zakresie instalacji c.o. i c.w.u. wiążą się z istotnym ograniczeniem zapotrzebowania budynku na ciepło, co znajduje bezpośrednie odzwierciedlenie w ilości spalanego paliwa, a w rezultacie emisji zanieczyszczeń.

W związku z termomodernizacją budynków należy zauważyć, że budynki mieszkalne i inne obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. Niewłaściwie prowadzane remonty i ocieplenia budynków wykonywane bez uwzględniania potrzeb biologicznych zwierząt je zasiedlających mogą naruszać przepisy ustawy o ochronie przyrody, a także istotnie przyczyniać się do zmniejszenia populacji gatunków chronionych, takich jak jerzyk (Apus apus), pustułka (Falco tinnunculus), mroczek późny (Eptesicus serotinus) i innych. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych. W przypadku gdy planowane czynności wiążą się z naruszeniem zakazów określonych w art. 52 cyt. ustawy o ochronie przyrody, przed ich wykonaniem należy uzyskać stosowane zezwolenie wydawane przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie.

W wyniku spalania paliw naturalnych, oprócz ciepła, powstają również gazy spalinowe oraz – w przypadku paliw stałych – popioły i żużle. Skład spalin jest różny w zależności od rodzaju paliwa oraz samego procesu spalania, który wbrew pozorom jest procesem skomplikowanym, zależnym od temperatury, ilości paliwa, rodzaju palnika lub paleniska i wielu innych czynników.
Głównym składnikiem spalin powstających przy spalaniu paliw stałych jest dwutlenek węgla (CO_2), w mniejszych ilościach dwutlenek siarki (SO_2), tlenek węgla (CO), tlenki azotu (NO_2), para wodna (H_2O), sadza i pył. W przypadku paliw ciekłych i gazowych udział pary wodnej w spalinach jest większy i porównywalny z ilością CO_2, natomiast nie ma w nich pyłów, a w przypadku gazu ziemnego – SO_2. Niektóre gatunki ropy naftowej także nie posiadają związków siarki. W spalinach pochodzących z paliw ciekłych i gazowych również występują, choć w mniejszych ilościach, tlenki azotu i sadza, gdyż ich obecność jest związana raczej z samym procesem spalania niż z rodzajem paliwa.

- **Tlenki węgla**

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Z punktu widzenia ochrony środowiska rozróżnia się dwa rodzaje dwutlenków węgla: przyjazny dla środowiska – o krótkim (trwającym od 1 roku do kilkudziesięciu lat) obiegu w przyrodzie, który powstaje w procesach utleniania biomasy (drewna, słomy, biopaliw i biomasy) i nieprzyjazny, który jest produktem spalania paliw nieodnawialnych (węgla, ropy, gazu), a cykl jego obiegu określa się w milionach lat.

- **Tlenki siarki**

  Głównym źródłem emisji SO_2 jest energetyka – 90%, natomiast za pozostałe 10% emisji odpowiada przemysł i komunikacja. Dwutlenek siarki, jako taki nie szkodzi środowisku, jednak w obecności ozonu – O_3, który powstaje podczas wyładowań atmosferycznych, przekształca się w bardzo niebezpieczny dla środowiska SO_3, który łączy się w chmurach z parą wodną i spada na ziemię w postaci kwaśnego deszczu.

- **Związki organiczne**

  Związki organiczne w spalinach to głównie węglowodory alifatyczne (parafiny), które są praktycznie obojętne dla środowiska, oraz policykliczne węglowodory aromatyczne (wielopierścieniowe), które alergizują, podrażniają błony śluzowe, a nawet mogą wywoływać nowotwory. Najbardziej znany z tych związków to benzo(a)piren (BaP), który jest związkiem silnie rakotwórczym. Przyczyną powstawania tych węglowodorów jest niepełne spalanie paliw przy zbyt małej ilości powietrza, termiczny rozkład paliwa (piroliza) również wobec braku tlenu, a także gwałtowne schładzanie płomienia na skutek nierównomiernego spalania, rozruchu urządzenia lub spalania paliw w nieodpowiednich kotłach, palnikach lub silnikach.

- **Sadza**

  Głównym składnikiem sadzy, która tworzy ze spalinami lub powietrzem aerozol nazywany dymem, jest węgiel bezpostaciowy. Sadza zawiera także węglowodory. Ponieważ z węglowodorów aromatycznych sadza powstaje łatwiej niż z alifatycznych, więc to one są drugim składnikiem sadzy. Należy zatem przypuszczać, że sadza może mieć, podobnie jak i węglowodory aromatyczne, działanie rakotwórcze.

- **Pyły**

  Pyły i popioły to stałe składniki mineralne, które pozostają po spaleniu paliw. Popiół i sadza stanowią główne składniki dymu, którego cząsteczki o rozmiarach nieprzekraczających 0,1 μm mają bardzo dobrze rozwiniętą powierzchnię, dzięki której adsorbują lotne toksyczne składniki spalin i dlatego są bardzo niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt, a także roślin.

Najważniejsze negatywne skutki oddziaływania produktów spalania paliw nieodnawialnych, głównie węgla kamiennego i brunatnego, to pogłębienie się efektu cieplarnianego oraz powiększanie się stref występowania smogu. Kwaśny smog, zwany londyńskim, na skutek

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 103

inwersji aerozolu, składającego się z tlenków siarki i pyłu ze spalonego węgla oraz mgły, zamiast unosić się jako cieplejszy od powietrza, opada na Gmina i zatruwa jego mieszkańców. Wraz z rozwojem motoryzacji i komunikacji miejskiej, oprócz smogu londyńskiego, pojawił się nowy rodzaj smogu, zwany fotochemicznym, który atakuje w upalne lata. Smog ten zawiera, oprócz tlenków siarki i pyłów, także: tlenki azotu, związki organiczne, np. aldehydy, ketony, azotany i nadtlenki organiczne oraz ozon. W efekcie zamkniętego cyklu ponad 200 reakcji chemicznych, efekt smogu fotochemicznego pogłębia się, a jego produkty nie są obojętne dla środowiska. Wolne rodniki działają rakotwórczo, a ozon, który w stratosferze chroni nas przed promieniowaniem ultrafioletowym, w dolnych warstwach atmosfery jest równie niebezpieczny dla organizmów żywych jak związki rakotwórcze.

Negatywne oddziaływanie energetyki konwencjonalnej na środowisko obejmuje ponadto:

- zakwaszenie atmosfery tlenkami siarki i azotu wskutek czego giną lasy, zamiera życie w rzekach i jeziorach;
- brak tlenu w środowisku morskim, co jest następstwem emisji tlenków azotu, zaburza równowagę pokarmową w morzu ze szkodą dla żyjących w nim organizmów roślinnych i zwierzęcych;
- zanieczyszczenie wód zaskórnych metalami ciężkimi wymywanymi z nieprawidłowo składowanych popiołów i żużli, a także produktami ubocznymi powstającymi podczas oczyszczania spalin metodami mokrymi i suchymi.

Zagrożenia wynikające z zanieczyszczeń powietrza są groźniejsze od zanieczyszczeń wód czy gleb, ze względu na nie dającą się kontrolować łatwość rozprzestrzeniania.

STAN POWIETRZA

W 2016 r. na obszarze Gminy Darłowo prowadzone były tylko pomiary pasywne dwutlenku siarki i dwutlenku azotu. Z uwagi na to, że ta metoda pomiaru dla tych zanieczyszczeń nie jest metodą referencyjną należy do wskaźnikowych metod pomiarowych to wyniki tych pomiarów nie zostały wykorzystane w rocznej ocenie jakości powietrza. Należy jednak podkreślić, że wyniki tych pomiarów nie wykazały przekroczeń norm jakości powietrza. Pomiary pasywne, powtarzane cyklicznie na obszarze wybranych powiatów województwa, służyły jedynie do oszacowania poziomu zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki i dwutlenkiem azotu tam, gdzie nie były prowadzone pomiary automatyczne.

Roczne oceny jakości powietrza na terenie Gminy Darłowo dokonywane są na podstawie obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu (obliczenia modelowe).

Wojewódzki Inspektorat Ochrony środowiska w Szczecinie na podatnie art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo Ochrony środowiska* (Dz.U. 2017 poz. 519 z późn. zm.), w kwietniu 2017 r. dokonał oceny jakości powietrza za 2016 r. dla stref województwa

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 104

zachodniopomorskiego. Obszar Gminy Darłowo został wskazany jako obszar z przekroczeniami poziomu docelowego określonego dla benzo(a)pirenu.
Klasyfikację stanu powietrza dla tego obszaru wykonuje się w następujących strefach: aglomeracji szczecińskiej, mieście Koszalin oraz w strefie zachodniopomorskiej. **Gmina Darłowo należy do strefy zachodniopomorskiej.**

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów: dopuszczalnego, dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, docelowego i celu długoterminowego, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:
   - **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
   - **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:
   - **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
   - **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

3. Dla PM2,5 dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:
   - **klasa A1** – stężenia PM2,5 na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
   - **klasa C1** – stężenia PM2,5 przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

     Poziom dopuszczalny faza I - poziom dopuszczalny określony dla fazy I jest to wartość która powinna być osiągnięta w 2015 roku.
     Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej.

W poniższej tabeli zawarte jest zestawienie wynikowej klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu dla strefy zachodniopomorskiej.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 105

Tabela 14. Wynikowa klasyfikacja dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy												
		SO_2	NO_2	CO	PM10	PM2,5		C_6H_6	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O_3
Strefa zachodnio-pomorska	PL3203	A	A	A	C	A	C1	A	A	A	A	A	C	A/ D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport za rok 2016, WIOŚ Szczecin

1) wg poziomu dopuszczalnego (faza I),

2) wg poziomu dopuszczalnego (faza II),

3) wg poziomu docelowego,

4) wg poziomu celu długoterminowego,

Roczna ocena jakości powietrza za 2016 r. w strefie zachodniopomorskiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu oraz ozonu strefę zachodniopomorską zaliczono do klasy A;
- dla poziomu ozonu wg celu długoterminowego strefę zachodniopomorską zaliczono do klasy D2;
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne, dla których istnieje obowiązek wykonania Programu Ochrony Powietrza (POP; kryterium ochrona zdrowia) – pył PM10 (24-h);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy dopuszczalne II fazy, dla których istnieje obowiązek wykonania Programu Ochrony Powietrza (POP; kryterium ochrona zdrowia) – pył PM2,5 (rok);
- dla zanieczyszczeń mających określone poziomy docelowe, dla których istnieje obowiązek wykonania Programu Ochrony Powietrza (kryterium ochrona zdrowia) benzo(a)piren B(a)P (rok);

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport za rok 2016, WIOŚ Szczecin

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Tabela 15. Wynikowa klasyfikacja dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy		
		SO_2	NO_x	O_3
Strefa zachodnio-pomorska	PL3203	A	A	A/D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport za rok 2016, WIOŚ Szczecin

W wyniku oceny za rok 2016 pod kątem stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu strefę zaliczono do klasy A. Oznacza to, że w województwie nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu tych substancji. Również wyniki modelowania matematycznego przeprowadzonego dla ozonu pod kątem ochrony roślin nie wskazują przekroczeń poziomu docelowego w województwie zachodniopomorskim. Na podstawie otrzymanych wyników strefę zaliczono do klasy A, natomiast ze względu na poziom celu długoterminowego strefę zaliczono do klasy D2.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim. Raport za rok 2016, WIOŚ Szczecin

5.2. Zagrożenia hałasem

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16-16000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Dopuszczalne poziomy hałasu dla wskaźników długookresowych i krótkookresowych określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

Hałas pochodzenia antropogenicznego, dzieli się w zależności od sposobu powstawania, na hałas komunikacyjny i przemysłowy.

- Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Największymi źródłami są zakłady przemysłowe, wytwórcze i rzemieślnicze.
- Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 107

zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Podstawowym źródłem uciążliwości akustycznych dla środowiska na terenie Gminy Darłowo jest hałas komunikacyjny, głównie w obrębie drogi krajowej, dróg wojewódzkich oraz dróg powiatowych i gminnych.

Hałas przemysłowy

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające. Na terenie Gminy Darłowo nie ma zakładów przemysłowych, których działalność w znaczny sposób mogłaby stanowić potencjalne źródło hałasu.

Hałas komunikacyjny

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków. Jednocześnie, na terenie Gminy Darłowo planowane są inwestycje z zakresu przebudowy/modernizacji dróg, co przyczyni się do ograniczenia natężenia hałasu spowodowanego ruchem komunikacyjnym.

BADANIA NATĘŻENIA HAŁASU

W 2016 roku WIOŚ w Szczecinie nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Darłowo.

Źródło: Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2013-2015, Raport 2016; https://www.wios.szczecin.pl

5.3. Pola elektromagnetyczne

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 108

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka. Promieniowanie elektromagnetyczne występuje wszędzie. Do najważniejszych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 u.p.o.ś przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych. Może powodować wystąpienie zaburzeń funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecnie prowadzone są także badania nad wpływem promieniowania elektromagnetycznego na powstawanie nowotworów u człowieka.

SIECI I URZĄDZENIA WYSOKIEGO, ŚREDNIEGO I NISKIEGO NAPIĘCIA

Operatorem sieci dystrybucyjnej na terenie Gminy Darłowo jest spółka ENERGA – OPERTAOR S.A. Oddział w Koszalinie. Posiada ona linie elektroenergetyczne o napięciu 110kV, 15kV i 0,4kV oraz stacje transformatorowe 15/0,4kV, które obsługiwane są przez Region Dystrybucji w Koszalinie i Słupsku.

Gmina Darłowo zasilana jest z dwóch stacji transformatorowych 110/15kV o nazwie GPZ Darłowo i GPZ Sławno zlokalizowanych poza granicami Gminy. Stacje wyposażone są w dwusekcyjne rozdzielnice wnętrzowe 15kV. W każdej ze stacji zainstalowano po dwa transformatory 110/15kV, które w normalnym układzie pracy sieci pracują niezależnie. Obecny stan techniczny ocenia się jako dobry.

Na terenie Gminy zlokalizowane są dwie elektroenergetyczne linie napowietrzone o napięciu 110kV relacji Darłowo – Pieńkowo, Dunowo – Darłowo. Łączna długość tych linii na przedmiotowym terenie wynosi 26,5 m, a średni wiek tych linii szacuje się na 32 lata. Obecny stan techniczny linii oceniany jest jako dobry.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 109

Ponadto, na terenie Gminy zlokalizowane są linie napowietrzone i kablowe o napięciu 15kV, których łączna długość wynosi odpowiednio:

- linia kablowa – 46,9 km,
- linia napowietrzona – 66,2 km.

Na terenie Gminy Darłowo ENEGRA-OPERATOR S.A. Oddział w Koszalinie posiada 140 stacji transformatorowych 15/0,4kV typu: wieżowe, słupowe, kontenerowe, wnętrzowe, zasilane z sieci średniego napięcia.

Dostawa energii elektrycznej dla obiorców zasilanych na niskim napięciu odbywa się ze stacji transformatorowych 15/0,4kV poprzez sieć niskiego napięcia złożoną z linii napowietrzonych (dł. ok. 213,1 km) i linii kablowych (dł. ok. 82,3 km).
Spółka planuje wykonać inwestycje polegające na budowie stacji transformatorowych 15/0,4kV oraz budowie elektroenergetycznych linii 15kV i 0,4kV mających na celu stworzenie możliwości przyłączenie nowych odbiorców do sieci.

Źródło: Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Darłowo

INSTALACJE RADIOKOMUNIKACYJNE

Na obszarze Gminy Darłowo zlokalizowane są pojedyncze stacje bazowe telefonii komórkowej. Są to nadajniki o standardach GSM i UMTS, w których transmisja mowy i danych może odbywać się w różnych pasmach częstotliwości. Poniższy rysunek przedstawia zlokalizowane na terenie Gminy stacje telefonii komórkowej: Aero2 (kolor błękitny), Plus (kolor zielony), T-mobile (kolor różowy), Orange (kolor pomarańczowy), Play (kolor fioletowy).

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Rysunek 8. Operatorzy sieci GSM na terenie Gminy Darłowo

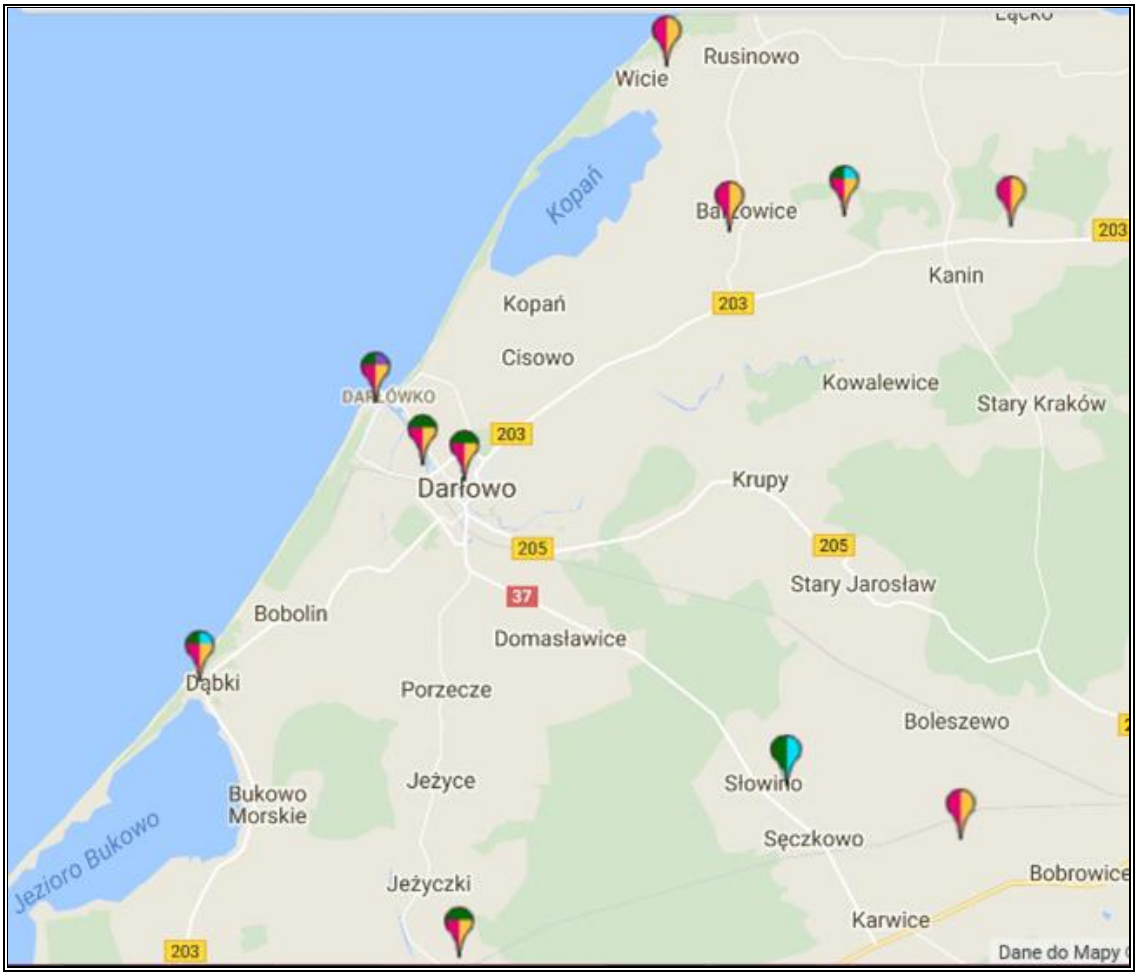

Źródło: Mapa nadajników GSM, UMTS, CDMA w Polsce, http://beta.btsearch.pl/

BADANIA PEM

Pomiary monitoringowe pół elektromagnetycznych prowadzone są w cyklu trzyletnim, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2007 Nr 221 poz. 1645).

Na podstawie art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz.U. z 2017 r. poz. 519 z późn. zm.), wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności.

W roku 2015 powtórzony został pomiar natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w środowisku, w przedziale częstotliwości od 3 MHz do 3000 MHz w mieście Darłowie, przy ulicy Franciszkańskiej (54°25’20,4”, 16°24’41,5”). Zmierzona wartość

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

wyniosła 0,58 V/m, tym samym była znacznie poniżej wartości dopuszczalnej (7 V/m, określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* (Dz.U. z 2003 r., nr 192 poz. 1883). Bezpośrednio na terenie Gminy Darłowo, monitoring natężenia pól elektromagnetycznych nie jest prowadzony.

Tabela 16. Wyniki pomiaru monitoringu PEM na terenie Miasta Darłowo w 2015 r.

Lokalizacja punktu pomiarowego	Gmina	Powiat	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości [V/m]	Wartość niepewności pomiarów [V/m]
Darłowo, ul. Franciszkańska	Miasto Darłowo	Sławieński	0,58	0,19

Źródło: Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2013-2015, Raport 2016; https://www.wios.szczecin.pl

5.4. Gospodarowanie wodami

WODY POWIERZCHNIOWE

Przez Gminę Darłowo przepływa rzeka Wieprza. Znajdują się tutaj również mniejsze rzeki takie jak Grabowa czy Bagienica. Ponadto, teren Gminy zlokalizowany jest przy wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Rzeka Wieprza ma łącznie długość 140,3 km. Jej dorzecze obejmuje obszar 2 172,7 km^2.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Rysunek 9. Hydrografia Gminy Darłowo

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, http://web3.pgi.gov.pl/

ZAGROŻENIA WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych powodowane jest głównie przez wzmożoną działalność antropogeniczną na terenie zlewni, tj. urbanizacja, rolnictwo czy uprzemysłowienie. Do głównych zagrożeń zasobów i jakości wód na terenie Gminy Darłowo należy zaliczyć:

- emisję ścieków komunalnych;
- odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych;
- spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów wiejskich. Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej na obszarze Gminy Darłowo sprawia,

że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamba), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

Kolejnym zagrożeniem czystości wód w gminach wiejskich lub miejsko-wiejskich są spływy powierzchniowe zanieczyszczeń, obciążone głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi obecnie ogromne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na nadużywanie nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego. Rolnictwo zanieczyszcza wodę poprzez niewykorzystane składniki środków ochrony roślin, czy nawozów, nieodpowiednie miejsca składowania i przechowywania odchodów zwierzęcych (stałych i płynnych), które znajdują się w pobliżu obór, chlewików, czy kurników. Powodem zanieczyszczeń wód są także wybiegi dla zwierząt i drobiu oraz miejsca spływu wód z terenu zagród, jak również miejsca składowania kiszonki. Wszystko to może powodować, że jakość wód powierzchniowych i podziemnych nie będzie odpowiadać wymaganym standardom.

Na czystość wód powierzchniowych ma również wpływ sposób użytkowania melioracji wodnych szczegółowych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodziami. W sytuacji kiedy surowe ścieki (bytowo-gospodarcze, rolnicze) są odprowadzane bezpośrednio do rowów melioracyjnych, mogą przedostawać się one do wód powierzchniowych oraz gruntowych i znacznie pogarszać ich jakość.

ZAGROŻENIE POWODZIOWE

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie Gminy Darłowo występują

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 114

obszary narażone na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi. Są to obszary rzeki Wieprzy, Grabowej, Bagienicy, jeziora Kopań oraz Morza Bałtyckiego.

W sierpniu 2017 r. z powodu obfitych opadów deszczu poziom wody na rzece Grabowej uległ znacznemu podniesieniu, co doprowadziło do pęknięcia jednego z wałów przeciwpowodziowych. W konsekwencji zalane zostały okolice rzeki. Sytuacja była na tyle trudna, że wojewoda zachodniopomorski zwrócił się z prośbą o pomoc do Ministerstwa Obrony Narodowej. Na podstawie decyzji Ministra Obrony Narodowej zostało uruchomione Wojskowe Zgrupowanie Zadaniowe Darłowo w składzie prawie 50 żołnierzy, prowadzące działalność na terenie powiatu sławieńskiego. W związku z wysokim stanem wód na rzece Grabowej i Bagienicy, 24 sierpnia 2017 r. Wójt Gminy Darłowo wydał zarządzenia w sprawie wprowadzenia pogotowania przeciwpowodziowego. W dniu 1 września 2017 r. zarządzenie zostało odwołane.

Źródło: http://gminadarlowo.pl/; http://www.polsatnews.pl/

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 115

Rysunek 10. Mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – Gmina Darłowo i okolice

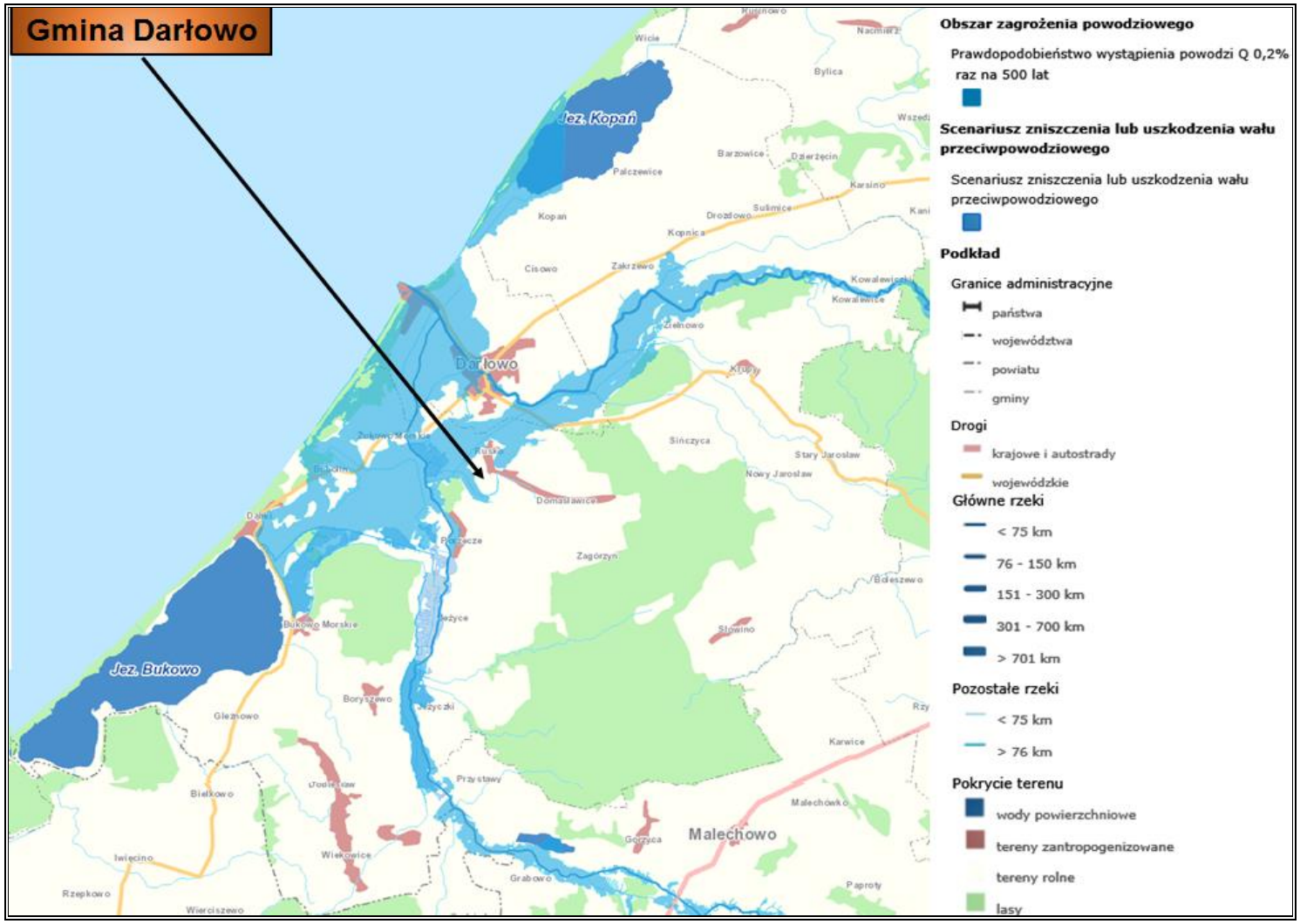

Źródło: http://mapy.isok.gov.pl/imap/

JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. *ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej* (RDW), która jest podstawowym aktem prawnym dotyczącym ochrony wód w Unii Europejskiej zmieniła podejście do systemu zarządzania wodami w tym do badań i oceny ich jakości.

Zgodnie z RDW podstawową jednostką gospodarowania wodami są tzw. jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), które należy rozmieć jako oddzielne i znaczące elementy wód powierzchniowych takie jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub część strumienia, rzeki kanału, wód przejściowych lub wód przybrzeżnych. Wyróżnia się naturalne i silnie zmienione lub sztuczne jednolite części wód.

Zarządzanie wodami musi uwzględniać uwarunkowania wynikające z dokonanego podziału na jednolite części wód. Z tego powodu monitoring jest realizowany w jednolitych częściach wód powierzchniowych.

Badania wód realizowane są w oparciu o wieloletnie programy monitoringu środowiska dla województwa zachodniopomorskiego. Zakres i częstotliwość badań oraz kryteria klasyfikacji stanu jednolitych części wód określają rozporządzenia wykonawcze do ustawy - Prawo wodne.

Ocenę stanu JCWP wykonuje się z zastosowaniem zasady dziedziczenia wyników. Zgodnie z wytycznymi przez to pojęcia należy rozumieć przeniesienie wyników oceny elementów biologicznych, fizykochemicznych, hydromorfologicznych oraz chemicznych na kolejny rok w przypadku, gdy nie były one objęte monitoringiem. Dziedziczenie oceny jest więc procesem aktualizacji wykonanej oceny o wyniki uzyskane w kolejnym roku realizacji państwowego monitoringu środowiska w zakresie wód powierzchniowych.

Rzeki

Na terenie Gminy Darłowo badaniami objęta jest jedna silnie zmieniona jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) *Wieprza od Łąkawicy do ujścia.* Ocenę stanu tej JCWP przeprowadzono w 2014 r. w ramach monitoringu diagnostycznego w Darłowie w punkcie zlokalizowanym 2,5 km przed ujściem do morza.

Ocena stanu JCWP wykonana została zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1187). Wyniki oceny JCWP zestawiono w poniższej tabeli.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 117

Tabela 17. Ocena stanu/potencjału ekologicznego JCW w ppk Wieprza od Łąkawicy do ujścia – Gmina Darłowo

Nazwa ocenianej jcw	Kod ocenianej jcw	Typ abiotyczny	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN jcw
Wieprza od Łąkawicy do ujścia	PLRW600022 4699	22	III	II	II	I	UMIARKOWANY	PSD_sr	ZŁY

Źródło: https://www.wios.szczecin.pl/

Objaśnienia:

Klasa elementów biologicznych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
III	stan / potencjał umiarkowany	III	III
IV	stan / potencjał słaby	IV	IV
V	stan / potencjał zły	V	V
Klasa elementów hydromorfologicznych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
Klasa elementów fizykochemicznych (3.1-3.6)			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
I	stan bdb / potencjał maks.	I	I
II	stan db / potencjał db	II	II
PSD	poniżej stanu / potencjału dobrego	PPD	PPD
stan / potencjał ekologiczny			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw sztuczne)	potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)
BARDZO DOBRY	stan bdb / potencjał maks.	MAKSYMALNY	MAKSYMALNY
DOBRY	stan db / potencjał db	DOBRY	DOBRY
UMIARKOWANY	stan / potencjał umiarkowany	UMIARKOWANY	UMIARKOWANY
SŁABY	stan / potencjał słaby	SŁABY	SŁABY
ZŁY	stan / potencjał zły	ZŁY	ZŁY
stan chemiczny			
DOBRY	stan dobry		
PSD_sr	poniżej stanu dobrego	przekroczone stężenia średnioroczne	
PSD_max		przekroczone stężenia maksymalne	
PSD		przekroczone stężenia średnioroczne i maksymalne	
stan			
DOBRY	stan dobry		
ZŁY	stan zły		

Potencjał elementów biologicznych badanej JCWP oceniono w oparciu o fitobentos (wskaźnik okrzemkowy IO), makrofity (wskaźnik MIR) i makro bezkręgowce bentosowe (wskaźnik MMI) i ichtiofaunę. Jakość badanych elementów biologicznych klasyfikuje JCWP do klasy III (stan umiarkowany).

Elementom hydromorfologicznym przypisano II klasę – dobry potencjał ekologiczny.

Potencjał elementów fizykochemicznych w JCWP oceniono jako dobry natomiast potencjał badanych elementów fizykochemicznych z grupy specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oceniono jako bardzo dobry. Ze względu na jakość wskaźnika MMI (w III klasie) i indeksu ichtiofauny (w III klasie) potencjał ekologiczny JCWP oceniono jako umiarkowany.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Stan chemiczny oceniono na poniżej dobrego ze względu na przekroczenie wartości średniorocznej wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych. W rezultacie stan JCWP określono jako zły.

Jeziora

Na terenie Gminy Darłowo badaniami objęto dwie naturalne jednolite części wód powierzchniowych: jezioro Bukowo i jezioro Kopań. Przymorskie jezioro Bukowo położone jest w granicach obszaru należącego do sieci Natura 2000: Jezioro Bukowo [PLH 320041] i jest typowym jeziorem przymorskim o wodach okresowo zasalanych poprzez wlewy wód z Bałtyku. Charakterystyczne cechy tego typu zbiorników to niewielka głębokość, znacznie zamulone dno, płaskie i podmokłe brzegi. Linia brzegowa tego jeziora jest stosunkowo słabo rozwinięta, można jednak wyróżnić obszerną zatokę w zachodniej części akwenu.

Dopływy jeziora Bukowo to liczne rowy melioracyjne, a także cieki naturalne, wśród których najistotniejsza jest rzeka Bagienica oraz Nowy Rów. Kanał Szczuczy pełni rolę odpływu, który również okresowo zasila jezioro wodą morską.

Jezioro do połowy 2012 roku było odbiornikiem ścieków z oczyszczalni mechaniczno-biologicznej w Dąbkach, przyjmującym również ścieki z okolicznych miejscowości. W sezonie letnim oczyszczalnia była przeciążona, występowały przekroczenia dopuszczalnych ładunków zanieczyszczeń określonych w pozwoleniu wodno-prawnym. W drugiej połowie 2012 roku oczyszczalnia została wyłączona z eksploatacji, a ścieki przekierowane zostały na gminną oczyszczalnię ścieków w miejscowości Rusko.

Zagrożeniem dla jeziora są spływy obszarowe. W zlewni bezpośredniej tereny użytkowane rolniczo stanowią około 64%, w tym grunty orne 54%. Nad jeziorem położone są 3 wsie letniskowe: Dąbkowice (na mierzei pomiędzy jeziorem a morzem) oraz Dąbki i Bukowo Morskie (na wschodnim brzegu jeziora). Latem wschodni brzeg jeziora jest intensywnie użytkowany rekreacyjnie. Zlokalizowano tam ośrodki wczasowe, ośrodki rekreacyjno-sportowe z wypożyczalniami sprzętu pływającego oraz pola namiotowe.

Od roku 2007 miejscowość Dąbki posiada status uzdrowiska, co oznacza, że wiele obiektów infrastruktury wykorzystywanych jest przez cały rok.

Potencjalne zagrożenie dla wód jeziora mogą stanowić pobliskie miejscowości: Glęźnowo, Bielkowo, Iwięcino, Wierciszewo, Dobiesław i Boryszewo.

Badania wód jeziora Bukowo w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) przeprowadzono w latach 1973, 1982, 1997 i 2009.

Ostatnie badania wód jeziora w ramach monitoringu diagnostycznego wykonał w 2009 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie na podstawie Programu

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 120

Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2009.

Ocena stanu jeziora wraz ze wskazaniem wskaźników wpływających na tę ocenę została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 18. Ocena stanu jeziora Bukowo badanego przez WIOŚ w Szczecinie w 2009 r.

	Badane elementy	Podstawa oceny	Bukowo
Badania biologiczne	Fitoplankton	chlorofil „a”	V klasa
	Makrofity	ESMI	brak badań
	Fitobentos okrzemkowy	IOJ	III klasa
OCENA BIOLOGICZNA			V klasa
Badania fizyko-chemiczne	wskaźniki wspierające badania biologiczne*	wartości średnie lub ekstremalne	poniżej stanu dobrego
	specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne* *	wartości średnie	stan dobry
OCENA WSKAŹNIKÓW FIZYKO-CHEMICZNYCH			poniżej stanu dobrego
OCENA STANU EKOLOGICZNEGO			ZŁY
OCENA STANU CHEMICZNEGO			DOBRY
OCENA STANU WÓD			ZŁY

Źródło: Dane z WIOŚ w Szczecinie

*obejmuje: warunki tlenowe i termiczne, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne, przezroczystość;
**obejmuje: Al, As, Ag, B, Ba, Be, Co, Cr, Cu. F, Mo, Sb, Se, Sn, Ti, Tl, V, Zn, aldehyd mrówkowy, indeks fenolowy, indeks olejowy, cyjanki wolne, cyjanki związane;
PMPL - multimetriks fitoplanktonowy;
ESMI - makrofitowy indeks stanu ekologicznego;
IOJ - indeks okrzemkowy jezior.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Rysunek 11. Lokalizacja stanowisk pomiarowych na jeziorze Buków badanym w 2009 roku

Źródło: Dane z WIOŚ w Szczecinie

Stan ekologiczny wód został określony jako zły, co odpowiada V klasie czystości. Ocenę zdeterminowały wyniki badań biologicznych. Na obu stanowiskach pomiarowych stwierdzono zły stan biologiczny (V klasa) wód w odniesieniu do zawartości chlorofilu „a". Ponadto przeprowadzono badania okrzemek fitobentosowych. Indeks okrzemkowy IOJ spełniał wymagania III klasy. Badania fitoplanktonu oraz badania fizykochemiczne (wspierające badania biologiczne) przeprowadzono 4 razy w roku na dwóch stanowiskach pomiarowych. W wodach jeziora Bukowo występowały obfite zakwity fitoplanktonu.

Badania wskaźników fizykochemicznych wspierających badania biologiczne wykazały przekroczenia standardów dobrej jakości w zakresie stężeń fosforu ogólnego i przezroczystości. Kontrola występowania zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych nie wykazała w wodach jeziora przekroczeń wartości granicznych dla żadnej z badanych substancji. Na stanowisku nr 2 wykonano także badania występowania substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (substancji priorytetowych). Na podstawie wyników tych badań stwierdzono dobry stan chemiczny wód.

Przymorskie jezioro Kopań położone jest w granicach obszaru należącego do sieci Natura 2000: Jezioro Kopań [PLH 320059], jak również na Obszarze Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski [OCHK 146].

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 122

Jest to zbiornik o dużej powierzchni, płytki, oddzielony od morza wąską, piaszczystą mierzeją. Na dnie misy jeziornej zalega mul pochodzenia organicznego, a miejscami występują głazy i kamienie. Maksymalną głębokość (3,9 m) zlokalizowano w rejonie zachodnim. Kanał łączący jezioro Kopań z Bałtykiem jest często niedrożny ze względu na jego częściowe lub całkowite zasypanie piaskiem.

Omawiany akwen jest zasilany przez niewielkie cieki o charakterze rowów melioracyjnych. Największym dopływem jest ciek w rejonie wsi Wicie, do którego do niedawna odprowadzane były ścieki z oczyszczalni w miejscowości Wicie. Aktualnie oczyszczalnia ta jest wyłączona z eksploatacji, a ścieki poprzez kanalizację odprowadzane są na gminną oczyszczalnię w miejscowości Rusko. W zlewni bezpośredniej jeziora grunty orne zajmują około 80 % powierzchni, łąki i mokradła 13%, natomiast lasy jedynie około 7%. W granicach zlewni położonych jest 6 miejscowości (Kopań, Palczewice, Barzowice, Wicie, Zakrzewo i Cisowo). Wzdłuż brzegów jeziora występują mokradła oraz tereny bagienne.

Badania wód jeziora Kopań w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) przeprowadzono w latach 1982, 2001, 2013 i 2016.

Ostatnie badania wód jeziora w ramach monitoringu operacyjnego wykonał w 2016 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie na podstawie Programu Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2020.

Wstępną ocenę wód jeziora przeprowadzono w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji sianu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1187). Wyniki ostatecznej oceny zatwierdzonej przez GIOŚ w Warszawie dostępne będą w trzecim kwartale 2017 roku.

Wstępna ocena stanu jeziora wraz ze wskazaniem wskaźników wpływających na tę ocenę została przedstawiona w poniższej tabeli, a lokalizacja stanowisk pomiarowych na poniższym rysunku.

Tabela 19. Ocena stanu jeziora Kopań badanego przez WIOŚ w Szczecinie w 2016 r.

	Badane elementy	Podstawa oceny	Bukowo
Badania biologiczne	Fitoplankton	chlorofil „a”	V klasa
	Makrofity	ESMI	brak badań
	Fitobentos okrzemkowy	IOJ	brak badań

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 123

OCENA BIOLOGICZNA			V klasa
Badania fizyko-chemiczne	wskaźniki wspierające badania biologiczne*	wartości średnie lub ekstremalne	poniżej stanu dobrego
	specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne* *	wartości średnie	brak badań
OCENA WSKAŹNIKÓW FIZYKO-CHEMICZNYCH			poniżej stanu dobrego
OCENA STANU EKOLOGICZNEGO			ZŁY V klasa
OCENA STANU CHEMICZNEGO monitoring operacyjny: badania rtęci			DOBRY
OCENA STANU WÓD			ZŁY

Źródło: Dane z WIOŚ w Szczecinie

*obejmuje: warunki tlenowe i termiczne, zasolenie, zakwaszenie, substancje biogenne, przezroczystość;
**obejmuje: Al, As, Ag, B, Ba, Be, Co, Cr, Cu, F, Mo, Sb, Se, Sn, Ti, Tl, V, Zn, aldehyd mrówkowy, indeks fenolowy, indeks olejowy, cyjanki wolne, cyjanki związane;
PMPL - multimctriks fitoplanktonowy;
ESMI - makrofitowy indeks stanu ekologicznego; IOJ - indeks okrzemkowy jezior.

Rysunek 12. Lokalizacja stanowiska pomiarowego na jeziorze Kopań badanym w 2016 roku

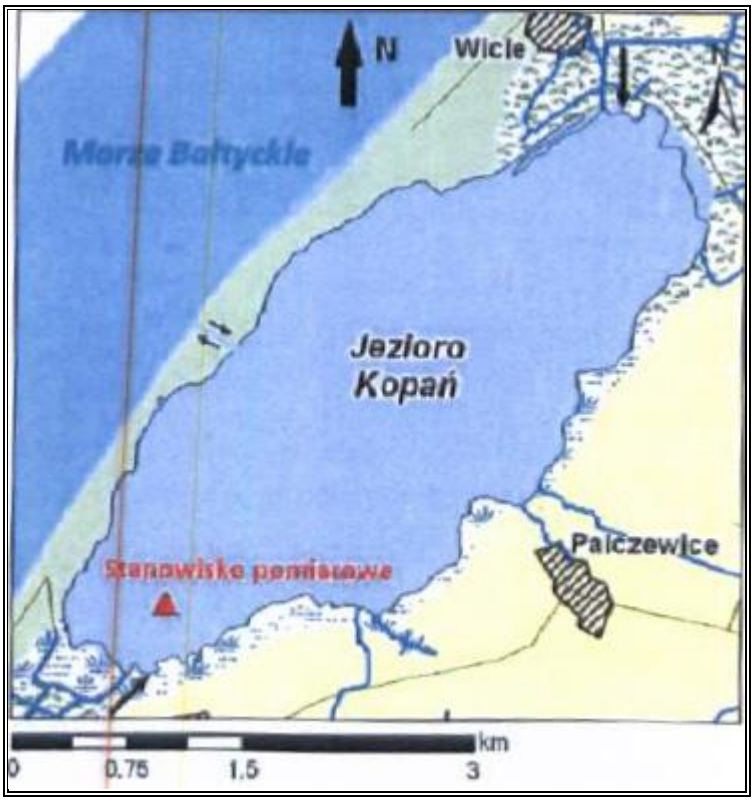

Źródło: Dane z WIOŚ w Szczecinie

Stan ekologiczny wód został określony jako zły, co odpowiada V klasie czystości. Ocenę zdeterminowały wyniki badań biologicznych. Na stanowisku pomiarowym stwierdzono zły stan biologiczny (V klasa) wód w odniesieniu do wskaźnika biomasy fitoplanktonu PMPL. Badania fitoplanktonu oraz badania fizykochemiczne (wspierające badania biologiczne)

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

przeprowadzono 4 razy w roku na jednym stanowisku pomiarowym. Badania wskaźników fizykochemicznych wspierających badania biologiczne wykazały przekroczenia standardów dobrej jakości w zakresie stężeń azotu ogólnego, fosforu ogólnego i przezroczystości.

W ramach monitoringu operacyjnego wskaźników zanieczyszczeń chemicznych WIOŚ w Szczecinie w 2016 roku wykonał badania zawartości rtęci w wodach jeziora. Badania te przeprowadzono 12 razy w roku. Uzyskane wyniki nie wykazały przekroczenia wartości normatywnych dla tego wskaźnika.

Wody przybrzeżne

Do granicy Gminy Darłowo przylega jednolita części wód przybrzeżnych JCWP Jarosławiec-Sarbinowo (PLCWIIIWB7), której wody ze względu na umocnienia brzegów i zastosowane zabezpieczenia przed erozją morską, wyznaczone zostały jako silnie zmienione.

W 2015 roku WIOŚ w Szczecinie przeprowadził badania JCWP Jarosławiec-Sarbinowo w dwóch punktach pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych w odległości 1 mili morskiej od brzegu: 6 (kod PL02SO104 0451) i 7 położonym najbliżej miasta Darłowo (kod PL02S0I040452). Zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2013-2015. Badania przeprowadzone zostały w zakresie monitoringu operacyjnego i badawczego (badane były elementy biologiczne i fizykochemiczne).

Ocena stanu JCWP wykonana została w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1187).

Na podstawie badań wykonanych w 2015 roku potencjał ekologiczny JCWP Jarosławiec-Sarbinowo został oceniono jako zły. Zadecydowały o tym elementy biologiczne (stężenia chlorofilu „a" - V klasa, wyniki badań makro bezkręgowców bentosowych - IV klasa, biomasa fitoplanktonu - III klasa) oraz fizykochemiczne (przezroczystość wód, stężenia azotu azotanowego, azotu mineralnego, fosforu ogólnego i fosforanów - poniżej potencjału dobrego).

Stężenia pozostałych badanych elementów fizykochemicznych: tlenu rozpuszczonego w wodzie, nasycenia tlenem, odczynu pH, zawartości ogólnego węgla organicznego, azotu ogólnego oraz wskaźników z grupy substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, spełniały wymagania określone dla potencjału dobrego.

Stan chemiczny JCWP Jarosławiec-Sarbinowo oceniono na podstawie badań przeprowadzonych w 2012 roku. Z uwagi na ponadnormatywne stężenia eteru

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 125

pentabromodifentylowego (PBDE), oktylofenoli i kationu tributylocyny stan chemiczny JCWP Jarosławiec-Sarbinowo oceniono poniżej dobrego.

W rezultacie, w 2015 roku stan JCWP Jarosławiec-Sarbinowo, na podstawie potencjału ekologicznego (V klasa) i stanu chemicznego, oceniono jako zły.

W 2016 roku, w dwóch punktach pomiarowo-kontrolnych (6, 7) JCWP Jarosławiec-Sarbinowo realizowano program monitoringu badawczego w ramach Programu Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lala 2016-2020. Ocena wód badanych w 2016 roku jest w trakcie weryfikacji przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Wyniki oceny dostępne będą w drugim półroczu 2017 roku.

WODY PODZIEMNE

Zgodnie z definicją zawartą w Ramowej Dyrektywie Wodnej (2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r., jednolite części wód podziemnych (JCWPd) obejmują wody podziemne, które występują w warstwach wodonośnych o porowatości i przepuszczalności, umożliwiających pobór znaczący w zaopatrzeniu ludności w wodę lub przepływ o natężeniu znaczącym dla kształtowania pożądanego stanu wód powierzchniowych i ekosystemów lądowych.

W granicach administracyjnych województwa zachodniopomorskiego znajduje się w całości lub w części 16 JCWPd. Gmina Darłowo znajduje się na obszarze JCWPd nr 10, której powierzchnia wynosi 2 559 km^2.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Rysunek 13. Lokalizacja Gminy Darłowo na tle JCWPd nr 10

Źródło: http://www.psh.gov.pl/

Gmina Darłowo nie znajduje się w zasięgu żadnego z Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Źródło: http://epsh.pgi.gov.pl/epsh/

BADANIA MONITORINGOWE WÓD PODZIEMNYCH

Badania i ocena stanu chemicznego wód podziemnych wykonywane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd), w tym w częściach uznanych za zagrożone nieosiągnięciem stanu dobrego lub które wykazywały słaby stan chemiczny lub/i ilościowy. Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Monitoring diagnostyczny prowadzony jest przynajmniej raz w ciągu w ciągu 6 letniego cyklu aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza i dotyczy wszystkich JCWPd wydzielonych na terenie kraju (172). Monitoring operacyjny prowadzony jest co roku, z

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

wyłączeniem roku w którym wykonywany jest monitoring diagnostyczny i obejmuje JCWPd o statusie wód zagrożonych nieosiągnięciem stanu dobrego oraz te które wykazywały słaby stan chemiczny lub ilościowy.

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych związanych z osiągnięciem dobrego stanu ekologicznego, określonego przez Ramową Dyrektywę Wodną (RDW).

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonuje się w oparciu o ustawę z dnia 30 maja 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 poz. 850), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

- klasa I – wody bardzo dobrej jakości,
- klasa II – wody dobrej jakości,
- klasa III – wody zadowalającej jakości,
- klasa IV – wody niezadowalającej jakości,
- klasa V – wody złej jakości

oraz dwa stany chemiczne wód:

- stan dobry (klasy I, II i III),
- stan słaby (klasy IV i V).

Zasada zaliczania wód do odpowiedniej klasy polega na dopuszczeniu przekroczenia wartości granicznych elementów fizykochemicznych, gdy jest ono spowodowane przez naturalne procesy, pod warunkiem, że mieszczą się one w granicach przyjętych dla bezpośrednio niższej klasy jakości. Jako niedopuszczalne przyjęto przekroczenie wartości granicznych oznaczonych w rozporządzeniu indeksem „H" wskaźników nieorganicznych: antymonu, arsenu, azotanów, azotynów, boru, chromu, cyjanków, fluorków, glinu, kadmu, niklu, ołowiu, rtęci, selenu i srebra oraz wskaźników organicznych: adsorbowanych związków chloroorganicznych (AOX), benzo(a)pirenu, benzenu, lotnych węglowodorów aromatycznych (BTX), substancji ropopochodnych, pestycydów, tetrachloroetenu, trichloroetenu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Zakres i częstotliwość badań wynika z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 19 lipca 2016 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U. 2016 poz. 1178).

W granicach Gminy Darłowo znajduje się jedna JCWPd o numerze 10, która objęta jest badaniami w ramach monitoringu diagnostycznego. Na terenie Gminy monitoring krajowy wód podziemnych nie jest wykonywany (brak punktów pomiarowych PIG-PIB).

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 128

Badania wód podziemnych na poziomie regionalnym wykonywane są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie (WIOŚ) w zlewni rzeki Płoni, gdzie wyznaczono obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN) wraz z wodami wrażliwymi, do których odpływ zanieczyszczeń z tego obszaru należy ograniczyć (od 2017 roku OSN obejmuje teren całego województwa). Ponadto, WIOŚ w Szczecinie wykonuje badania na terenach wokół mogilników zlikwidowanych na terenie województwa w latach 2010-2011. Na terenie Gminy monitoring regionalny wód podziemnych nie jest wykonywany (brak punktów pomiarowych WIOŚ).
Ostatnie badania wód podziemnych w obszarze JCWPd nr 10 wykonywane były w ramach monitoringu diagnostycznego w 2016 roku. Ocena JCWPd opracowana zostanie przez PIG-PIB w 2017 roku.

Źródło: https://www.wios.szczecin.pl

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

SIEĆ WODOCIĄGOWA

Obecność sieci wodociągowej istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów.

Systemy zaopatrzenia w wodę posiada większość miejscowości wchodzących w zasięg administracyjny Gminy Darłowo. Na jej terenie istnieją jednak pojedyncze tereny poza zasięgiem obsługi sieci wodociągowej, co determinuje konieczność dalszej rozbudowy sieci. Dotyczy to rejonów, charakteryzujących się rozproszoną zabudową mieszkaniową, głównie na obrzeżach Gminy. W związku z powyższym niezbędna jest rozbudowa systemu wodociągowego, co zapewni ciągłość i dostępności usług zaopatrzenia w wodę.
Wodociągi na terenie Gminy funkcjonują w dwóch formach - jako zbiorcze grupowe i lokalne z ujęć gminnych. Na system zaopatrzenia w wodę składają się ujęcia wody i jedenaście stacji uzdatniania wraz z sieciami wodociągowymi rozprowadzającymi wodę do poszczególnych miejscowości.

Zgodnie z danymi z GUS oraz w Urzędu Gminy Darłowo w latach 2010-2016 długość czynnej sieci rozdzielczej wzrosła o 30,16% i w 2016 r. wynosiła 150,86 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w 2016 r. kształtowała się na poziomie 1 761 szt. Z sieci wodociągowej w 2015 r. korzystało 89,5% mieszkańców Gminy Darłowo ze wszystkich sołectw. Częściowo sieć wodociągową posiada 9 sołectw,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 129

natomiast 22 sołectwa są w pełni podłączone do sieci. Dane dotyczące wyposażenia Gminy Darłowo w sieć wodociągową prezentuje poniższa tabela.

Tabela 20. Wyposażenie Gminy Darłowo w sieć wodociągową w latach 2010-2016

Wyszczególnienie	J.m.	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	115,9	116,9	116,9	116,9	117,2	148,7	150,86
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 539	1 579	1 608	1 627	1 670	1 729	1 761
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	6 583	6 652	6 710	6 726	7 177	7 170	b/d
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności								
ogółem	%	83,0	83,3	83,6	83,8	89,2	89,5	b/d

Źródło: Dane z GUS i z Urzędu Gminy Darłowo (2016 r.)

SIEĆ KANALIZACYJNA

Według dany z Urzędu Gminy Darłowo na koniec 2016 r. długość sieci kanalizacji sanitarnej wynosiła 98,75 km. Podłączonych do niej było 437 budynków mieszkalnych. Z sieci korzystali mieszkańcy 8 sołectw, czego teren 3 sołectw jest częściowo skanalizowany.

W związku z tym, że sieć kanalizacyjna jest jednym z podstawowych elementów warunkujących rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na każdym terenie, to Gmina Darłowo systematycznie i w miarę zapotrzebowania realizuje inwestycje w tym zakresie. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej następuje w pierwszej kolejności na obszarze Gminy o większych skupiskach mieszkańców, gdzie rozbudowa ta jest uzasadniona i opłacalna ekonomicznie. Tym samym należy zakładać, że rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy (a tym samym wzrost gęstości zaludnienia w poszczególnych miejscowościach) przyczyni się do rozwoju sieci kanalizacyjnej, co wpłynie w konsekwencji na dalszy wzrost jej atrakcyjności osadniczej.

OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW

Na terenie Gminy Darłowo funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków: w miejscowości Wicie i Rusko, ich przepustowość wynosi 3 181 m^3/dobę. Zbiorowym zaopatrzaniem w wodę oraz zbiorowym odprowadzaniem ścieków zajmuje się Gminny Zakład Użyteczności Publicznej w Dąbkach.

Mieszkańcy nieruchomości, które nie są podłączone do sieci kanalizacyjnej gromadzą nieczystości ciekłe w zbiornikach bezodpływowych (szamba). Duże nagromadzenie takich zbiorników, zwłaszcza w przypadku ich nieszczelności, może stanowić istotne zagrożenie dla stanu sanitarnego Gminy (głównie dla wód powierzchniowych, podziemnych oraz gleb).

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Wykorzystanie zbiorników bezodpływowych odnotowano dopiero od 2014 r. Według danych z GUS, w 2015 r. na terenie Gminy Darłowo znajdowało się 1 480 szt. zbiorników bezodpływowych (szamb).

Tabela 21. Wykorzystanie zbiorników bezodpływowych oraz stacji zlewnych na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
zbiorniki bezodpływowe	0	0	0	0	1 523	1 480
stacje zlewne	2	2	1	2	2	2

Źródło: Dane z GUS

Od 2005 r. na terenie Gminy obowiązuje zakaz budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w związku z inwestycjami dotyczącymi ciągłej rozbudowy sieci kanalizacyjnej. Gmina Darłowo sukcesywnie dąży do skanalizowania swojego całego obszaru.

5.6. Zasoby geologiczne i gleby

GLEBY

Jakość gleb na terenie Gminy w istotny sposób wpływa na jej potencjał. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Stopień zakwaszenia gleb na terenie Gminy Darłowo jest przeciętny, jednak występują gleby o charakterze lekko kwaśnym, kwaśnym oraz bardzo kwaśnym. Gleby o wysokim stopniu zakwaszenia są ubogie w składniki pokarmowe roślin, zawierają niewiele fosforu, magnezu oraz potasu.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2024

Tabela 22. Zestawienie gruntów wg klasoużytków (w ha) na terenie Gminy Darłowo (stan na rok 2017)

Klasa	Grunty orne	Łąki i pastwiska
	Powierzchnia (ha)	
III	-	1 203,311
IIIa	364,012	-
IIIb	1 732,042	0,2361

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Klasa	Grunty orne	Łąki i pastwiska
	Powierzchnia (ha)	
IV	3,7868	2 622,099
IVa	3 996,987	0,0408
IVb	2 534,796	0,4057
V	2 066,6	1 138,97
VI	479,9441	201,6002
VI rz	3,35	1,08
bez klasy	2,6077	15,6047

Źródło: Dane z Urzędu Gminy Darłowo

Zgodnie z danymi z Urzędu Gminy Darłowo, największą powierzchnię wśród gruntów ornych zajmują gleby klasy IVa, natomiast wśród łąk i pastwisk gleby klasy IV.

Na stan gleb na terenie Gminy Darłowo wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- Intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin - co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów);
- Działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków;
- Komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (degradacja chemiczna);

Ponadto, negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 132

wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalin lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

BADANIA MONITORINGOWE GLEB

Obowiązek prowadzenia badań gleb wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519 z późn. zm.).

WIOŚ w Szczecinie nie prowadzi badań monitoringowych gleb. Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519 z późn. zm.).

Na terenie Gminy Darłowo stan jakości gleb w ostatnich latach nie był monitorowany.

Źródło: Dane z WIOŚ w Szczecinie

GEOLOGIA

Według Centralnej Bazy Danych Geologicznych na terenie Gminy Darłowo dominują gliny zwałowe, żwiry, piaski i mułki kemów, żwiry, piaski głazy i gliny moren czołowych, piaski, żwiry i mułki rzeczne. Ich rozmieszczenie zaprezentowane zostało na poniższym rysunku.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 133

Rysunek 14. Położenie geologiczne Gminy Darłowo

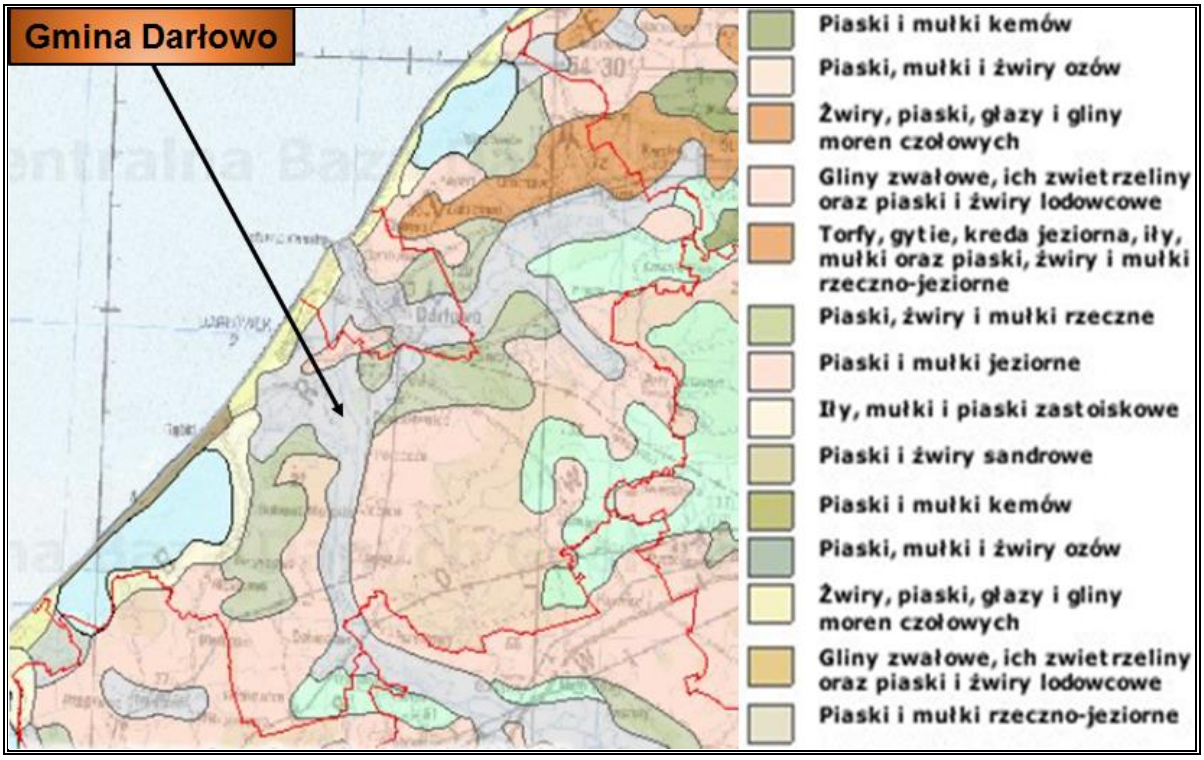

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, web3.pgi.gov.pl

OBSZARY GÓRNICZE

Na terenie Gminy Darłowo nie znajdują się złoża kruszywa naturalnego.

Źródło: Informacje z Urzędu Gminy Darłowo

OSUWISKA

Ruchy masowe ziemi stanowią w niektórych przypadkach zagrożenie dla obiektów budowlanych posadowionych na uruchomionej powierzchni oraz zagrożenie dla życia i zdrowia.

Rysunek 15. Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych na terenie Gminy Darłowo

Źródło: http://geoportal.pgi.gov.pl/css/sopo/mapy/woj_zach-pomorskie.jpg

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO), na terenie analizowanej jednostki nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych. Jednak w północnej części Gminy zlokalizowane są obszary predysponowane do występowania ruchów masowych, które w przyszłości mogą przekształcić się w osuwiska.

Źródło: System Osłony Przeciwosuwiskowej; http://geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO

5.7. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Problem gospodarki odpadami jest jednym z ważniejszych zagadnień ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami ma negatywny wpływ na otaczającą przyrodę oraz zdrowie ludzi. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki w tym zakresie oraz minimalizacja ilości powstających odpadów.

Zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Zachodniopomorskiego, obszar województwa zachodniopomorskiego podzielony został na poszczególne regiony gospodarki

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 135

odpadami. Wyróżnionych zostały 2 regiony: zachodni oraz wschodni. **Gmina Darłowo należy do regionu wschodniego.**

Rysunek 16. Położenie Gminy Darłowo na tle regionów gospodarki odpadami w województwie zachodniopomorskim

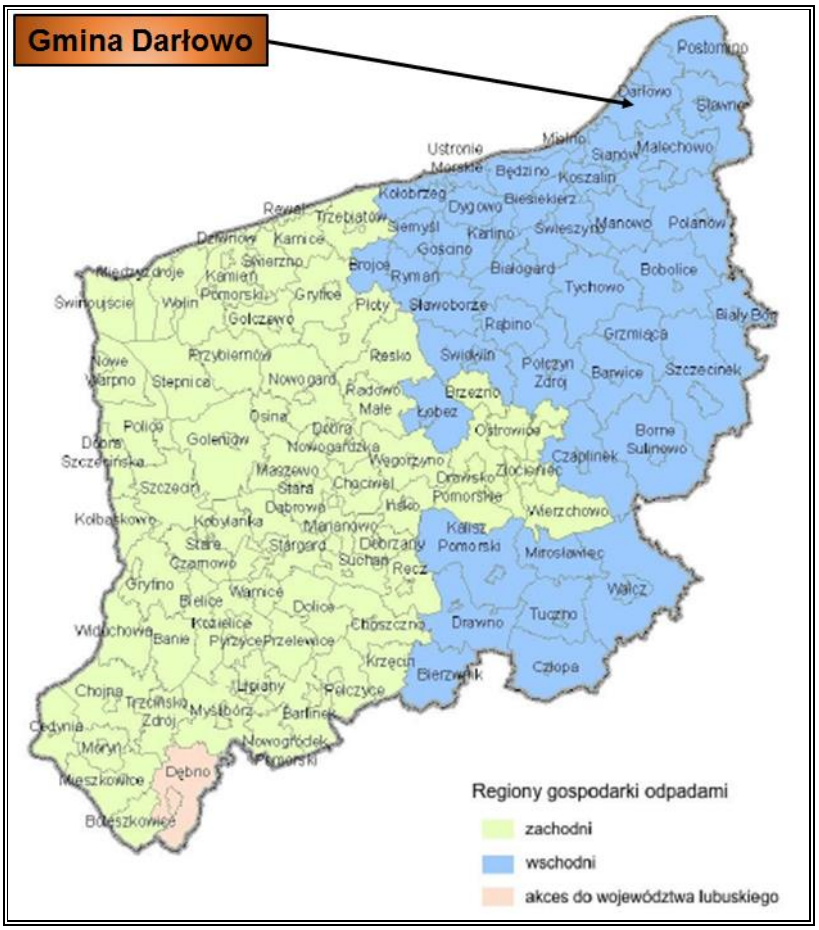

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023

Na terenie Gminy obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Darłowo* przyjęty uchwałą nr XIX.160.2016 Rady Gminy Darłowo z dnia 19 lutego 2016 r.

Dokument określa szczegółowe zasady utrzymanie czystości i porządku, dotyczące:

- wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości,
- rodzaju i minimalnej pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości, na drogach publicznych oraz warunki rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym,
- częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz terenów przeznaczonych do użytku publicznego,
- innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

- obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mających na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku,
- wymagań utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej, w tym także zakazu ich utrzymywania na określonych obszarach lub w poszczególnych nieruchomościach,
- wyznaczenia obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, a odbierający odpady poprzez odbieranie lub przyjmowanie przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, następujących rodzajów odpadów komunalnych:

- niesegregowanych zmieszanych odpadów;
- papieru i tektury;
- tworzyw sztucznych, metali, opakowań wielomateriałowych;
- odpadów zielonych;
- opakowań ze szkła;
- mebli i innych odpadów wielkogabarytowych;
- odpadów biodegradowalnych, w tym opakowań ulegających biodegradacji i odpadów zielonych (np.: chwasty, liście, skoszona trawa, niewielkie gałęzie drzew i krzewów);
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego;
- powstających w gospodarstwach domowych przeterminowanych leków i chemikaliów;
- zużytych baterii i akumulatorów;
- powstających w gospodarstwach domowych zużytych opon;
- popiołu powstałego w paleniskach gospodarstw domowych.

Odbiorem odpadów komunalnych z terenu Gminy Darłowo, zajmuje się Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą Krupach. Umowa obowiązuje do końca roku 2017.

Na terenie jednostki odpady komunalne są gromadzone „u źródła” i odbierane z uwzględnieniem następujących frakcji:

- zmieszane (niesegregowane) odpady komunalne / pozostałości po segregacji są odbierane co dwa tygodnie (w sezonie letnim dwa razy w tygodniu – z nieruchomości „mieszanych” i niezamieszkałych);

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 137

- odpady segregowane (papier, szkło, tworzywa sztuczne i odpady wielomateriałowe) są odbierane raz w miesiącu;
- odpady ulegające biodegradacji (gł. gromadzone w przydomowych kompostownikach).

Na terenie Gminy utworzono Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, do którego mieszkańcy gminy w ramach ponoszonej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą dostarczać wszelkie komunalne odpady problemowe, takie jak: zużyte baterie, przeterminowane leki oraz gruz, a także odpady zielone. Punkt zlokalizowany jest w miejscowości Krupy 72 (składowisko odpadów) i pracuje od poniedziałku do piątku w godzinach 7 - 15.

Dodatkowo punkty selektywnej zbiórki odpadów, wyposażone w pojemniki na szkło i plastik rozmieszczono w następujących miejscowościach: Barzowice, Bobolin, Boryszewo, Bukowo Morskie, Cisowo, Dąbki, Dobiesław, Domasławice, Drozdowo, Gleźnowo, Jeżyce, Jeżyczki, Kopań, Kopnica, Kowalewice, Krupy, Nowy Jarosław, Nowy Kraków, Palczewice, Pęciszewko, Porzecze, Rusko, Sińczyca, Słowino, Stary Jarosław, Sulimice, Wicie, Wiekowo, Wiekowice, Zakrzewo, Zielnowo, Żukowo Morskie.

Dwukrotnie w ciągu roku na terenie analizowanej jednostki organizowana jest mobilna zbiórka odpadów. Wiosną i jesienią mieszkańcy mogą w ten sposób oddać zużyty sprzęt elektryczny, świetlówki, elektronarzędzia oraz odpady wielkogabarytowe.

Na terenie gminy Darłowo nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady – zgodnie z umową przekazywane były Gminnemu Zakładowi Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Krupach.

Ze Sprawozdania Wójta Gminy Darłowo z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2016 wynika, że z terenu Gminy Darłowo zebrano łącznie 3 119,772 Mg odpadów komunalnych. Rodzaj i masę odpadów w 2016 r. prezentuje poniższa tabela.

Tabela 23. Rodzaj i masa odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Darłowo w 2016 r.

Kod zebranych odpadów komunalnych	Rodzaj zebranych odpadów komunalnych	Masa zebranych odpadów komunalnych [Mg]
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	8,494
150104	Opakowania z metali	1,407
15 01 07	Opakowania ze szkła	61,290
170101	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	45,000

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Kod zebranych odpadów komunalnych	Rodzaj zebranych odpadów komunalnych	Masa zebranych odpadów komunalnych [Mg]
170107	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	4,980
17 03 80	Odpadowa papa	1,840
17 04 02	aluminium	0,021
17 04 05	Żelazo i stal	5,680
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	7,150
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	7,810
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23, 20 01 35	6,400
20 02 03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	58,600
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	2 861,38
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	38,480
Razem		**3 119,772**

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Darłowo za rok 2016

Tabela 24. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych przewidziane do osiągnięcia w poszczególnych latach

Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [Mg]								
2012 r.	**2013 r.**	**2014 r.**	**2015 r.**	**2016 r.**	**2017 r.**	**2018 r.**	**2019 r.**	**2020 r.**
10%	12%	14%	16%	18%	20%	30%	40%	50%

Źródło: *Załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 14 grudnia 2016 r.*

Osiągnięty przez Gminy Darłowo w 2016 r. poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z obszaru Gminy, wyniósł 29,69%. Oznacza to, że Gmina Darłowo wywiązała się z obowiązku narzuconego w Rozporządzeniu Ministra Środowiska.

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Darłowo za rok 2016

Tabela 25. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych przewidziane do osiągnięcia w poszczególnych latach

Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia [Mg]								
2012 r.	**2013 r.**	**2014 r.**	**2015 r.**	**2016 r.**	**2017 r.**	**2018 r.**	**2019 r.**	**2020 r.**
30%	36%	38%	40%	42%	45%	50%	60%	70%

Źródło: *Załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 14 grudnia 2016 r.*

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 139

Gmina Darłowo osiągnęło 100% poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, w związku z tym wywiązała się z obowiązku narzuconego w Rozporządzeniu Ministra Środowiska.

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Darłowo za rok 2016

Tabela 26. Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%]

Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji								
2012 r.	**16 lipca 2013 r.**	**2014 r.**	**2015 r.**	**2016 r.**	**2017 r.**	**2018 r.**	**2019 r.**	**16 lipca 2020 r.**
75%	50%	50%	50%	45%	45%	40%	40%	35%

Źródło: *Załącznik do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 25 maja 2012*

Poziom ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania dla Gminy Darłowo w 2016 r. wyniósł **0,00%,** w związku z tym Gmina wywiązała się z obowiązku narzuconego w Rozporządzeniu Ministra Środowiska.

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Darłowo za rok 2016

Na terenie Gminy Darłowo obowiązuje *Program Usuwania Azbestu oraz Wyrobów Zawierających Azbest wraz z Inwentaryzacją dla Gminy Darłowo* przyjęty Uchwałą Nr XXVIII/393/2009 Rady Gminy Darłowo z dnia 22 października 2009 r. Uchwałą została zmieniona uchwałą nr XXIII.209.2016 Rady Gminy Darłowo z dnia 11 sierpnia 2016 r. Celem programu jest zaplanowanie działań związanych z oczyszczeniem terenu Gminy Darłowo z azbestu, tj. wyrobów budowlanych zawierających azbest jak również pozostałych wyrobów zawierających azbest i odpadów azbestowych w określonym horyzoncie czasowym.

Łącznie, na terenach posesji osób fizycznych z Gminy Darłowo zinwentaryzowano 2 884 263,5 kg, czyli 214 281,0 m^2 wyrobów azbestowych. Ilość odpadów zawierających azbest luzem na posesjach osób fizycznych na terenie Gminy Gmina Darłowo to 3 304,0 kg.

Tabela 27. Łączna ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w nieruchomościach osób fizycznych na terenie Gminy Darłowo

OSOBY FIZYCZNE RODZAJ WYROBÓW	**Budynki. mieszkalne [m^2]**	**Budynki gospodarcze [m^2]**	**Odpady azbest. luzem [m^2]**	**Razem na posesji [m^2]**
	[kg]	[kg]	[kg]	[kg]
PŁYTY FALISTE AZBESTOWOCEMENTOWE	38 592,0	171 478,0	3 304,0	213 374,0
	557 975,0	2 276 281,0	42 258,0	2 876514,0

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

OSOBY FIZYCZNE RODZAJ WYROBÓW	Budynki. mieszkalne [m²]	Budynki gospodarcze [m²]	Odpady azbest. luzem [m²]	Razem na posesji [m²]
	[kg]	[kg]	[kg]	[kg]
PŁYTKI KARO	280,0	415,0	0,0	695,0
	2 268,0	3361,5	0,0	5629,5
PŁYTY AZBESTOWO CEMENTOWE, PŁASKIE, ACEKOL	0,0	212,0	0,0	212,0
	0,0	2120,0	0,0	2120,0
RAZEM: m²	**38 872,0**	**172 105,0**	**3 304,0**	**214 281,0**
RAZEM: kg	**560 243,0**	**2 281 762,5**	**42 258,0**	**2 884263,5**

Źródło: Program Usuwania Azbestu oraz Wyrobów Zawierających Azbest wraz z Inwentaryzacją dla Gminy Darłowo

5.8. Zasoby przyrodnicze

5.8.1. Szata roślinna

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie Gminy Darłowo w 2014 r. wg danych z GUS wynosiła 6 329 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) Gminy wg danych z GUS w 2014 r. wynosiła 23,49%. Lasy Państwowe znajdujące się na terenie Gminy znajdują się w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinku (Nadleśnictwo Karnieszewice i Nadleśnictwo Sławno). Na terenie Nadleśnictw dominują drzewostany o wysokiej zasobności i dobrej jakości.

Głównym gatunkiem lasotwórczym w lasach Nadleśnictwa Karnieszewice jest sosna, panująca na 52,1% powierzchni, jednak również istotnymi gatunkami są: buk (14,1% pow.), brzoza (10,4% pow.), olsza (6,0% pow.), dęby (5,5% pow.) i świerk (9% pow.). W strukturze wiekowej lasów Nadleśnictwa przeważają drzewostany w wieku od 41 do 50 lat, a dominującymi typami siedliskowymi lasu jest bór mieszany świeży, zajmujący powierzchnię 6 051,58 ha oraz las mieszany świeży (pow. 2 586,02 ha) i las świeży (pow. 2 586,02 ha), które zajmują siedliska średnio i bardzo żyzne.

Źródło: http://www.karnieszewice.szczecinek.lasy.gov.pl/

Lasy Nadleśnictwa Sławno charakteryzują się dużą różnorodnością siedlisk. Dominującymi są: las mieszany świeży i las świeży, bór mieszany świeży, bór świeży. Łącznie siedliska lasowe zajmują 75,9%, siedliska borowe 24,1%. W lasach Nadleśnictwa Sławno najczęściej można spotkać sosnę, która zajmuje 50,9%, buka 14,8%, świerka 12,3%, brzozę 9,2%, olszę 5,3% i dęba 5,0%.

Źródło: http://www.slawno.szczecinek.lasy.gov.pl/

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 141

Rysunek 17. Lasy na terenie Gminy Darłowo

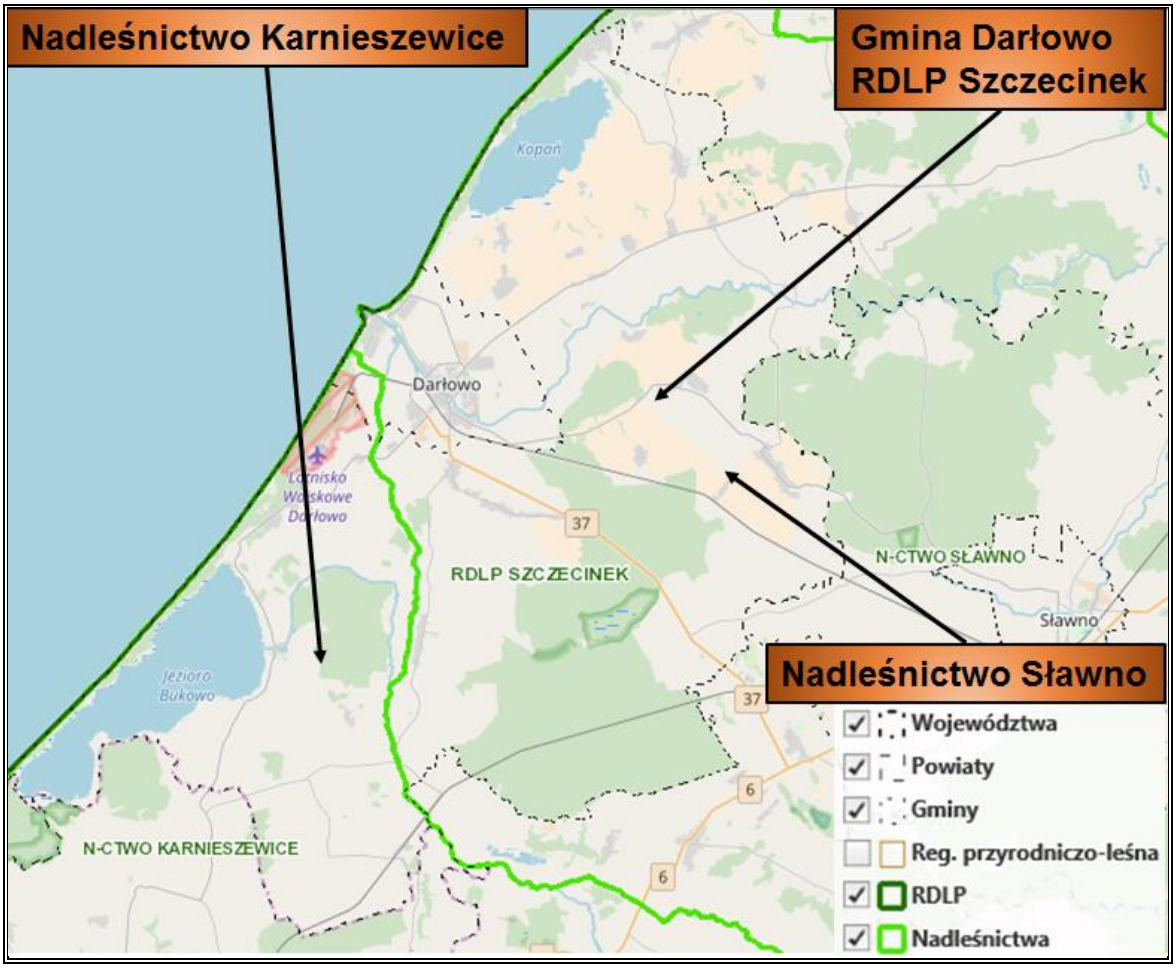

Źródło: Bank Danych o Lasach http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/

Plan urządzania lasu stanowi szczegółowy leśny plan gospodarczy i jest to podstawowy dokument gospodarki leśnej opracowywany dla lasów stanowiących własność Skarbu Państwa (sporządzany dla nadleśnictw na 10 lat). Dla Nadleśnictwa Karnieszewice obowiązuje *Plan Urządzania Lasu na lata 2017-2026 Nadleśnictwa Karnieszewice.* Dla Nadleśnictwa Sławno obowiązuje *Plan Urządzania Lasu Nadleśnictwa Sławno na lata 2009-2018.*

Źródło: http://www.karnieszewice.szczecinek.lasy.gov.pl/; http://bip.szczecin.rdos.gov.pl/

Ważną rolę w rolniczym krajobrazie Gminy Darłowo pełnią również zadrzewienia, które pełnią różnorodne funkcje ochronne, mikroklimatyczne, biocenotyczne, produkcyjne i rekreacyjno-turystyczne. Wg danych GUS, powierzchnia gruntów zadrzewionych i zakrzewionych w 2014 r. stanowiła 0,47% powierzchni Gminy Darłowo (124 ha).

5.8.2. Świat zwierząt

Na obszarze Nadleśnictwa Sławno nieodłącznym składnikiem ekosystemów leśnych jest zwierzyna łowna (jeleń, sarna, dzik) oraz szkody przez nią wyrządzane. Wiele uwagi poświęcane jest stworzeniu odpowiednich warunków jej bytowaniu w tym ograniczeniu przez nią szkód w uprawach i młodnikach.

Źródło: http://www.slawno.szczecinek.lasy.gov.pl/

5.8.3. Formy ochrony przyrody

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 poz. 2134 ze zm.), są:

- parki narodowe, rezerwaty przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze Gminy Darłowo znajduje się 7 obszarowych form ochrony przyrody:

1. **Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski,**
2. **Obszar Specjalny Ochrony Ptaków Natura 2000 Przybrzeżne wody Bałtyku PLB990002,**
3. **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038,**
4. **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Jezioro Kopań PLH320059,**
5. **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH320041,**
6. **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Słowińskie Błoto PLH320016,**
7. **Rezerwat przyrody „Słowińskie Błota".**

Ponadto, na terenie Gminy Darłowo znajdują się pomniki przyrody, korytarze ekologiczne oraz jeden użytek ekologiczny.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 143

Rysunek 18. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Darłowo

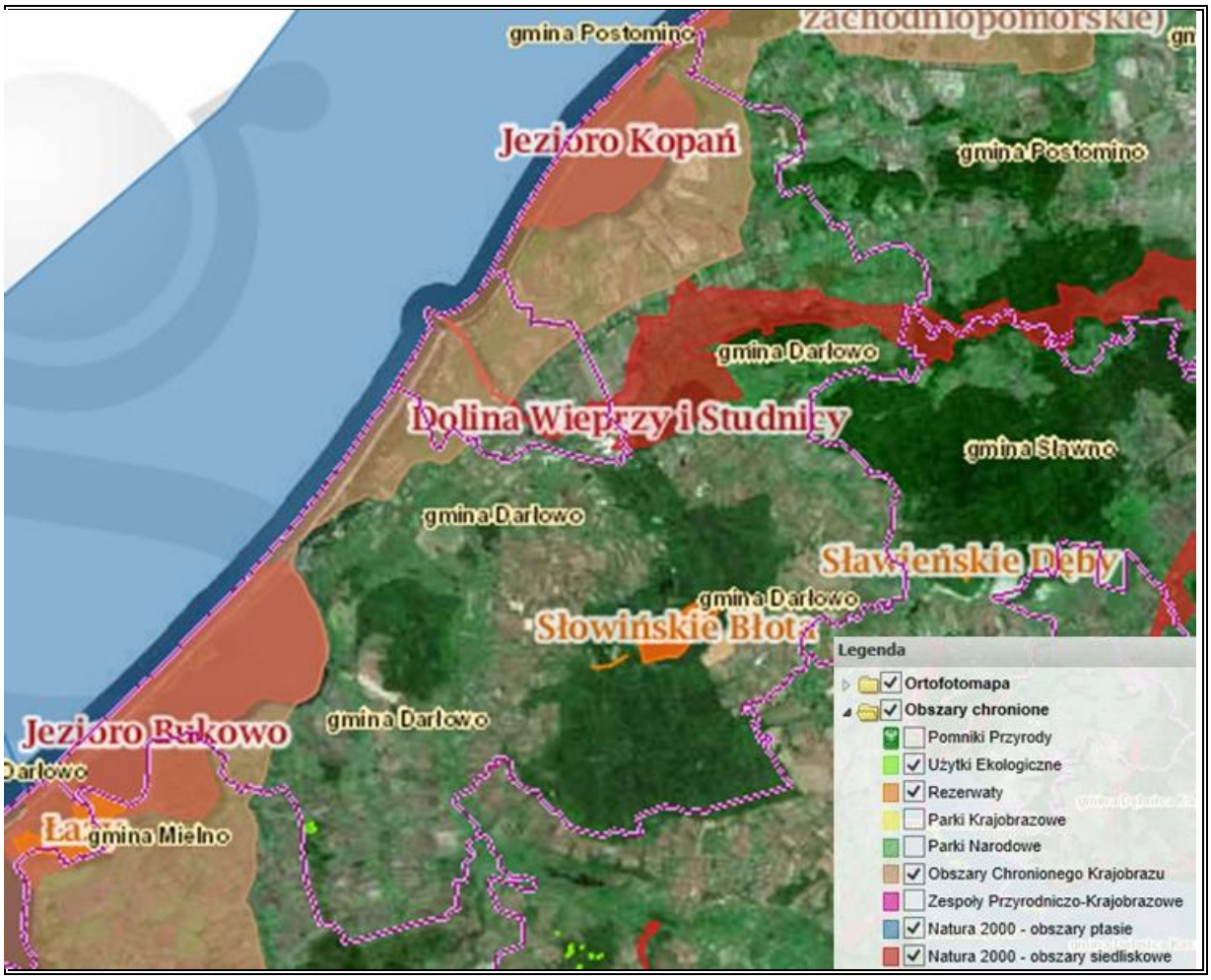

Źródło: http://geoserwis.gdos.gov.pl/

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 ze zm.) „**obszar chronionego krajobrazu** obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU KOSZALIŃSKI PAS NADMORSKI

Ustanowiony na mocy Uchwały Nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN w Koszalinie Nr 9, poz. 49 z 1975 r.) jako obszar szczególnej ochrony i określenia zasad zagospodarowania z preferencją zagospodarowania turystycznego. Zajmuje powierzchnię 369 229 ha. Obszar obejmuje pas pradoliny nadmorskiej wraz z jeziorami przymorskimi (Jamno, Bukowo, Kopań), równinę polodowcową, poprzecinaną przymorskimi rzekami (Parsętą, Grabową, Wieprzą) oraz pasmo wzgórz morenowych, leżące na wschód od Koszalina. Charakteryzuje się takimi terenami jak: obszary klifowe, nadmorskie wydmy szare,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

początkowe stadia nadmorskich wydm białych, lasy mieszane na wydmach nadmorskich, żyzne buczyny, kwaśne buczyny, grąd subatlantycki, kwaśne dąbrowy, lasy łęgowe oraz łąki świeże użytkowane ekstensywnie i podmokłe łąki eutroficzne oraz przymorskie jezioro Jamno z mierzeją oraz przylegające do jeziora kompleksy lasów i bagiennych łąk. Głównymi walorami tego obszaru są:

- urozmaicona rzeźba terenu z wieloma kompleksami leśnymi oraz rozległymi kulturowymi powierzchniami upraw rolnych,
- krajobraz nadmorski, charakterystyczny dla Wybrzeża Środkowego,
- malownicze, głęboko wcięte w powierzchnię doliny rzek przymorskich, które tutaj uchodzą do morza,
- siedliska przyrodnicze podlegające szczególnej ochronie,
- wzgórza moreny czołowej i przymorskie jeziora,
- miejsca lęgowe i siedliska rzadkich i ginących zwierząt,
- trasy przemieszczania się ptactwa w okresie wiosennych i jesiennych przelotów.

Źródło: http://www.karnieszewice.szczecinek.lasy.gov.pl/; http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/

Obszary Natura 2000 – program sieci obszarów objętych ochroną przyrody na terytorium Unii Europejskiej. Celem programu jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków, które uważane są za cenne i zagrożone w skali całej Europy.

OBSZARY NATURA 2000

- **Obszar Specjalny Ochrony Ptaków Natura 2000 Przybrzeżne wody Bałtyku PLB990002 –** obszar zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej. Zajmuje teren o powierzchni 211 741,2 ha. Obejmuje pas wód przybrzeżnych Bałtyku o około 15 kilometrowej szerokości i głębokości osiągającej od 0 do 20 m. Rozciąga się na odcinku 200 km, poczynając od nasady Półwyspu Helskiego po granicę z ostoją Zatoki Pomorskiej przebiegającą prostopadle do zachodnich krańców jeziora Bukowo (Łazy). Dno morskie jest nierówne, deniwelacje dna sięgają 3 m. W faunie bentosowej dominują drobne skorupiaki. Rzadko obserwowane są morskie ssaki duże - foki szare i obrączkowane oraz morświny. Obszar stanowi ostoję ptasią o randze europejskiej. Na obszarze zimują w znaczących ilościach 2 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi. Szczególne znaczenie mają również populacje lodówki, nurnika i uhli.
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038** – obszar zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. Obszar dolina rzeki Wieprzy i Studnicy rozciąga się od źródeł koło Wałdowa i Miastka, aż po miejscowość Staniewice koło Sławna wraz z dużymi fragmentami

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 145

zlewni tych rzek, w tym terenami źródliskowymi. Zajmuje powierzchnię 14 349 ha. Rzeki te mają naturalny charakter, w niewielkim tylko stopniu zostały przekształcone przez człowieka. Wzniesienia morenowe w otoczeniu dolin dochodzą do ponad 200 m n.p.m. Przełomowe odcinki tych rzek mają podgórski charakter. Szczególnie głęboko wcięta jest rynna rzeki Wieprzy (od źródeł do Bożanki). W zlewni Wieprzy zachowały się duże połacie mokradeł, oraz torfowiska wysokie i bory bagienne (teren rezerwatu Torfowisko Potoczek). W dolinach rzek występują starorzecza, mezotroficzne i dystroficzne jeziora, niektóre otoczone torfowiskami mechowiskowymi i podmokłymi oraz świeżymi łąkami. Występuje tu także jezioro lobeliowe (j. Byczyńskie). Na terenach bezodpływowych, liczne są małe mszary i oczka dystroficzne. Cały obszar charakteryzuje się dużą lesistością. Strome zbocza (Pradolina Pomorska) i liczne wąwozy są porośnięte grądami oraz kwaśnymi i żyznymi buczynami, a w obszarach źródliskowych występują olsy źródliskowe i podgórskie łęgi. Dolina Wieprzy i Studnicy obejmuje szereg ważnych siedlisk z Dyrektywy Siedliskowej (łącznie 21 typy siedlisk). Są to również bardzo ważne siedliska dla cennej fauny obszaru.

- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Jezioro Kopań PLH320059** – obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE). Zajmuje powierzchnię 192,6 ha. Obszar obejmuje torfowisko kopułowe typu bałtyckiego na południowej granicy zasięgu geograficznego tego typu torfowisk w Europie. Jest to najlepiej zachowane torfowisko tego typu na Pomorzu, a prawdopodobnie również w całym kraju. Położone jest na wododziale rzek Grabowej i Wieprzy, w płytkim obniżeniu moreny dennej, zbudowanej z ciężkich glin zwałowych. Wyróżnia się specyficzną genezą i historią rozwoju złoża. Złoże zachowane jest w około 90%. Część wyeksploatowana podlega regeneracji. Torfowisko ma klasyczny układ warstw i charakterystyczny kształt kopuły. Jest względnie dobrze uwodnione. Wierzchowina torfowiska w większości znajduje się w stadium zastoju wzrostu. Zbocza kopuły posiadają typową strefowość boru bagiennego i brzeziny bagiennej. W otoczeniu torfowiska na mineralnym podłożu dominują lasy liściaste, głównie bukowo-dębowe i bukowe.
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Jezioro Kopań PLH320059** – obszar został zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 146

region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Zajmuje obszar 1 166,5 ha. Obszar "Jezioro Kopań" obejmuje eutroficzne, typowe, przymorskie jezioro Kopań wraz z przyległymi terenami przymorskimi. Jezioro oddzielone jest od morza piaszczystą, miejscami bardzo wąską mierzeją. Brzegi są trudno dostępne, porośnięte szuwarami. Kopań należy do lepiej zachowanych jezior przymorskich - nie jest zdegradowane ani zanieczyszczone, brzegi nie są jeszcze masowo zurbanizowane, a prowadzona ekstensywna gospodarka rybacka nie zagraża ekosystemowi jeziornemu. Okresowo suchy kanał jest doprowadzalnikiem wody morskiej. Brzeg morski charakteryzuje się dobrze zachowanymi wydmami białymi i szarymi oraz lasami nadmorskimi - zwłaszcza brzozowo-dębowymi.

- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH320041** – obszar został zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE). Zajmuje powierzchnię 3 263 ha. Na terenie obszaru znajduje się duże jezioro Bukowo, które poza jeziorami w Słowińskim P.N. jest uznawane za najlepiej zachowane jezioro przymorskie w Polsce, wraz z mierzeją oraz dwoma przylegającymi do jeziora kompleksami leśnymi: borów i brzezin bagiennych, i łęgów w odmianie przymorskiej oraz bagien z woskownicą porastających torfowisko wysokie typu bałtyckiego. Jest to jeden z lepiej zachowanych i praktycznie nie zabudowany odcinek wybrzeża bałtyckiego w Polsce. Na tym obszarze znajduje się tylko jedna, niewielka osada – Dąbkowice. Jezioro zachowuje naturalny rytm połączenia z morzem w okresie jesienno-wiosennym i zamknięcia latem, zwykle także zimą. Ten naturalny rytm jest sam w sobie unikatowy.
  We względnie niewielkim akwenie jeziora Bukowo żyje 20 gatunków ryb. Na uwagę zasługuje unikatowa populacja płoci, wędrująca między jeziorem a Bałtykiem. W kompleksie lasów łęgowych w leśnictwie Iwęcino występuje bardzo liczna populacja podkolana białego. W skład obszaru wchodzi też fragment mierzei sąsiedniego jez. Jamno, ze stanowiskiem Linaria loeseli najdalej wysuniętym na zachód na polskim wybrzeżu - ważnym z powodów biogeograficznych. Bardzo ceniona jest roślinność związana z wydmami (zarośla rokitnika i bory).

Źródło: http://obszary.natura2000.org.pl; http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/

Rezerwat przyrody w brzmieniu art. 13 ust. 1 Ustawy o ochronie przyrody z 2004 r. (Dz. U. 2016 poz. 2134 ze zm.): „...obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 147

szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.”

Rezerwat przyrody „Słowińskie Błota” – obszar został zatwierdzony Rozporządzeniem Nr 20/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 września 2005 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Słowińskie Błota". Rezerwat "Słowińskie Błota" położony jest na północny zachód od wsi Słowino i obejmuje obszar około 192,55 ha. Celem ochrony przyrody w Rezerwacie jest zachowanie kopułowego torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z charakterystyczną florą i fauną. Realizacja celu ochrony następuje poprzez zachowanie występujących w rezerwacie wielu cennych oraz chronionych gatunków roślin, w szczególności takich jak: rosiczki okrągłolistnej, wiciokrzewu pomorskiego, bagna zwyczajnego, widłaka jałowcowatego, maliny moroszki i torfowców, a także zwierząt, w szczególności takich jak: włochatki, samotnika, dzięcioła czarnego i czeczotki oraz zachowanie występujących w rezerwacie siedlisk wymagających ochrony: żywego torfowiska wysokiego, torfowiska wysokiego zniekształconego, lecz zdolnego do regeneracji, kwaśnej buczyny niżowej oraz borów i brzezin bagiennych. Obszar rezerwatu objęty jest ochroną czynną. Dla celów badań naukowych udostępnia się obszar całego rezerwatu.

Źródło: http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/; http://www.ipomorze.pl/

TERENY ZIELENI URZĄDZONEJ

Tereny zieleni urządzonej definiuje się jako tereny wraz z infrastrukturą techniczną i budynkami funkcjonalnie z nimi związanymi, pokryte roślinnością, znajdujące się w granicach wsi o zwartej zabudowie lub miast, pełniące funkcje estetyczne, rekreacyjne, zdrowotne lub osłonowe, a w szczególności parki, zieleńce, promenady, bulwary, ogrody botaniczne, zoologiczne, jordanowskie i zabytkowe oraz cmentarze, a także zieleń towarzysząca ulicom, placom, zabytkowym fortyfikacjom, budynkom, składowiskom, lotniskom oraz obiektom kolejowym i przemysłowym.

Obszary zielone modyfikują lokalne warunki klimatyczne, ale także oczyszczają atmosferę z zanieczyszczeń stałych i gazowych, regulują stosunek CO_2 i O_2 w atmosferze, wytłumiają hałas oraz stanowią miejsce wypoczynku i rekreacji. Rola terenów zielonych wiąże się również ze zwiększaniem różnorodności biologicznej oraz wpływem na walory estetyczne krajobrazu. Na terenie Gminy Darłowo występują następujące tereny zieleni urządzonej: cmentarze, zieleń towarzysząca ulicom, placom oraz budynkom.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 148

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), na terenie Gminy Darłowo wyróżniono korytarze ekologiczne o następującej funkcji:

- **korytarze ekologiczne o znaczeniu europejskim:**
  - obszar wód przybrzeżnych Bałtyku, ważny dla migracji roślin związanych z wodami morskimi i dwuśrodowiskowych (wód lekko zasolonych), a także dla bezkręgowców, ryb, ptaków wodnych i częściowo wodno – błotnych oraz ssaków morskich,
  - wybrzeże morskie wraz z pasem wydm, lasów nadmorskich oraz zadrzewień i zakrzewień rosnących u podnóża wydm, ważne dla migracji roślin związanych z pobrzeżem Bałtyku i dwuśrodowiskowych, w przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających,
  - pas łąk nadmorskich położonych w dolinach rzek i jezior przymorskich, ważny dla migracji roślin związanych z pobrzeżem Bałtyku i dwuśrodowiskowych, w przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających.
- **korytarze o znaczeniu krajowym**

Przy założeniu, że korytarze o znaczeniu europejskim są także korytarzami o znaczeniu krajowym, zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), doliny rzeki Wieprzy i Grabowej uznano za korytarze o znaczeniu krajowym.

- **korytarze o znaczeniu regionalnym**

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), do tej kategorii korytarzy zaliczono -doliny Wieprzy i Grabowej, ważne dla migracji roślin związanych z dolinami rzecznymi. Łącząc pobrzeże Bałtyku z obszarem wysoczyzny morenowej na południu doliny tych rzek, korytarze te stanowią wektor translacji roślin. W przypadku zwierząt jest on szczególnie ważny dla ptaków drapieżnych, wodno – błotnych i śpiewających.

- **korytarze o znaczeniu lokalnym**

Zgodnie z zapisami zawartymi w *Koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska* (Liro A. 1995. Fundacja IUCN Poland, Warszawa), do tej kategorii korytarzy zaliczono:

- wyżej wymienione korytarze,
- małe lokalne cieki, szpalery drzew, ogrody działkowe, parki, cmentarze, które stanowią tzw. sieć zieleni miejskiej. Korytarze ważne dla lokalnej migracji bezkręgowców (pszczołowate), ptaków śpiewających.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 149

POMNIKI PRZYRODY

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 ze zm.) „*pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie*".

Tabela 28. Pomniki przyrody na terenie Gminy Darłowo

Nazwa gatunkowa polska/opis pomnika	Gmina	Forma	Akty prawne
Lipa drobnolistna	Darłowo	grupa 14 drzew	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995
Jesion	Darłowo	grupa 3 drzew	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995
Jesion od. zwisająca	Darłowo	Grupa 2 drzew	
Dąb	Darłowo	Grupa 3 drzew	
Klon	Darłowo	Poj.	
Lipa	Darłowo	Poj.	
Lipa	Darłowo	Grupa 2 drzew	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995
Dąb	Darłowo	Poj.	
Świerk	Darłowo	Poj.	
Lipa drobnolistna	Darłowo	Grupa 4 drzew	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995
Cmentarz ewangelicki obecnie katolicki	Darłowo	jednoobiektowy	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995
Lipa	Darłowo	Grupa 3 drzew	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995
Kasztanowiec	Darłowo	Poj.	
Klon jawor	Darłowo	Poj.	
Lipa drobnolistna	Darłowo	Grupa 7 drzew	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995
Cmentarz ewangelicki	Darłowo	jednoobiektowy	Rozporządzenie Nr 12/95 Wojewody Koszalińskiego z dnia 28 grudnia 1995
drzewo	Darłowo	jednoobiektowy	Uchwała Nr XXXII/408/2006 Rady Gminy Darłowo z dnia 29 września 2006 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody
drzewo	Darłowo	jednoobiektowy	Uchwała Nr XXXII/408/2006 Rady Gminy Darłowo z dnia 29 września 2006 r. w sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.
drzewo	Darłowo	jednoobiektowy	Uchwała Nr XIX/257/2008 Rady Gminy Darłowo z dnia 30 września 2008 r. w

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 150

Nazwa gatunkowa polska/opis pomnika	Gmina	Forma	Akty prawne
			sprawie uznania drzew za pomniki przyrody.

Źródło: http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Wg ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 ze zm.) *„użytki ekologiczne to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”.*

Na terenie Gminy Darłowo zlokalizowany jest jeden użytek ekologiczny.

Tabela 29. Użytek ekologiczny na terenie Gminy Darłowo

Nazwa	Rodzaj użytku	Data powstania	Powierzchnia	Opis wartości przyrodniczej	Dane aktu prawnego
Bagno	Bagno	12.04.1996	0,2700 ha	śródleśne zagłębienie, okresowo wypełnione wodą, otoczone lasem bukowym; zarośla wierzbowe	Uchwała Nr XVI/201/96 Rady Gminy Darłowo z dnia 12 kwietnia 1996 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny bagna.

Źródło: http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/

5.9. Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w Ustawie Prawo ochrony środowiska (tytuł IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałą w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych sytuacji, prowadząca do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art.3, ust. 23). Definicja ta jest zbieżna z Dyrektywą Seveso II (96/82/WE) oraz Konwencją z 1992 r. w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych.

- **AWARIE ELEKTROWNI JĄDROWYCH, GWAŁTOWNE POŻARY OBIEKTÓW PRZEMYSŁOWYCH, ATAKI TERRORYSTYCZNE**

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 151

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku – zakłady, na których terenie znajdują się mniej niebezpieczne substancje lub ich ilość jest mniejsza;
- zakłady o dużym ryzyku.

Na terenie Gminy Darłowo nie występują większe zakłady przemysłowe, w których mogą wystąpić zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

- **TRANSPORT SUBSTANCJI NIEBEZPIECZNYCH**

Poważne zagrożenie w powiecie sławieńskim oraz dla Gminy Darłowo stanowić może również transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Obecność na terenie Gminy ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał rozwojowy Gminy, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych.

- **INNE ZAGROŻENIA**

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie Gminy Darłowo, można wyróżnić: zagrożenia radiacyjne (skażenia promieniotwórcze), chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej), awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne, wodociągowe), terrorystyczne (z wykorzystaniem broni, bomb, materiałów wybuchowych, środków chemicznych oraz biologicznych).

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od pracowników Urzędu Gminy Darłowo, w 2016 r. na terenie Gminy nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnych awarii.

6. Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii

Racjonalizacja użytkowania wody do celów produkcyjnych i konsumpcyjnych

Osiągnięcie założonego celu, będzie możliwe w przypadku podjęcia działań przez podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie Gminy, zużywające na cele produkcyjne znaczne zasoby wody, a także przez jednostki komunalne, gospodarujące miejską infrastrukturą techniczną. Zgodnie z danymi GUS, zużycie wody przez wszystkich korzystających (zarówno na cele konsumpcyjne, jak i produkcyjne) systematycznie spada. To pozytywne zjawisko może

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

wynikać zarówno z coraz wyższych jednostkowych cen wody, opomiarowania zużycia, jak i wzrostu świadomości mieszkańców co do konieczności racjonalnego gospodarowania wodą. W celu dalszego zmniejszenia wodochłonności w strefie gospodarki, zakłady korzystające ze środowiska – pobierające wodę, surowce i energię powinny stosować najlepsze dostępne techniki (BAT). Istotne jest wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego w zakładach (normy ISO 14000), wprowadzanie zasad Czystej Produkcji oraz przystępowanie do programów sektorowych z dziedziny ochrony środowiska.

Oszczędne gospodarowanie wodą ma istotne znacznie dla środowiska naturalnego, a skala oszczędności zależy w głównej mierze od świadomości ekologicznej i determinacji mieszkańców Gminy. Proekologiczne rozwiązania powinny być także stosowane w budynkach użyteczności publicznej usytuowanych na terenie Gminy Darłowo. Dotychczasowe doświadczenia *(zebrane przez Witolda M. Lewandowskiego w opracowaniu pt. „Proekologiczne odnawialne źródła energii")*, wskazują że najważniejsze oszczędności wody uzyskuje się dzięki:

- „zainstalowaniu indywidualnych liczników wody w gospodarstwach domowych;
- zastąpieniu tradycyjnych spłuczek o dużej pojemności rozwiązaniami o innej konstrukcji, umożliwiającymi 2-3 krotne zmniejszenie zużycia wody;
- zastąpieniu zaworów dławicowych zaworami np. kulowymi, które mają mniejsze opory przepływu i nie wymagają wymiany uszczelek;
- stosowaniu w bateriach umywalkowych, prysznicowych i kuchennych mieszaczy, które napowietrzają wodę, zwiększają jej efektywną objętość i tym samym zmniejszają jej pobór;
- zastąpieniu wanien kabinami prysznicowymi, w których pobór wody jest 3-4 razy mniejszy;
- zmianie systemu mycia w umywalkach i zlewozmywakach – nie pod bieżącą wodą;
- instalowaniu pralek i zmywarek o małym poborze wody".

Zrównoważone wykorzystanie energii

Do realizacji założonego celu, ze względu na wzrastające ceny energii, będą dążyć zarówno przedsiębiorcy, jak i władze oraz mieszkańcy Gminy Darłowo. Zmniejszenie zużycia energii jest bowiem jedynym sposobem ograniczenia wydatków związanych z pozyskaniem energii elektrycznej, jak i cieplnej. Jednym z warunków rozwoju współczesnego świata jest dążenie do zmniejszenia zużycia energii w różnych procesach. Dotyczy to także procesów, które służą do utrzymania komfortu klimatycznego i komfortu użytkowania w budynkach: ogrzewania, wentylacji, klimatyzacji, podgrzewania wody wodociągowej.

Niżej wymienione fakty mówiące, że:

- zasoby paliw są ograniczone,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 153

- dostępność do paliw jest coraz trudniejsza,
- ceny paliw będą miały tendencję wzrostową,
- należy ograniczać zanieczyszczenie środowiska produktami procesów spalania, świadczą o znacznej roli działań zmierzających do oszczędzania energii i jej efektywnego wykorzystania.

Ochrona środowiska poprzez zmniejszenie zużycia energii nie musi wcale odbywać się kosztem obniżenia poziomu życia, ani wiązać się z pogorszeniem warunków pracy, rezygnacją z ogrzewania mieszkań, oświetlania ich i korzystania z coraz nowocześniejszych urządzeń gospodarstwa domowego oraz zaprzestaniem korzystania ze środków transportu. Energię można bowiem zaoszczędzić następującymi metodami:

- modyfikując istniejące systemy energetyczne zarówno w samym procesie jej wytwarzania, jak i transportu;
- wprowadzając nowe energooszczędne technologie w przemyśle, budownictwie, rolnictwie i gospodarstwach domowych;
- promując oszczędzanie energii za pomocą akcji propagandowych oraz wprowadzaniem zachęcających do oszczędzania bodźców ekonomicznych.

Działania mające na celu racjonalizację zużycia energii będą w głównej mierze prowadzone przez podmioty gospodarcze, m.in. poprzez stosowanie energooszczędnych technologii produkcji, władze samorządowe pragnące minimalizować rachunki związane z dostawami paliw i energii elektrycznej na potrzeby infrastruktury publicznej. Zadaniem władz samorządowych będzie ponadto organizacja działań edukacyjnych i informacyjnych z zakresu upowszechniania metod racjonalizacji zużycia energii.

Zrównoważone wykorzystanie energii dotyczy nie tylko przemysłu, energetyki i budownictwa, ponieważ także indywidualne gospodarstwa domowe mają ogromne możliwości ochrony środowiska poprzez energooszczędne budownictwo oraz energooszczędne systemy ogrzewania.

Zrównoważone wykorzystanie materiałów

Priorytetowym celem w zakresie zrównoważonego wykorzystania zasobów jest „zredukowanie negatywnego oddziaływania na środowisko spowodowanego wykorzystywaniem zasobów w sytuacji wzrostu gospodarczego-koncepcja zwana rozdzieleniem (decoupling). W praktyce oznacza to zredukowanie oddziaływania na środowisko będącego skutkiem wykorzystywania zasobów, przy jednoczesnej poprawie ogólnej wydajności zasobów w obszarze gospodarki*”.*

(Źródło: „Strategia tematyczna w sprawie zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych”)

Realizacja założonego celu jest uwarunkowana podjęciem proekologicznych działań przez zakłady produkcyjne funkcjonujące na terenie Gminy Darłowo. Motywację do podjęcia działań

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 154

w tym zakresie stanowią coraz wyższe koszty zakupu materiałów oraz utylizacji odpadów poprodukcyjnych, w związku z czym działania ograniczające materiałochłonność oraz odpadowość produkcji przełożą się na konkretne oszczędności przedsiębiorstw.

Zadaniem władz samorządowych oraz organów publicznych będzie natomiast informowanie, wspieranie i monitorowanie działań podejmowanych przez zakłady produkcyjne w zakresie ograniczania materiałochłonności i odpadowości produkcji oraz kontrola zgodności tych działań z obowiązującymi przepisami prawa.

7. Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska*, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska. W niniejszym rozdziale przedstawiono zagadnienia w zakresie adaptacji do zmian klimatu oraz działań edukacyjnych, natomiast pozostałe zagadnienia horyzontalne tj. nadzwyczajne zagrożenia środowiska i monitoring środowiska zostały przedstawione w pozostałych rozdziałach dokumentu (odpowiednio 5.9 oraz 11.3).

7.1. Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto, uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące zmian klimatu oraz adaptacji do nich.

Według SPA2020, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych). W ostatnich latach nie odnotowano tego rodzaju zjawisk na terenie Gminy Darłowo, jednak ich

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 155

pojawienia się w przyszłości nie można wykluczyć. Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura, co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. W związku z tym, obszary miejskie silnie zurbanizowane, takie jak Gmina Darłowo, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne. Ponadto, poważnym zagrożeniem jest susza. Polska leży w strefie klimatu przejściowego umiarkowanego, ale pomimo to na jej obszarze występują susze o ujemnych skutkach, stanowiące poważny problem ekonomiczny, społeczny i środowiskowy dla jednostek, gdzie powierzchnia użytków rolnych przekłada się na charakter gospodarczy obszaru.

Dla województwa zachodniopomorskiego rekomenduje się podejmowanie następujących działań adaptacyjnych:

- wdrożenie zaleceń programu „Odra 2006” oraz zabezpieczenie rzek Przymorza przed powodziami powodowanymi przez opady nawalne wobec występującego zagrożenia powodziowego w kilku powiatach,
- rozwój systemów ograniczających podtopienia i zalania w miastach poprzez zwiększenie obszarów zielonych i wodnych oraz rozwój kanalizacji opadowej, a także zwiększenie wykorzystania tych wód dla potrzeb gospodarczych,
- ochrona i stabilizacja brzegu morskiego oraz ochrona portów, plaż i klifów przed wzrostem poziomu morza i erozją morską i opadową.

Źródło: http://klimada.mos.gov.pl/

7.2. Działania edukacyjne

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo Ochrony Środowiska,* problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczpospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r.) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określonym w art. 86 Konstytucji RP.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 156

Obecnie edukacja ekologiczna na terenie Gminy Darłowo prowadzona jest przede wszystkim w formalnym systemie kształcenia. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, wprowadza edukację ekologiczną w postaci oddzielnej ścieżki edukacyjnej o charakterze wychowawczo-dydaktycznym począwszy od II etapu edukacyjnego (klasy IV-VIII).

Ocenia się jednak, że poziom świadomości mieszkańców Gminy oraz lokalnych interesariuszy w zakresie efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii jest nieduży. Niski poziom świadomości społeczeństwa spowodowany jest przede wszystkim brakiem działań, których celem jest komunikacja z mieszkańcami i lokalnymi interesariuszami oraz podniesienie ich wiedzy w zakresie efektywności energetycznej. W związku z tym, Gmina Darłowo powinno podejmować działania w celu poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców, nie tylko tych najmłodszych. Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- edukacja lokalnej społeczności z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii;
- prowadzenie kampanii informacyjno – promocyjnej w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz wymagań dotyczących charakterystyki energetycznej budynków;
- promowanie atrakcyjności transportu publicznego, pieszego i rowerowego.
- promowanie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie Gminy.

Edukacja w zakresie m.in. gospodarki odpadami, czy też wykorzystania odnawialnych źródeł energii prowadzona jest przez Gminę Darłowo poprzez publikowanie artykułów w lokalnej prasie, prowadzenie kampanii informacyjnych na stronie internetowej Urzędu Gminy, a także organizowanie różnego rodzaju akcji, w tym: zbiórka makulatury w szkołach, akcja "drzewko za makulaturę", akcja "sprzątanie świata" itp.

8. Analiza SWOT dla obszarów interwencji

W analizie strategicznej szczególne znaczenie ma metoda SWOT. Jest to kompleksowa metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz jej wnętrza. Oparta na prostym schemacie klasyfikacja powoduje, że brane są pod uwagę wszystkie czynniki mające wpływ na bieżącą i przyszłą pozycję organizacji.

OBSZARY INTERWENCJI DLA GMINY DARŁOWO:

1.	**OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA**
2.	**ZAGROŻENIA HAŁASEM**
3.	**POLA ELEKTROMAGNETYCZNE**
4.	**GOSPODAROWANIE WODAMI**

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 157

5.	**GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA**
6.	**ZASOBY GEOLOGICZNE**
7.	**GLEBY**
8.	**GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW**
9.	**ZASOBY PRZYRODNICZE**
10.	**ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI**

Źródło: Obszary interwencji wg Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska

Szczegółowa analiza mocnych i słabych stron dla poszczególnych obszarów interwencji została przedstawiona w poniższych tabelach.

Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
• sukcesywne prowadzenie prac termomodernizacyjnych, zarówno przez osoby fizyczne, podmioty publiczne, jak i prywatne, • korzystne warunki klimatyczne do rozwoju odnawialnych źródeł energii (wiatrowa, słoneczna, biomasa, biogaz, geotermalna oraz wodna), • brak zakładów uciążliwych dla powietrza atmosferycznego, • wysokie wykorzystanie energii wiatrowej, • duża liczba ścieżek rowerowych,	• przekroczony poziom benzo(a)pirenu i pyłu PM10 oraz PM2,5 w powietrzu, • zły stan niektórych dróg na terenie Gminy, • niewystarczająca wiedza mieszkańców Gminy w obszarze ochrony klimatu, • brak zbiorczych systemów ogrzewania, tj. sieci ciepłowniczej,
Szanse	**Zagrożenia**
• nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii, • planowane inwestycje z zakresu przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych na terenie Gminy Darłowo (w tym ścieżki rowerowe), • rosnące zainteresowanie wśród mieszkańców wykorzystaniem OZE,	• duże natężenie ruchu na szlakach komunikacyjnych, • napływ zanieczyszczeń powietrza spoza Gminy.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 31. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
• brak zakładów przemysłowych mogących stwarzać potencjalne zagrożenie hałasem,	• rozbudowana sieć komunikacyjna, • obecność ruchliwych szlaków komunikacyjnych, w tym: droga krajowa oraz drogi wojewódzkie, • brak monitoringu hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy.
Szanse	**Zagrożenia**

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

• nowe technologie ochrony przed hałasem (ekrany akustyczne, maty antywibracyjne, pasy zieleni, większa izolacyjność akustyczna budynków), • planowane inwestycje z zakresu przebudowy/modernizacji szlaków komunikacyjnych na terenie Gminy Darłowo (w tym ścieżki rowerowe), • prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko,	• rozwój komunikacji przy jednoczesnym złym stanie dróg (zanieczyszczenie powietrza i hałas), • obecność zakładów przemysłowych mogących stwarzać potencjalne zagrożenie hałasem.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 32. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
• mała koncentracja bazowych stacji telefonicznych,	• brak monitoringu PEM na terenie Gminy,
Szanse	**Zagrożenia**
• szczegółowe regulacje prawne dotyczące poziomów dopuszczalnych pól elektromagnetycznych oraz lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, • uwzględnianie infrastruktury technicznej emitującej promieniowanie elektromagnetyczne w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, • wydawanie decyzji związanych z lokalizacją instalacji, • prowadzenie procedur oddziaływania na środowisko,	• wzrastające zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 33. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
• dobre wyposażenie Gminy w sieć wodociągową (89,5% korzystających), • położenie terenu Gminy przy Morzu Bałtyckim, co ma korzystny wpływ na rozwój gospodarczy (turystyka),	• zagrożenie zanieczyszczeniami związkami azotu pochodzenia rolniczego (obszary OSN), • zły stan wód rzecznych oraz jeziornych, • wysokie wykorzystanie zbiorników bezodpływowych (1 480 szt.), • niedostateczne wyposażenie Gminy w sieć kanalizacyjną (25,3% korzystających), • występowanie dużego zagrożenia powodziowego,
Szanse	**Zagrożenia**
• wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa,	• obniżanie się poziomu wód gruntowych, • zagrożenie czystości wód z uwagi na dominującą działalność rolniczą (bogaty w biogeny spływ powierzchniowy zanieczyszczeń).

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 159

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 34. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
• wyposażenie Gminy w sieć wodociągową (89,5% korzystających),	• odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych, • wysokie wykorzystanie zbiorników bezodpływowych (1 480 szt.), • niedostateczne wyposażenie Gminy w sieć kanalizacyjną (25,3% korzystających),
Szanse	**Zagrożenia**
• wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, • rozbudowa sieci kanalizacyjnej.	• niewłaściwe zagospodarowywanie nieczystości ciekłych przez właścicieli nieruchomości, • wzrost liczby zbiorników bezodpływowych stanowiących istotne zagrożenie dla stanu sanitarnego Gminy (zwłaszcza wód i gleb).

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 35. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
• brak obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,	• brak złóż kruszyw naturalnych, • występowanie obszarów predysponowanych do wystąpienia ruchów masowych,
Szanse	**Zagrożenia**
• rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych,	• presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się eksploatacją złóż kopalin.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 36. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
• korzystne położenie fizyczno-geograficzne Gminy, • korzystne warunki dla produkcji rolnej,	• rozdrobniona struktura agrarna, • wysoki odsetek gleb klasy IV oraz IVa,
Szanse	**Zagrożenia**
• wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, • popularyzacja rolnictwa ekologicznego.	• zagrożenie jakości gleb z uwagi na dominującą działalność rolniczą (degradacja biologiczna i chemiczna), • wysokie wykorzystanie nawozów mineralnych w rolnictwie, • postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu.

Źródło: Opracowanie własne

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 160

Tabela 37. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
• uporządkowany system gospodarki odpadami, • funkcjonowanie PSZOK, • osiągnięte poziomy recyklingu wymagane rozporządzeniami w 2016 r., • opracowany Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest,	• występowanie dzikich wysypisk śmieci,
Szanse	**Zagrożenia**
• brak	• rosnąca produkcja odpadów, • niedostateczny poziom recyklingu odpadów w kolejnych latach.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 38. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
• duża różnorodność krajobrazowa, ekosystemowa, siedliskowa i gatunkowa, • okresowe prowadzenie waloryzacji przyrodniczych, • zadowalający stan zdrowotny lasów, • występowanie 7 obszarowych form ochrony przyrody, w tym 5 obszarów Natura 2000, • występowanie korytarzy ekologicznych oraz jednego użytku ekologicznego,	• niechęć do stosowania przepisów ochrony środowiska i przyrody przez społeczeństwo i podmioty gospodarcze,
Szanse	**Zagrożenia**
• dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym m.in. nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej, • regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe zobowiązujące do podnoszenia jakości środowiska, • rosnący popyt na żywność ekologiczną, • wzrastające zainteresowanie zdrowym stylem życia wśród mieszkańców,	• brak zainteresowania podnoszeniem świadomości ekologicznej wśród mieszkańców, • niewystarczające środki finansowe na aktywną ochronę przyrody.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 39. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
• brak obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych, • brak zakładów przemysłowych stwarzających zagrożenia dla środowiska przyrodniczego,	• występowanie dużego zagrożenia powodziowego, ze strony rzeki Wieprzy, Grabowej, Bagiennicy, jeziora Kopań oraz Morza Bałtyckiego,

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 161

Szanse	Zagrożenia
• opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej,	• zagrożenie pożarowe lasów, • ryzyko wystąpienia suszy i klęsk nieurodzaju, • obecność zakładów o ryzyku wystąpienia awarii, • nasilające się ekstremalne zjawiska pogodowe, np. ulewne deszcze.

Źródło: Opracowanie własne

9. Główne ustalenia Programu Ochrony Środowiska

9.1. Nadrzędny cel programu ochrony środowiska

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY DARŁOWO, WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH GMINY

9.2. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego Gminy, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

Tabela 40. Kierunki interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji

L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	• Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy; • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji, zwłaszcza benzo(a)pirenu; • Poprawa efektywności energetycznej budynków; • Termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej; • Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	• Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych;
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	• Ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi;
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	• Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi;
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	• Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi; • Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki;

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

L.P.	OBSZAR INTERWENCJI	KIERUNKI INTERWENCJI
		• Realizacja programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych na wyznaczonych obszarach szczególnie narażonych (OSN);
6.	**ZASOBY GEOLOGICZNE**	• Ograniczanie presji na wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi; • Zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony zasobów powierzchni;
7.	**GLEBY**	• Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją rolniczą;
8.	**GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW**	• Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów; • Zapewnienie mieszkańcom możliwości segregowania odpadów komunalnych; • Likwidacja azbestu;
9.	**ZASOBY PRZYRODNICZE**	• Wzmocnienie systemu obszarów chronionych; • Promocja walorów przyrodniczych i zrównoważony rozwój turystyki; • Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących; • Ochrona lasów i jezior;
10.	**ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI**	• Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii; • Zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnych.

Źródło: Opracowanie własne

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. **Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony głównie dla zadań własnych samorządu gminnego. Do zadań monitorowanych samorządu gminnego należy przede wszystkim nadzór nad wdrażaniem postanowień przedmiotowego dokumentu.**

HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY REALIZACJI ZADAŃ WŁASNYCH GMINY DARŁOWO

Zgodnie z *Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska* (Ministerstwo Środowiska, Warszawa, 2 września 2015 r.), w przedmiotowym dokumencie należy zamieścić harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań własnych samorządu opracowującego POŚ.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 163

Tabela 41. Działania inwestycyjne przewidziane do realizacji przez Gmina Darłowo do roku 2025

OBSZAR INTERWENCJI 1		**OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA**					
CEL		**POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO NA TERENIE GMINY DARŁOWO**					
Kierunki interwencji	**Zadania**	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania**	**Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)**	**Źródła finansowania**	**Ryzyka**
• Poprawa jakości powietrza na terenie Gminy; • Ograniczanie emisji zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł niskiej emisji, zwłaszcza benzo(a)pirenu; • Poprawa efektywności energetycznej budynków; • Termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej; • Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;	1.Termomodernizacja budynku Dzienny Domu Seniora	Urząd Gminy Darłowo	2018-2021	800 000,00	Liczba budynków poddanych termomodernizacji – 1szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

	2. Termomodernizacja budynku świetlicy w Wiekowicach	Urząd Gminy Darłowo	2018-2021	800 000,00	Liczba budynków poddanych termomodernizacji – 1 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
	3. Budowa nowego oświetlenia w oparciu o zestawy energooszczędne	Urząd Gminy Darłowo	2018-2021	1 000 000,00	Liczba nowopowstałych punktów oświetleniowych – 240 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
	4. Budowa oświetlenia solarnego	Urząd Gminy Darłowo	2018-2021	210 000,00	Liczba nowopowstałych punktów oświetlenia solarnego – 30 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 2		**ZAGROŻENIA HAŁASEM**					
CEL		**OGRANICZENIE UCIĄŻLIWOŚCI SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO I POPRAWA JAKOŚCI DRÓG NA TERENIE GMINY DARŁOWO**					
Kierunki interwencji	**Zadania**	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania**	**Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)**	**Źródła finansowania**	**Ryzyka**

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

• Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych	Przebudowa dróg gminnych	Urząd Gminy Darłowo	2018-2025	24 000 000,00	Długość przebudowanych dróg – 24 km	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 3		**POLA ELEKTROMAGNETYCZNE**					
CEL		**ZACHOWANIE POZIOMÓW PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH PONIŻEJ DOPUSZCZALNYCH NORM**					
Kierunki interwencji	**Zadania**	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania**	**Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)**	**Źródła finansowania**	**Ryzyka**
• Ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	1.Inwentaryzacja źródeł emisji pól elektromagnetycznych i obszarów objętych oddziaływaniem tych pól	Urząd Gminy Darłowo	2018-2025	b/d	Liczba wykonanych inwentaryzacji – 1 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 4		**GOSPODAROWNIE WODAMI**					
CEL		**DOBRY STAN WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH**					

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka
• Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi;	1. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych	Urząd Gminy Darłowo, RZGW Szczecin	2018-2025	b/d	Liczba przeprowadzonych monitoringów wód powierzchniowych i podziemnych – 1 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 5		**GODPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA**					
CEL		**ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-KANALIZACYJNEJ**					
Kierunki interwencji	**Zadania**	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania**	**Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)**	**Źródła finansowania**	**Ryzyka**
• Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych; • Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi; • Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki; • Realizacja programu działań mających na celu ograniczenie	1. Budowa kanalizacji w miejscowości Rusko	Urząd Gminy Darłowo, przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne	2018-2025	2 500 000,00	Długość wybudowanej kanalizacji – 3,1 km	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
	2. Budowa kanalizacji w miejscowości Zakrzewo	Urząd Gminy Darłowo, przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne	2018-2025	1 600 000,00	Długość wybudowanej kanalizacji – 5,8 km	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

odpływu azotu ze źródeł rolniczych na wyznaczonych obszarach szczególnie narażonych (OSN).	3.Budowa kanalizacji w miejscowości Barzowice	Urząd Gminy Darłowo, przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne	2018-2025	1 000 000,00	Długość wybudowanej kanalizacji – 4 km	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
	4.Budowa kanalizacji w miejscowości Kowalewice wraz z przesyłem	Urząd Gminy Darłowo, przedsiębiorstwo wodno-kanalizacyjne	2018-2025	2 900 000,00	Długość wybudowanej kanalizacji – 6 km	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 6		**ZASOBY GEOLOGICZNE**					
CEL		**RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI GEOLOGICZNYMI**					
Kierunki interwencji	**Zadania**	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania**	**Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)**	**Źródła finansowania**	**Ryzyka**
• Ograniczanie presji na wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi • Zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony zasobów powierzchni ziemi	1.Inwentaryzacja Miasta pod kątem występowania złóż surowców mineralnych	Urząd Gminy Darłowo	2018-2025	b/d	Liczba wykonanych inwentaryzacji – 1 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 7		**GLEBY**					
CEL		**OCHRONA GLEB PRZED DEGRADACJĄ**					

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Kierunki interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji	Szacowane koszty realizacji zadania	Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)	Źródła finansowania	Ryzyka
• Ochrona powierzchni ziemi i gleb przed degradacją rolniczą	1.Rekultywacja i przywracanie wartości użytkowej terenom i gruntom zdewastowanym	Urząd Gminy Darłowo	2018-2025	b/d	Powierzchnia zrekultywowanych obszarów – 1 ha	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 8	**GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW**						
CEL	**BUDOWA SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI ZGODNEGO Z WYMAGANIAMI KPGO 2022**						
Kierunki interwencji	**Zadania**	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania**	**Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)**	**Źródła finansowania**	**Ryzyka**
• Ograniczenie ilości odpadów trafiających bezpośrednio na składowisko oraz zmniejszenie uciążliwości odpadów; • Zapewnienie mieszkańcom możliwości segregowania odpadów komunalnych; • Likwidacja azbestu;	1. Zakup pojemników do segregacji odpadów	Urząd Gminy Darłowo, przedsiębiorstwo gospodarki komunalnej	2018-2025	50 000,00	Liczba zakupionych pojemników – 500 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 9	**ZASOBY PRZYRODNICZE**						

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

CEL		ZACHOWANIE WALORÓW I ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH Z UWZGLĘDNIENIEM RÓŻNORODNOŚCI BIOLOGICZNEJ ORAZ UTRZYMANIE ISTNIEJĄCYCH FORM OCHRONY PRZYRODY					
Kierunki interwencji	**Zadania**	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania**	**Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)**	**Źródła finansowania**	**Ryzyka**
• Wzmocnienie systemu obszarów chronionych; • Promocja walorów przyrodniczych i zrównoważony rozwój turystyki; • Rozwój obszarów zieleni oraz utrzymanie terenów już istniejących, • Ochrona lasów i jezior	1. Zlecenie nowej waloryzacji przyrodniczej	Urząd Gminy Darłowo	2018-2025	75 000,00	Powierzchnia waloryzacji przyrodniczej –26 945 ha	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia
OBSZAR INTERWENCJI 10		**ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI**					
CEL		**OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI**					
Kierunki interwencji	**Zadania**	**Podmiot odpowiedzialny**	**Czas realizacji**	**Szacowane koszty realizacji zadania**	**Wskaźnik (wartość bazowa, wartość docelowa)**	**Źródła finansowania**	**Ryzyka**
• Minimalizacja możliwości wystąpienia poważnych awarii • Zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnych	1.Zakup wyposażenia dla OSP na terenie Gminy Darłowo	Urząd Gminy Darłowo	2018-2024	3 500 000,00	Liczba doposażonych jednostek OSP – 1 szt.	RPO WZ 2014-2020 PROW 2014-2020 budżet gminy, WFOŚiGW	Brak środków finansowych; zmiana uwarunkowań prawnych; nagłe, nieprzewidziane zdarzenia

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

10. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska

Ochrona środowiska przyrodniczego realizowana jest na mocy wielu ustaw, wśród których najważniejsze to Prawo ochrony środowiska, Prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo budowlane. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na: prawne, finansowe, społeczne, polityczne i strukturalne.

- *Instrumenty polityczne*

Do najważniejszych instrumentów politycznych należy: Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.", Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego oraz Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego.

- *Instrumenty prawne*

Wśród instrumentów prawnych wyróżnić można:

  - pozwolenie wodnoprawne,
  - decyzję o emisji do powietrza,
  - decyzję dotyczącą hałasu,
  - decyzję o wykonaniu oceny oddziaływania na środowisko istniejącego obiektu,
  - decyzję dotyczącą gospodarowania odpadami.

- *Instrumenty finansowe*

Do instrumentów finansowych należy m. in.: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna. Źródłami pozyskiwania środków na finansowanie zadań związanych z ochroną środowiska są także:

  - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
  - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
  - emisja obligacji komunalnych,
  - budżet powiatu,
  - kredyty bankowe,
  - fundusze unijne (strukturalne, programy pomocowo-operacyjne, pozostałe instrumenty finansowe unijne wspomagające ochronę środowiska np. Fundusz LIFE+);

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

- *Instrumenty społeczne*

Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

  - Wewnętrzne – dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
  - zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

- *Instrumenty strukturalne*

Są to przede wszystkim strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego.

11. System zarządzania i monitoring Programu Ochrony Środowiska

11.1. Struktura zarządzania środowiskiem

Sprawna i skuteczna realizacja planowanych zadań w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy Darłowo umożliwi osiągnięcie założonych celów, określonych w ramach kilku istotnych obszarów interwencji. W związku z tym, Gmina musi jednocześnie dysponować zasobami finansowymi, organizacyjnymi oraz infrastrukturalnymi.

- **ZASOBY FINANSOWE**

Realizacja zadań *Programu Ochrony Środowiska* wymaga zabezpieczenia i uzyskania środków budżetowych, jak i pozabudżetowych. Wdrażanie Programu powinno być możliwe między innymi dzięki stworzeniu sprawnego systemu finansowania ochrony środowiska, w którym podstawowymi źródłami finansowania są fundusze ekologiczne, programy pomocowe, środki własne inwestorów oraz budżet Gminy.

Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska może być wspierana za pomocą funduszy zewnętrznych pozyskiwanych w formie dotacji bezzwrotnej lub preferencyjnej pożyczki. Źródłem finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury przyczyniającej się do ochrony środowiska, mogą być fundusze Unii Europejskiej, WFOŚiGW, NFOŚiGW.

- **ZASOBY ORGANIZACYJNE**

Realizacja planowanych inwestycji, oprócz zabezpieczenia odpowiedniego finansowania, wymaga również właściwej organizacji wewnętrznej. Ponadto problem ochrony środowiska na analizowanym obszarze odgrywa kluczową rolę na etapie opracowywania dokumentów planistycznych. Cele i zadania w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały ujęte w opracowanych planach i strategiach, obowiązujących na terenie Gminy.

Cele zawarte w tych dokumentach są sukcesywnie realizowane przez pracowników Urzędu Gminy Darłowo oraz przez przedsiębiorców i inne jednostki, w szczególności

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

w zakresie edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży oraz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej Gminy. Gmina Darłowo dysponuje odpowiednio przygotowanym zasobem organizacyjnym, umożliwiającym skuteczną i sprawną realizację zaplanowanych zadań.

- **ZASOBY INFRASTRUKTURALNE**

Zadania planowane do realizacji w ramach poszczególnych priorytetów i celów, zostały określone z uwzględnieniem obecnych zasobów infrastrukturalnych Gminy oraz realnych możliwości ich potencjalnej rozbudowy. W związku z tym można przyjąć, że z punktu widzenia zasobów infrastrukturalnych, realizacja planowanych zadań jest możliwa.

Analizując możliwość zastosowania przedstawionych rozwiązań na podstawie uwarunkowań dotyczących istniejącej infrastruktury, organizacji i zarządzania ochroną środowiska oraz sytuacji finansowej Gminy, stwierdzono, że wszystkie zaproponowane przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania uwzględniając następujące warunki:

- etapowość wdrażania przewidzianych do realizacji zadań,
- powołanie zespołu konsultacyjnego, którego zadaniem byłby nadzór w zakresie wdrażania, realizacji oraz monitoringu funkcjonowania programu,
- pozyskanie dodatkowych środków finansowych na realizację przewidzianych w planie zadań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych.

Pomimo że analizowana jednostka samorządu terytorialnego posiada niezbędne zasoby, sprawną i skuteczną realizację planowanych zadań mogą uniemożliwić następujące czynniki:

- zmiana uwarunkowań prawnych, mających wpływ na zmianę zakresu obowiązków dla władz Gminy oraz mających wpływ na jego sytuację finansową,
- niewłaściwe zarządzanie wdrażaniem *Programu*, monitorowanie efektów, brak korekt i uprzedzania ewentualnych zagrożeń,
- nieumiejętność pozyskania funduszy na realizację zamierzonych działań,
- brak koordynacji pomiędzy gminami, a także brak współpracy ponadregionalnej w zakresie niektórych działań,
- wystąpienie nagłych, nieprzewidzianych awarii lub klęsk, które spowodują konieczność innego rozdysponowania środków finansowych.

PODMIOTY, DO KTÓRYCH KIEROWANE SĄ OBOWIĄZKI USTALONE W *PROGRAMIE*

Opracowane w *Programie Ochrony Środowiska* cele i wytyczone działania w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy wymagają określenia podmiotów, do których adresowane są

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 173

obowiązki wynikające z realizacji tych celów i działań. Są to grupy podmiotów, których zadaniem jest:

- organizacja i zarządzanie *Programem,*
- realizacja celów i zadań określonych w *Programie,*
- nadzór i monitoring realizacji *Programu.*

Ponadto, określono również obowiązki dla podmiotów korzystających ze środowiska w celu ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. Bardzo istotną rolę w realizacji programu odgrywają mieszkańcy Gminy. W związku z tym, również do tej grupy społeczeństwa kierowane są zadania.

Realizacja zadań i celów określonych w programie kierowana jest także do administracji samorządowej i rządowej, jednostek pozarządowych i przedsiębiorstw produkcyjnych i usługowych, prowadzących działalność na terenie Gminy, a w szczególności do:

- Urzędu Gminy Darłowo,
- Starostwa Powiatowego w Sławnie,
- Wojewody Zachodniopomorskiego,
- Nadleśnictwa Karnieszewice;
- Nadleśnictwa Sławno;
- Właścicieli lasów prywatnych,
- Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej,
- Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej,
- przedsiębiorstw komunalnych,
- przedsiębiorstw budowlanych,
- przedsiębiorstw energetycznych,
- przedsiębiorstw transportowych.

11.2. Struktura zarządzania Programem Ochrony Środowiska

Zarządzanie Programem Ochrony Środowiska powinno odbywać się w strukturze zadaniowo-instrumentalnej, obejmując wszystkie jednostki organizacyjne świadomie uczestniczące w jego realizacji.

Do podmiotów uczestniczących w organizacji i zarządzaniu *Programem Ochrony Środowiska* należą:

- Wójt Gminy Darłowo,
- Rada Gminy Darłowo.

Do grupy podmiotów monitorujących przebieg realizacji i efekty *Programu* należą:

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

- WIOŚ, PSSE, IMGW, RZGW,
- Wojewódzki Konserwator Przyrody,
- Podmioty gospodarcze (w określonym zakresie),
- Jednostki naukowo-badawcze (na zlecenia w określonym zakresie),
- Podmioty finansujące realizację zadań,

Do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie *Programu Ochrony Środowiska* należą:

- lokalne media,
- szkoły (system edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe funkcjonujące na obszarze Gminy.

Do grupy podmiotów bezpośrednio realizujących *Program Ochrony Środowiska* należą:

- podmioty gospodarcze realizujące zadania własne,
- samorząd gminny realizujący zadania publiczne w zakresie ochrony środowiska na swoim terenie.

Odbiorcą *Programu Ochrony Środowiska* jest społeczeństwo Gminy Darłowo, które dokonuje jego oceny: akceptacji lub krytyki zaplanowanych działań oraz uczestniczy w negocjacjach rozwiązujących konflikty na tle lokalizacji inwestycji lub przeznaczenia określonych terenów.

11.3. Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519 z późn. zm.), organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać **co dwa lata** raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które następnie przedstawia na posiedzeniach rady gminy, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest by ewentualne korekty *Programu Ochrony Środowiska* były wprowadzane w drodze uchwały rady gminy. Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo* zostanie przygotowany za lata 2017 i 2018, a następny za lata 2019 i 2020.

Podczas opracowywania raportu należy wykorzystać wyniki badań prowadzonych w ramach: Państwowego Monitoringu Środowiska, informacje zawarte w raportach i publikacjach Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Szczecinie, a także Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Szczecinie, jak również informacje z pozostałych podmiotów, które zajmują się kwestiami ochrony środowiska na terenie Gminy Darłowo.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują:

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 175

- sporządzenie raportu co dwa lata, oceniającego postęp wdrażania programu ochrony środowiska;
- ocenę efektywności wykonania zadań;
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań;
- ocenę stopnia realizacji *Programu* w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem;
- ocenę niezbędnych modyfikacji *Programu.*

Nadzór i kontrola przebiegu realizacji i efektów wdrażania programu prowadzona będzie przez:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- Wojewódzką i Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną,
- Urząd Gminy Darłowo.

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Opracowanie gminnego *Programu Ochrony Środowiska* wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017 poz. 519 z późn. zm.). Niniejszy *Program* zgodny jest z powyższą ustawą oraz innymi dokumentami na szczeblu krajowym, wojewódzkim i powiatowym, w których poruszana jest szeroko rozumiana problematyka ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska jest dokumentem strategicznym, odnoszącym się do aspektów środowiskowych. Dokument ten określa i systematyzuje działania środowiskowe, niezbędne do poprawy jakości życia i stanu środowiska na terenie Gminy Darłowo oraz przyczynia się do zapewniania zrównoważonego rozwoju Gminy.

Gmina Darłowo położona jest w północno-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego, w powiecie sławieńskim. Zajmuje powierzchnię 269,45 km^2. Przez Gminę Darłowo przepływa rzeka Wieprza. Ponadto, teren Gminy zlokalizowany jest przy wybrzeżu Morza Bałtyckiego.

Największą powierzchnię na terenie Gminy Darłowo zajmują użytki rolne (59,55%), wśród nich przeważają grunty orne stanowiące 64,89%. Drugie miejsce pod względem powierzchni stanowią lasy oraz grunty leśne, które w 2014 r. zajmowały 23,95% ogólnej powierzchni Gminy.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany

Stan zaopatrzenia Gminy w sieć wodociągową jest dobry. Wg danych z Urzędu Gminy Darłowo, długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągowej na terenie Gminy w 2016 r. wynosiła 150,86 km, w 2015 r. obejmowała około 89,5% mieszkańców. Z kolei długość czynnej sieci kanalizacyjnej w 2016 r. na terenie Gminy Darłowo wynosiła 98,75 km. Na terenie Gminy funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków: w miejscowości Wicie i Rusku, ich przepustowość wynosi 3 181 m^3/dobę. Zbiorowym zaopatrzaniem w wodę oraz zbiorowym odprowadzaniem ścieków zajmuje się Gminny Zakład Użyteczności Publicznej w Dąbkach.

Układ sieci komunikacyjnej na terenie Gminy Darłowo tworzą: droga krajowa nr 37, drogi wojewódzkie nr 203 i 205, drogi powiatowe o łącznej długości 81,341 km oraz drogi gminne o łącznej długości 550 km.

Gmina Darłowo nie posiada scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Obsługiwana jest przez lokalne systemy ciepłownicze zlokalizowane na terenie Gminy. Na obszarach nieobjętych siecią ciepłowniczą zaopatrzenie w ciepło odbywa się z wykorzystaniem indywidualnych źródeł ciepła w postaci lokalnych kotłowni oraz palenisk domowych (pieców na opał stały) zasilanych m.in. gazem ziemnym wysokometanowym, węglem, drewnem, olejem opałowym oraz energią elektryczną.

Na terenie Gminy Darłowo nie znajdują się gazowe sieci przesyłowe. Przez Gminę Darłowo przebiega odcinek sieci wysokiego ciśnienia doprowadzający gaz do miasta Darłowa. W Gminie Darłowo sieć gazowa doprowadza gaz do miejscowości: Dąbki, Rusko. Bobolin i Porzecze – zasilane są one z sieci średniego ciśnienia miasta Darłowo.

Dostawcą energii elektrycznej dla Gminy Darłowo jest ENERGA-OPERATOR SA. Energia elektryczna rozprowadzana jest do odbiorców poprzez sieć linii napowietrznych i kablowych. Stan zaopatrzenia Gminy Darłowo w energię elektryczną jest dobry. Istniejąca infrastruktura pokrywa obecne zapotrzebowanie mieszkańców na energię elektryczną.

Na terenie Gminy istnieje uporządkowany system gospodarki odpadami. Przedmiotowa jednostka należy do Regionu wschodniego gospodarki odpadami województwa zachodniopomorskiego. Na terenie Gminy obowiązuje *Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Darłowo* przyjęty na mocy uchwały Rady Gminy Darłowo. W ramach regulaminu, właściciele nieruchomości są zobowiązani do utrzymania czystości oraz porządku. Gmina zapewnia selektywną zbiórkę odpadów w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. W roku 2016 Gmina osiągnęła poziomy recyklingu wymagane rozporządzeniami. Na terenie Gminy Darłowo obowiązuje *Program Usuwania Azbestu oraz Wyrobów Zawierających Azbest wraz z Inwentaryzacją dla Gminy Darłowo* przyjęty Uchwałą Rady Gminy Darłowo.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 177

Wśród mieszkańców Gminy z roku na rok wzrasta zainteresowanie wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, głównie na potrzeby cieplne budynków. W chwili obecnej na przedmiotowym terenie jest wykorzystywana energia wiatrowa, słoneczna i geotermalna oraz energia pochodząca z biomasy, jednak brak biogazowni.

Na obszarze Gminy Darłowo znajduje się 7 obszarowych form ochrony przyrody, są to: Obszar Chronionego Krajobrazu Koszaliński Pas Nadmorski, Obszar Specjalny Ochrony Ptaków Natura 2000 Przybrzeżne wody Bałtyku PLB990002, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Dolina Wieprzy i Studnicy PLH220038, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Jezioro Kopań PLH320059, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Jezioro Bukowo PLH320041, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 Słowińskie Błoto PLH320016, Rezerwat przyrody „Słowińskie Błota". Ponadto, na terenie Gminy Darłowo znajdują się pomniki przyrody, korytarze ekologiczne oraz użytek ekologiczny.

Stan środowiska przyrodniczego na terenie Gminy ogólnie można ocenić jako dobry. Stan powietrza atmosferycznego oraz stan wód powierzchniowych na terenie Gminy poddawane są regularnym badaniom. Monitoringiem w tym zakresie zajmuje się WIOŚ w Szczecinie. Gmina nie jest w dużym stopniu narażona na występowanie zagrożeń naturalnych tj. susze czy osuwiska. Występuje tutaj jednak poważne zagrożenie powodziowe ze strony rzeki Wieprzy, Grabowej, Bagiennicy, jeziora Kopań oraz Morza Bałtyckiego. W sierpniu 2017 r. z powodu obfitych opadów deszczu poziom wody na rzece Grabowej uległ znacznemu podniesieniu, co doprowadziło do pęknięcia jednego z wałów przeciwpowodziowych. W konsekwencji zalane zostały okolice rzeki.

W dokumencie został sformułowany nadrzędny cel *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo* który brzmi:

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GMINY DARŁOWO, WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW ORAZ ZACHOWANIE WALORÓW PRZYRODNICZYCH GMINY

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono kierunki interwencji, cele i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań obejmuje jedynie zadania własne samorządu gminnego.

Wdrażanie *Programu* odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów stwierdzanych jako poprawa jakości środowiska, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń oraz skutki podejmowanych działań. W celu monitorowania stanu środowiska zastosowane zostaną

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 178

wskaźniki stanu środowiska, oddziaływania na środowisko oraz wskaźniki reakcji na złą jakość środowiska albo na nadmierne oddziaływania.

Działania mające na celu kontrolę wdrażania *Programu* będą obejmowały sporządzenie raportu oceniającego postęp wdrażania *Programu Ochrony Środowiska* **co dwa lata** oraz bieżące kontrolowanie postępu w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w Programie.

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 179

13. Spis tabel

Tabela 1. Zadania wyznaczone w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Darłowo na lata 2014-2017 z perspektywą do roku 2021* zrealizowane przez Gminę Darłowo (oraz inne podmioty) w okresie 2015 – 2016 ... 37
Tabela 2. Położenie Gminy Darłowo wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski ... 66
Tabela 3. Zagospodarowanie wszystkich gruntów na terenie Gminy Darłowo w 2014 r. ... 67
Tabela 4. Liczba gospodarstw rolnych wg powierzchni na terenie Gminy Darłowo ... 68
Tabela 5. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości Gminy Darłowo (stan na 17.07.2017 r.) ... 69
Tabela 6. Liczba ludności wg płci na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016 ... 70
Tabela 7. Przyrost naturalny na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016 ... 71
Tabela 8. Liczba ludności Gminy Darłowo wg ekonomicznych grup wieku w latach 2010-2016 ... 73
Tabela 9. Migracja na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016 ... 74
Tabela 10. Struktura działalności gospodarczej według sektorów w Gminie Darłowo w latach 2010-2016 ... 75
Tabela 11. Wykaz dróg znajdujących się na terenie Gminy Darłowo ... 77
Tabela 12. Chodniki i ścieżki rowerowe na terenie Gminy Darłowo ... 79
Tabela 13. Zestawienie mocy poszczególnych GPZ ... 82
Tabela 14. Wynikowa klasyfikacja dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia ... 105
Tabela 15. Wynikowa klasyfikacja dla strefy zachodniopomorskiej w 2016 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin ... 106
Tabela 16. Wyniki pomiaru monitoringu PEM na terenie Miasta Darłowo w 2015 r. ... 111
Tabela 17. Ocena stanu/potencjału ekologicznego JCW w ppk Wieprza od Łąkawicy do ujścia – Gmina Darłowo ... 117
Tabela 18. Ocena stanu jeziora Bukowo badanego przez WIOŚ w Szczecinie w 2009 r. ... 120
Tabela 19. Ocena stanu jeziora Kopań badanego przez WIOŚ w Szczecinie w 2016 r. ... 122
Tabela 20. Wyposażenie Gminy Darłowo w sieć wodociągową w latach 2010-2016 ... 129
Tabela 21. Wykorzystanie zbiorników bezodpływowych oraz stacji zlewnych na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2015 ... 130
Tabela 22. Zestawienie gruntów wg klasoużytków (w ha) na terenie Gminy Darłowo (stan na rok 2017) ... 130
Tabela 23. Rodzaj i masa odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Darłowo w 2016 r. ... 137
Tabela 24. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, szkła, metali i tworzyw sztucznych przewidziane do osiągnięcia w poszczególnych latach ... 138
Tabela 25. Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych przewidziane do osiągnięcia w poszczególnych latach ... 138
Tabela 26. Dopuszczalny poziom masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. [%] 139
Tabela 27. Łączna ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest w nieruchomościach osób fizycznych na terenie Gminy Darłowo ... 139
Tabela 28. Pomniki przyrody na terenie Gminy Darłowo ... 149
Tabela 29. Użytek ekologiczny na terenie Gminy Darłowo ... 150
Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza ... 157
Tabela 31. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem ... 157
Tabela 32. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne ... 158
Tabela 33. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami ... 158
Tabela 34. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa ... 159
Tabela 35. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne ... 159
Tabela 36. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby ... 159

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 180

Tabela 37. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów 160
Tabela 38. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze 160
Tabela 39. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami 160
Tabela 40. Kierunki interwencji dla poszczególnych obszarów interwencji 161
Tabela 41. Działania inwestycyjne przewidziane do realizacji przez Gmina Darłowo do roku 2024 .. 163

14. Spis rysunków

Rysunek 1. Obszary synergii w BEiŚ 14
Rysunek 2. Położenie Gminy Darłowo na tle powiatu i województwa 65
Rysunek 3. Położenie fizyczno-geograficzne Gminy Darłowo 67
Rysunek 4. Strefy energetyczne wiatru w Polsce 86
Rysunek 5. Mapa temperatury na głębokości 2000 m p.p.t. 89
Rysunek 6. Usłonecznienie względne na terenie Polski 90
Rysunek 7. Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski wg W. Okołowicza i D. Martyn 97
Rysunek 8. Operatorzy sieci GSM na terenie Gminy Darłowo 110
Rysunek 9. Hydrografia Gminy Darłowo 112
Rysunek 10. Mapa obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi – Gmina Darłowo i okolice 115
Rysunek 11. Lokalizacja stanowisk pomiarowych na jeziorze Buków badanym w 2009 roku 121
Rysunek 12. Lokalizacja stanowiska pomiarowego na jeziorze Kopań badanym w 2016 roku 123
Rysunek 13. Lokalizacja Gminy Darłowo na tle JCWPd nr 10 126
Rysunek 14. Położenie geologiczne Gminy Darłowo 133
Rysunek 15. Obszary predysponowane do występowania ruchów masowych na terenie Gminy Darłowo 134
Rysunek 16. Położenie Gminy Darłowo na tle regionów gospodarki odpadami w województwie zachodniopomorskim 135
Rysunek 17. Lasy na terenie Gminy Darłowo 141
Rysunek 18. Obszarowe formy ochrony przyrody na terenie Gminy Darłowo 143

15. Spis wykresów

Wykres 1. Struktura gospodarstw wg zajmowanej powierzchni na terenie Gminy Darłowo 68
Wykres 2. Struktura ludności wg płci na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016 71
Wykres 3. Wielkość przyrostu naturalnego w latach 2010-2016 w Gminie Darłowo 72
Wykres 4. Liczba urodzeń żywych i zgonów na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016 72
Wykres 5. Podział ludności Gminy Darłowo wg ekonomicznych grup wieku (udział %) 73
Wykres 6. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych na terenie Gminy Darłowo w latach 2010-2016 74
Wykres 7. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Darłowo w 2016 r. wg sekcji PKD 2007 76

Id: 6B141207-ED10-408C-99EE-9B1ED961F591. Podpisany Strona 181